

WOJEWÓDZTWO PODLASKIE W NIEPODLEGŁEJ POLSCE W ŚWIETLE DANYCH STATYSTYCZNYCH

PODLASKIE VOIVODSHIP
IN INDEPENDENT POLAND,
IN THE LIGHT
OF THE STATISTICAL DATA

Białystok 2018

100 lat
GUS

Urząd Statystyczny
w Białymstoku

**WOJEWÓDZTWO
PODLASKIE
W NIEPODLEGŁEJ POLSCE
W ŚWIETLE DANYCH
STATYSTYCZNYCH**

PODLASKIE VOIVODSHIP
IN INDEPENDENT POLAND
IN THE LIGHT
OF THE STATISTICAL DATA

Białystok 2018

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Białymstoku

pod kierunkiem

supervised by

Ewy Kamińskiej-Gawryluk

Zespół autorski

Editorial team

Dorota Giziewska, Magdalena Kamińska, Justyna Anna Kiluk, Anna Rogalewska, Urszula Słucka, Anna Szeszko, Dorota Wyszowska

Tłumaczenie

Translation

Kinga Justyna Karwowska

Zdjęcia zamieszczone na okładce

Photographs on the cover

Kobiety na rowerach (fot. B. Augustis, albom.pl)

Samochody (fot. B. Augustis, albom.pl)

Orkiestra (fot. B. Augustis, album drukowany AUGUSTIS)

Dom siostr Etkun w łapach (fot. W. Piotrowski, wirtualnelapy.pl)

Kościół w Zambrowie (fot. R. Drożdżewski, Wikimedia Commons)

ISBN 978-83-89643-69-8

Publikacja dostępna na stronie

Publication available on website

bialystok.stat.gov.pl

Przy publikowaniu danych US prosimy o podanie źródła

When publishing Statistical Office data – please indicate the source

Przedmowa

Z okazji jubileuszu stulecia odzyskania przez Polskę niepodległości oraz setnej rocznicy powstania Głównego Urzędu Statystycznego przekazuję w Państwa ręce publikację pt. „Województwo podlaskie w niepodległej Polsce w świetle danych statystycznych”. Opracowanie prezentuje historię województwa od sierpnia 1919 r., tj. od momentu jego utworzenia po odzyskaniu przez Polskę niepodległości, do chwili obecnej, przez pryzmat danych statystycznych.

W niniejszej publikacji wyodrębniono 4 okresy z dziejów województwa, funkcjonującego w różnych granicach i pod różnymi nazwami, obejmującego swoim zasięgiem części obecnego terytorium województwa podlaskiego, tj.: województwo białostockie w latach 1919–1939, województwo białostockie w latach 1944–1975, województwa białostockie, łomżyńskie i suwalskie w latach 1975–1998 oraz województwo podlaskie w latach 1999–2018.

Z punktu widzenia statystyki są to także okresy zróżnicowane. Przez cały czas dane statystyczne były gromadzone i publikowane, ale zmieniała się metodologia i zakres tematyczny badań, a nawet przedmiot opisu statystycznego, tj. województwo podlaskie na przestrzeni lat 1919–2018. Z tych względów porównywalność przedstawionych w publikacji danych zarówno w czasie, jak i przestrzeni jest ograniczona.

Prezentację każdego z czterech okresów poprzedzono oddzielnym wstępem, aby zapoznać Czytelnika z historią województwa, ale głównie pod kątem obowiązującego w danym okresie podziału administracyjnego i dokonujących się w nim zmian. Informacje te zostały uzupełnione o mapy przedstawiające granice województwa i Polski właściwe dla prezentowanych lat. W poszczególnych rozdziałach zaprezentowano wybrane dane (jeśli to było możliwe dla dwóch skrajnych lat) dotyczące sytuacji demograficznej, warunków życia oraz gospodarki w Polsce i województwie. Różnice w prezentowanym zakresie tematycznym w poszczególnych rozdziałach wynikają przede wszystkim z dostępności danych dla kolejnych okresów, ale także z charakterystycznych dla nich zjawisk i problemów.

Przedstawiony w publikacji materiał statystyczny jest efektem poszukiwań i analiz pracowników Urzędu Statystycznego w Białymstoku, którzy starali się dotrzeć do archiwalnych danych statystycznych, aby scharakteryzować w liczbach dzieje województwa podlaskiego na przestrzeni niemal 100 lat. W tym celu dokonano przeglądu wielu pozycji opracowań statystycznych oraz literatury naukowej. Szczegółowy wykaz wykorzystanych źródeł informacji podano w bibliografii zamieszczonej na końcu opracowania. W tablicach zachowano w miarę możliwości oryginalne słownictwo używane w materiałach źródłowych.

Opracowanie zilustrowano licznymi fotografiami miejsc i obiektów pochodzących z opisywanych okresów, które często już nie istnieją bądź uległy znacznym przekształceniom. W tym miejscu chciałabym serdecznie podziękować wszystkim osobom i instytucjom za udostępnienie zdjęć, które niewątpliwie przyczyniły się do uatrakcyjnienia publikacji.

Mam nadzieję, że prezentowane opracowanie przyczyni się do uzupełnienia Państwa wiedzy z zakresu historii województwa podlaskiego o interesujące dane statystyczne. Życzę Państwu przyjemnej lektury.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Białymstoku

Ewa Kamińska-Gawryluk

Białystok, wrzesień 2018 r.

Preface

Because of the 100th anniversary of regaining independence by Poland and the 100th anniversary of establishing Statistics Poland, we issue a publication entitled "Podlaskie Voivodship in Independent Poland in the Light of Statistical Data." The elaboration presents history of the voivodship from August 1919, i.e. from the moment of its foundation after regaining independence by Poland, until today, from the perspective of statistical data.

This publication specifies 4 periods in the voivodship history, functioning within different borders and under different names over the years, which comprised parts of the present Podlaskie voivodship, i.e. Białostockie voivodship in the years 1919–1939, Białostockie voivodship in the years 1944–1975, Białostockie, Łomżyńskie and Suwalskie voivodships in the years 1975–1998 as well as Podlaskie voivodship in the years 1999–2018.

In the view of statistics, these periods are also different. Throughout all this time statistical data have been collected and published, however, their methodology and thematic scope have undergone various transformations, what is more, even the subject-matter of a statistical description, namely Podlaskie voivodship itself in the years 1919–2018, has also changed. Therefore, comparability of data presented in the publication in terms of time and area is limited.

The presentation of each of the four periods is preceded by a separate introduction so as to familiarise the Reader with the voivodship history, mainly with administrative division in force in a given period and with the changes taking place then. This information has been supplemented with maps presenting borders of both the voivodship and Poland in given years. Each chapter presents selected data (if possible – for two cut-off dates) concerning the demographic situation, living conditions, and economy in Poland and in the voivodship. The presented thematic scope varies in different chapters, which is a result of data availability for given periods and also of phenomena and topics of interest characterising the period.

Statistical materials presented herein are the effect of research and analysis carried out by the employees of the Statistical Office in Białystok, who have searched archives for data to put Podlaskie voivodship in figures so as to characterise it in a perspective comprising almost a hundred years. To achieve this aim, many statistical elaborations and literature have been examined. Detailed list of data sources can be found in bibliography at the end of this publication. The tables retain, as often as possible, original terminology found in source materials.

The publication has been enriched with numerous photos of places and buildings, coming from described periods, which either ceased to exist or survived but with considerable modifications. I would like to sincerely thank all these people and institutions who have kindly shared their photographs to make this publication more attractive.

I do hope that this elaboration will extend your knowledge of Podlaskie voivodship history in terms of interesting statistical data. I also hope that reading this publication will be an enjoyable experience.

Director
Statistical Office in Białystok

Ewa Kamińska-Gawryluk

Białystok, September 2018

Spis treści

Contents

Przedmowa	3
<i>Preface</i>	4
Objaśnienia znaków umownych. Ważniejsze skróty	6
<i>Symbols. Major abbreviations</i>	
Synteza	7
<i>Executive summary</i>	8
Województwo białostockie 1919–1939	9
<i>Białostockie voivodship 1919–1939</i>	
Województwo białostockie 1944–1975	40
<i>Białostockie voivodship 1944–1975</i>	
Województwa białostockie, łomżyńskie i suwalskie 1975–1998	68
<i>Białostockie, Łomżyńskie and Suwalskie voivodships 1975–1998</i>	
Województwo podlaskie 1999–2018	106
<i>Podlaskie voivodship 1999–2018</i>	
Bibliografia	144
<i>Bibliography</i>	

Objaśnienia znaków umownych

Symbol	Opis
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło.
Zero: (0) (0,0)	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5; zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.
Kropka (.)	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.
Znak x	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
„W tym”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.

Ważniejsze skróty

Skrót	Pełna nazwa
ZSRR	Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich
EKD	Europejska Klasyfikacja Działalności
PKD	Polska Klasyfikacja Działalności
tys.	tysiąc
mln	milion
zł	złoty
szt.	sztuka
wol.	wolumin
dt	decytona
q	kwintal
t	tona
km	kilometr
m ²	metr kwadratowy
ha	hektar
km ²	kilometr kwadratowy
m ³	metr sześcienny
r.	rok
m.	miasto
PP	przedsiębiorstwo państwowe

Synteza

W przygotowanym opracowaniu podjęto próbę zaprezentowania portretu statystycznego obecnego województwa podlaskiego na przestrzeni ostatnich blisko stu lat. Należy zauważyć, że w tym okresie zmieniało się ono istotnie pod względem zajmowanego terytorium, liczby ludności, jak też podziału wewnętrznego.

Województwo białostockie, bo taką miało nazwę w początkowych dwóch okresach, zostało powołane 2 sierpnia 1919 r. na mocy ustawy sejmowej. Objęło ono swym zasięgiem prawie w całości 3 dawne gubernie: grodzieńską, łomżyńską i suwalską.

Na początku analizowanego okresu (w latach 1919–1939) województwo było największe pod względem udziału powierzchni i liczby mieszkańców w kraju. Województwo białostockie zajmowało powierzchnię oscylującą w granicach 26–32,5 tys. km², stanowiąc od niespełna 7 do blisko 9% powierzchni Polski. W 1921 r. województwo białostockie było drugim (po poleskim) pod względem powierzchni województwem w kraju. Ludność je zamieszkująca stanowiła natomiast, w zależności od analizowanego roku, od prawie 4 do ponad 5% mieszkańców Polski. Wśród ludności przeważały osoby zamieszkujące tereny wiejskie.

Pod koniec września 1939 r. praktycznie całe przedwojenne województwo białostockie znalazło się pod okupacją ZSRR. Atak Niemiec na ZSRR spowodował, że w 1941 r. cały obszar Podlasia objęty został okupacją niemiecką, a od lipca 1944 r. był ponownie sukcesywnie zajmowany przez Armię Czerwoną. Po wojnie, w 1945 r., granice województwa białostockiego uległy zmianom. Straciło ono na rzecz ZSRR tereny położone na wschodzie, obejmujące większą część powiatów grodzieńskiego i wołkowyskiego oraz skrawki powiatów sokólskiego i augustowskiego. Obszar województwa powiększono o powiat łomżyński oraz trzy powiaty z włączonej do Polski części Prus Wschodnich, tj.: ełcki, gołdapski, olecki. W 1946 r. województwo białostockie zajmowało powierzchnię nieco ponad 22,5 tys. km². W latach 1950–1975 wprowadzano w Polsce wiele zmian w podziale administracyjnym kraju mających charakter regionalny.

W roku 1975 przeprowadzona została reforma administracyjna Polski, w wyniku której nastąpiła znacząca zmiana systemu organizacji państwa. Wiązała się ona z istotnym zwiększeniem liczby województw, z jednoczesną likwidacją szczebla pośredniego (powiatów). Tereny byłego województwa białostockiego weszły w skład trzech nowo utworzonych województw: białostockiego, łomżyńskiego i suwalskiego. W sumie województwa te stanowiły niespełna 9% powierzchni kraju, a ludność zamieszkująca ich teren blisko 4% ludności Polski. W dalszym ciągu przeważała ludność zamieszkująca tereny wiejskie.

Województwa w tym kształcie przetrwały blisko 25 lat, aż do roku 1999, kiedy to dostosowując organizację państwa do wymogów Unii Europejskiej, wdrożono kolejną reformę podziału administracyjnego, zmniejszając liczbę województw i przywracając zlikwidowane w 1975 r. powiaty. W jej wyniku wskazane wyżej trzy województwa, z wyłączeniem 3 powiatów województwa suwalskiego, utworzyły funkcjonujące prawie w niezmienionym kształcie do dziś województwo podlaskie. Obecnie zajmuje ono obszar nieco powyżej 20 tys. km² (6,5% powierzchni Polski) i zamieszkuje je niespełna 1,2 mln osób (3,1% mieszkańców naszego kraju). W 1999 r. przeważająca część ludności województwa mieszkała w miastach. Jej udział w ogólnej liczbie mieszkańców województwa wynosił ponad 58%, podczas gdy w 2017 r. ukształtował się na poziomie blisko 61%.

Obecne województwo podlaskie jest jednym z największych pod względem powierzchni regionów Polski, jednocześnie jednym z najmniejszych pod względem liczby ludności, co sprawia, że charakteryzuje się ono, podobnie jak województwo warmińsko-mazurskie, najniższą gęstością zaludnienia w Polsce.

Executive summary

This publication is an attempt to present statistical portrait of the present Podlaskie voivodship in the perspective going back as far as almost one hundred years. It is worth stating that this voivodship has been undergoing major changes in this period in terms of its location, population, and internal divisions.

Białostockie voivodship, because it bore such a name in the first two of the described periods, was founded on 2nd August 1919 under Sejm Law. Its territory comprised almost entirely 3 former governorates: Grodno, Łomża, and Suwałki.

At the beginning of the analysed period (in the years 1919–1939) this voivodship was the biggest one in terms of its share in both area and population in the country. Białostockie voivodship occupied the area comprising about 26–32.5 thous. km² – between almost 7 and almost 9 per cent of the area of Poland. In 1921 Białostockie voivodship was the second voivodship in the country (preceded by Poleskie one) in area. Population residing here constituted, depending on the analysed year, from almost 4 to over 5 per cent of Poland's population. The majority were people living in rural areas.

At the end of September 1939, virtually the entire pre-war Białostockie voivodship got under USSR military control. The German invasion of the USSR brought German occupation to the whole territory of Podlasie in 1941, and from July 1944 the control was again gradually taken over by the Red Army. After the war, in 1945, borders of Białostockie voivodship changed. The voivodship territory located in the East, comprising a greater part of Grodno and Wolkowysk powiats and small parts of Sokólski and Augustowski powiats, was lost to the USSR. The voivodship area encompassed also the area of Łomżyński powiat and three powiats from a part of East Prussia incorporated to Poland, namely: Elcki, Gołdapski, and Olecki. In 1946 the area of Białostockie voivodship was a bit larger than 22.5 thous. km². In the years 1950–1975 many administrative changes of a regional nature were introduced in Poland.

In 1975 an administrative reform of Poland took place, which brought about a significant change in the organization system of the state. It involved an increase in the number of voivodships, while simultaneously eliminating the middle level, powiats. The territory of a former Białostockie voivodship was integrated into three newly-established voivodships: Białostockie, Łomżyńskie, and Suwalskie. Altogether these voivodships accounted for less than 9% of the total country area and the population residing on their territory – almost 4% of total population of Poland. Still, the majority of population were inhabitants of rural areas.

These voivodships remained untouched for almost 25 years, until 1999, when the adjustment of the state organisation to EU requirements involved yet another reform of administrative division – reducing the number of voivodships and bringing back the formerly abolished, in 1975, powiats. As a result, the abovementioned three voivodships, without 3 powiats of Suwalskie voivodship, formed Podlaskie voivodship, which has remained almost unchanged until today. At present Podlaskie voivodship has slightly more than 20 thous. km², which is 6.5% of total area of Poland, with almost 1.2 mln population (3.1% of Poland's population). In 1999 the majority of Podlaskie voivodship population lived in urban areas. Its share in the total population of Podlaskie voivodship was over 58%, while in 2017 it reached almost 61%.

Current Podlaskie voivodship is one of the biggest regions of Poland in terms of area, being, at the same time one of the smallest in population, which makes it, together with Warmińsko-Mazurskie, one of the voivodships with the lowest population density in Poland.

Województwo białostockie 1919–1939

Ustalenia związane z odzyskaniem przez Polskę niepodległości w 1918 r. miały istotny wpływ na położenie ziem obecnego województwa podlaskiego. Początkowo w listopadzie 1918 r. wolność uzyskały ziemie zachodniej części województwa do rzeki Narwi. Pozostała część województwa była odzyskiwana stopniowo, w miarę wycofywania się niemieckich wojsk okupacyjnych z Ukrainy. Proces ten zakończył się latem 1919 r. [84].

2 sierpnia 1919 r., na mocy ustawy sejmowej, zostało powołane województwo białostockie. Objęło ono prawie w całości 3 dawne gubernie: grodzieńską, łomżyńską i suwalską. Stolicą województwa zostało największe miasto – Białystok [84]. Początkowo w skład województwa białostockiego wchodziło 12 powiatów: augustowski, białostocki, bielski, kolneński, łomżyński, ostrołęcki, ostrowski, sejneński, sokólski, suwalski, szczuczynski i wysokomazowiecki. W lutym 1921 r. przyłączono 3 kolejne powiaty, tj.: białowiecki, grodzieński i wołkowyski [7]. Ostatecznie w granicach województwa znalazło się 15 powiatów oraz trzy były miasta gubernialne: Grodno, Łomża i Suwałki. W kolejnych latach ze względu na likwidację i podział powiatów ich liczba zmniejszyła się. W 1922 r. zniesiono powiat białowiecki, w 1925 r. – sejneński, zaś w 1931 r. – kolneński [22].

W 1921 r. województwo białostockie zajmowało obszar 32518 km² i pod względem powierzchni było drugim (po poleskim) województwem w kraju (8,8% powierzchni Polski), natomiast biorąc pod uwagę liczbę ludności, ówczesne województwo białostockie uplasowało się poniżej pierwszej dziesiątki. Według wyników spisu powszechnego z 30 września 1921 r., zamieszkiwało je 1305 tys. osób, co stanowiło 5,1% ludności Polski. Mieszkańcy 47 miast stanowili 23,8% ludności województwa. Dziewięć miast liczyło poniżej dwóch tysięcy mieszkańców [22].

W 1931 r. w województwie mieszkało 1644 tys. osób, tj. o ponad jedną czwartą więcej niż 10 lat wcześniej [22]. Udział mieszkańców województwa w ogólnej liczbie ludności Polski wynosił 5,2%. Wśród ludności przeważały osoby zamieszkujące tereny wiejskie (1248 tys.) i stanowiły one 75,9% ogółu mieszkańców województwa.

Województwo białostockie 1919–1939

Przed drugą wojną światową wprowadzone zostały kolejne zmiany w podziale administracyjnym kraju. Z dniem 1 kwietnia 1939 r. powiaty: łomżyński, ostrołęcki i ostrowski włączono do województwa warszawskiego. Pozostały obszar województwa białostockiego liczył 25995 km² [22].

Pod koniec września 1939 r. praktycznie całe przedwojenne województwo białostockie znalazło się pod okupacją ZSRR. Wyjątek stanowił powiat suwalski oraz 2 gminy z powiatu augustowskiego, które zostały po stronie niemieckiej. Armia Czerwona zajęła także powiat łomżyński oraz wschodnie części powiatów ostrołęckiego i ostrowskiego, włączone 1 kwietnia 1939 r. do województwa warszawskiego [22]. Atak Niemiec na ZSRR 22 czerwca 1941 r. całkowicie zdezaktualizował istniejące ustalenia. Cały obszar Podlasia objęty został okupacją niemiecką [82]. 17 lipca 1941 r. Niemcy wydały dekret o utworzeniu na zajętych obszarach m. in. okręgu Białystok („Bezirk Białystok”), który obejmował zarówno teren obwodu białostockiego z czasów okupacji ZSRR powiększonego o gminy, które w latach 1939–1941 włączono do obwodu brzeskiego, jak i części powiatów brzeskiego oraz prużańskiego (należących przed 1939 r. do województwa poleskiego) [22].

27 lipca 1944 r. Białystok został zajęty przez Armię Czerwoną, południową i środkową część województwa zajęto w lipcu i sierpniu 1944 r., zaś północną – w październiku 1944 r. W styczniu 1945 r. Niemcy zostali wyparci z pozostałych ziem województwa białostockiego [84].

22 sierpnia 1944 r. Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego przywrócił dawne województwa, powiaty, gminy oraz gromady dekretem o trybie powołania władz administracji ogólnej I i II instancji [7].

Województwo białostockie 1919–1939

Tablica 1.1. Powierzchnia i podział administracyjny w 1921 r.^a

Wyszczególnienie	Polska ^b	Województwo białostockie
Powierzchnia w km ²	371242	32518
Liczba jednostek administracyjnych	17367	230
miasta	621	47
w tym miasta powyżej 20 tys. mieszkańców	46	3
gminy wiejskie	12249	183
obszary dworskie	4497	–
Liczba miejscowości	93067	7885
w tym niezamieszkałych	1068	157

a Dane Pierwszego Powszechnego Spisu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 września 1921 r. b Bez Górnego Śląska oraz m. Wilna i powiatów Ziemi Wileńskiej: Wilno-Troki, Oszmiana, Świąciany.

Źródło: [32].

Tablica 1.2. Powierzchnia i podział administracyjny w 1939 r.^a

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
Powierzchnia w km ²	389720 ^b	32441
Liczba jednostek administracyjnych:		
powiaty	264	13
w tym grodzkie	23	1
miasta	611	44
w tym wydzielone	53	4
gminy wiejskie	3195	170
gromady	40533	4506

a Obowiązujący w dniu 31 marca. b Bez Zatoki Puckiej (394 km²), wód terytorialnych (493 km²) i pasa przyległego do wód terytorialnych (494 km²).

Źródło: [17].

W wyniku wprowadzenia nowego podziału administracyjnego kraju obowiązującego od 1 kwietnia 1939 r. powierzchnia województwa białostockiego zmniejszyła się do 25995 km². Spowodowało to spadek liczby: powiatów – o 3 (powiaty: łomżyński, ostrołęcki i ostrowski zostały włączone do województwa warszawskiego), miast – o 9, gmin wiejskich – o 42 oraz gromad – o 1029.

Źródło: [17].

Województwo białostockie 1919–1939

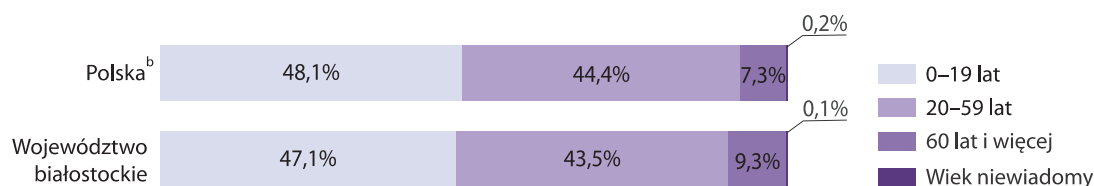
Tablica 1.3. Ludność cywilna w 1921 r.^a

Wyszczególnienie	Polska ^b	Województwo białostockie
Ludność	25376175 ^c	1305284
mężczyźni	12099736	623209
kobiety	13276439	682075
miasta	6345905	310245
mężczyźni	2937510	144578
kobiety	3408395	165667
wieś	19030270	995039
mężczyźni	9162226	478631
kobiety	9868044	516408
Na 100 mężczyzn przypadało kobiet	110	109
miasta	116	115
wieś	108	108
Na 1 km ² przypadało osób	68	40
Na 100 osób przebywało w miastach	25	24

a Dane Pierwszego Powszechnego Spisu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 września 1921 r. b Bez Górnego Śląska oraz m. Wilna i powiatów Ziemi Wileńskiej: Wilno-Troki, Oszmiana, Świąciany. c Ponadto liczba ludności spisanej przez władze wojskowe wynosiła 318525 osób.

Źródło: [32].

Wykres 1. Struktura ludności cywilnej według wieku w 1921 r.^a

a Dane Pierwszego Powszechnego Spisu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 września 1921 r. b Bez Górnego Śląska oraz m. Wilna i powiatów Ziemi Wileńskiej: Wilno-Troki, Oszmiana, Świąciany.

Źródło: [32, 33].

Województwo białostockie 1919–1939

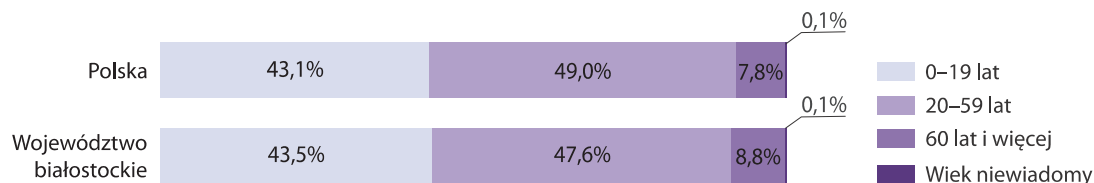
Tablica 1.4. Ludność cywilna w 1931 r.^a

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
Ludność	31915779 ^b	1643844
mężczyźni	15427502	797377
kobiety	16488277	846467
miasta	8731047	396060
mężczyźni	4103446	186826
kobiety	4627601	209234
wieś	23184732	1247784
mężczyźni	11324056	610551
kobiety	11860676	637233
Kobiet na 100 mężczyzn	107	106
miasta	113	112
wieś	105	104
Osób na 1 km ²	82	51
Na 100 osób w miastach	27	24

a Dane Drugiego Powszechnego Spisu Ludności z dnia 9 grudnia 1931 r. b Ponadto wojsko skoszarowane – 191473 osoby.

Źródło: [3].

Wykres 2. Struktura ludności cywilnej według wieku w 1931 r.^a

a Dane Drugiego Powszechnego Spisu Ludności z dnia 9 grudnia 1931 r.

Źródło: [4].

W wyniku wprowadzenia nowego podziału administracyjnego kraju obowiązującego od 1 kwietnia 1939 r. liczba ludności województwa białostockiego określona na podstawie spisu z 1931 r. zmniejszyła się do 1263,3 tys. osób, w miastach – do 311,8 tys. osób, na wsi – do 951,5 tys. osób.

Źródło: [17].

Województwo białostockie 1919–1939

Tablica 1.5. Struktura ludności cywilnej w wieku 10 lat i więcej według posiadanego wykształcenia w 1921 r.^a

Wyszczególnienie	Polska ^b	Województwo białostockie
	w odsetkach	
Ogółem	100,0	100,0
Posiadało wykształcenie:		
wyższe	0,6	0,3
zawodowe średnie i niższe	0,6	0,4
średnie	3,0	2,3
początkowe	39,8	21,1
domowe	11,5	27,2
niewiadome	7,0	11,1
Nie umiało czytać	33,1	31,1
Umiejętność czytania niewiadoma	4,4	6,5

a Dane Pierwszego Powszechnego Spisu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 września 1921 r. b Bez Górnego Śląska oraz m. Wilna i powiatów Ziemi Wileńskiej: Wilno-Troki, Oszmiana, Świąciany.

Źródło: [32, 33].

Tablica 1.6. Ludność cywilna umiejaczą czytać w 1921 r.^a

Wyszczególnienie	Polska ^b	Województwo białostockie
	na 1000 ludności cywilnej w danej grupie	
Ogółem	523	518
mężczyźni	546	552
kobiety	502	487
Miasta	676	625
Wieś	472	485

a Dane Pierwszego Powszechnego Spisu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 września 1921 r. b Bez Górnego Śląska oraz m. Wilna i powiatów Ziemi Wileńskiej: Wilno-Troki, Oszmiana, Świąciany.

Źródło: [32, 33].

Województwo białostockie 1919–1939

Tablica 1.7. Ludność cywilna^a według umiejętności czytania i pisania w 1931 r.^b

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
	na 1000 ludności cywilnej w danej grupie	
Umiało czytać i pisać		
Ogółem	724	666
mężczyźni	799	791
kobiety	656	551
Miasta	854	797
Wieś	671	621
Umiało tylko czytać		
Ogółem	42	98
mężczyźni	21	44
kobiety	61	147
Miasta	21	48
Wieś	50	115
Nie umiało czytać ani pisać		
Ogółem	231	235
mężczyźni	178	164
kobiety	279	300
Miasta	122	153
Wieś	276	263
Niewiadoma		
Ogółem	3	1
mężczyźni	2	1
kobiety	4	2
Miasta	3	2
Wieś	3	1

a W wieku 10 lat i więcej oraz w wieku niewiadomym. b Dane Drugiego Powszechnego Spisu Ludności z dnia 9 grudnia 1931 r.

Źródło: [4].

Województwo białostockie 1919–1939

Tablica 1.8. Struktura ludności cywilnej według narodowości w 1921 r.^a

Narodowość	Polska ^b	Województwo białostockie
	w odsetkach	
Ogółem	100,0	100,0
Polska	69,0	77,0
Rusińska	15,3	0,0
Żydowska	8,1	12,5
Białoruska	4,1	9,1
Niemiecka	3,0	0,3
Rosyjska	0,1	0,5
Inna i niewiadoma	0,4	0,6

a Dane Pierwszego Powszechnego Spisu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 września 1921 r. b Bez Górnego Śląska oraz m. Wilna i powiatów Ziemi Wileńskiej: Wilno-Troki, Oszmiana, Świąciany.

Źródło: [32, 33].

Wykres 3. Struktura ludności cywilnej według narodowości w 1921 r.^a

a Dane Pierwszego Powszechnego Spisu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 września 1921 r. b Bez Górnego Śląska oraz m. Wilna i powiatów Ziemi Wileńskiej: Wilno-Troki, Oszmiana, Świąciany.

Źródło: [32, 33].

Tablica 1.9. Struktura ludności cywilnej według wyznania w 1921 r.^a

Wyznanie	Polska ^b	Województwo białostockie
	w odsetkach	
Ogółem	100,0	100,0
Rzymskokatolickie	62,2	68,5
Greckokatolickie	11,9	0,0
Prawosławne	11,0	15,1
Mojżeszowe (starozakonne)	10,9	14,9
Inne	4,0	1,5

a Dane Pierwszego Powszechnego Spisu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 września 1921 r. b Bez Górnego Śląska oraz m. Wilna i powiatów Ziemi Wileńskiej: Wilno-Troki, Oszmiana, Świąciany.

Źródło: [32, 33].

Województwo białostockie 1919–1939

Tablica 1.10. Struktura ludności cywilnej według języka ojczystego w 1931 r.^a

Język ojczysty	Polska	Województwo białostockie
	w odsetkach	
Ogółem	100,0	100,0
Polski	68,9	71,9
Ukraiński	10,1	0,2
Ruski	3,8	0,0
Białoruski	3,1	12,5
Rosyjski	0,4	2,1
Litewski	0,3	0,8
Niemiecki	2,3	0,5
Żydowski i hebrajski	8,6	11,9
Inny i niepodany	2,5	0,1

a Dane Drugiego Powszechnego Spisu Ludności z dnia 9 grudnia 1931 r.

Źródło: [4].

Tablica 1.11. Struktura ludności cywilnej według wyznania w 1931 r.^a

Wyznanie	Polska	Województwo białostockie
	w odsetkach	
Ogółem	100,0	100,0
w tym:		
Rzymskokatolickie i ormiańskokatolickie	64,8	67,8
Greckokatolickie i obrządek wschodni kościoła katolickiego	10,5	0,1
Prawosławne	11,8	18,5
Ewangelickie	2,5	1,0
Inne chrześcijańskie	0,5	0,5
Mojżeszowe	9,8	12,0

a Dane Drugiego Powszechnego Spisu Ludności z dnia 9 grudnia 1931 r.

Źródło: [4].

Województwo białostockie 1919–1939

Tablica 1.12. Kaleki według rodzaju kalectwa i miejsca zamieszkania w 1921 r.^a

Wyszczególnienie	Polska ^b			Województwo białostockie		
	ogółem	miasta	wieś	ogółem	miasta	wieś
Ślepi	16144	3891	12253	951	219	732
Głuchoniemi	33866	6831	27035	1826	402	1424
Ślepi i jednocześnie głuchoniemi	542	93	449	31	4	27
Bez jednej lub więcej kończyn ^c	24995	6042	18953	1574	326	1248

a Dane Pierwszego Powszechnego Spisu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 września 1921 r. b Bez Górnego Śląska oraz m. Wilna i powiatów Ziemi Wileńskiej: Wilno-Troki, Oszmiana, Święciany. c Łącznie z osobami posiadającymi inny rodzaj kalectwa.

Źródło: [32, 33].

Tablica 1.13. Sieroty według stopnia sieroctwa i miejsca urodzenia w 1921 r.^a

Wyszczególnienie	Polska ^b			Województwo białostockie		
	ogółem	miasta	wieś	ogółem	miasta	wieś
Sieroty zupełne	112052	22728	89324	5519	1204	4315
Pólsieroty bez ojca	1119505	229607	889898	55353	11188	44165
Pólsieroty bez matki	290096	55463	234633	13590	2202	11388
Stopień sieroctwa niewiadomy	40669	12419	28250	1185	484	701

a Dane Pierwszego Powszechnego Spisu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 września 1921 r. b Bez Górnego Śląska oraz m. Wilna i powiatów Ziemi Wileńskiej: Wilno-Troki, Oszmiana, Święciany.

Źródło: [32, 33].

Kościół pod wezwaniem
NMP i św. Stanisława
Białystok

Źródło:
Ze zbiorów J. Murawiejskiego
[http://ciekawepodlasie.pl/
/archiwalne_podlasie](http://ciekawepodlasie.pl/archiwalne_podlasie)

Województwo białostockie 1919–1939

Tablica 1.14. Straty wojenne i odbudowa w latach 1921–1922

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
Zniszczonych budynków (1920–1921) ^a w tys.	1546,9	187,2
Odbudowano w 1921 r. ogółem w tys.	268,5	28,7
budynków mieszkalnych	89,0	8,3
budynków gospodarczych	175,7	20,1
szkół ^b	2547	202
kościółów ^b	513	10
budynków publicznych ^b	441	6
Odbudowano w % ogólnej sumy w 1921 r.	17,3	15,3
Zniszczonych budynków (1921–1922) ^a w tys.	1671,6	193,0
Odbudowano w 1922 r. ogółem w tys.	207,6	17,2
budynków mieszkalnych	73,1	3,9
budynków gospodarczych	133,3	13,2
szkół ^b	754	62
kościółów ^b	137	6
budynków publicznych ^b	292	5
Odbudowano w % ogólnej sumy w 1922 r.	12,4	8,9

a Objęte są tylko te budynki zniszczone, których właściciele zgłosili się po pomoc Rządu przy odbudowie odpowiednio do końca 1921 r. i 1922 r. b W sztukach.

Źródło: [73, 78].

Ostrołęka, ul. Głowackiego

Źródło:
Autor nieznanym
Wikimedia Commons

Białystok – dzieci na spacerze

Źródło:
 fot. B. Augustis
<http://albom.pl>

Tablica 1.15. Małżeństwa, urodzenia, zgony, przyrost naturalny w 1931 r.

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
W liczbach bezwzględnych		
Małżeństwa	271060	13397
Noworodki żywe	964573	53801
w tym nieślubne	58036	1811
Zgony	493703	24939
w tym dzieci: poniżej 1 roku	137021	6671
1–4 lat	46147	2529
Przyrost naturalny	470870	28862
Na 1000 ludności		
Małżeństwa	8,5	8,1
Noworodki żywe	30,2	32,7
Zgony	15,5	15,2
Przyrost naturalny	14,8	17,6

Źródło: [21].

Województwo białostockie 1919–1939

W 1921 r. do Polski przybyło 482,3 tys. repatriantów ze wschodu, podczas gdy od czerwca do grudnia 1921 r. do województwa białostockiego przybyło ich 94,5 tys. W 1922 r. repatriacja ze wschodu ukształtowała się na poziomie 278,8 tys. osób w Polsce i 51,9 tys. osób w województwie białostockim.

Źródło: [66, 73].

Tablica 1.16. Wychodztwo w latach 1927–1938^a

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
	w tysiącach	
Wychodztwo sezonowe	533,8	6,4
do Niemiec	431,2	6,0
do Łotwy	97,5	0,4
do Estonii	5,1	–
Wychodztwo niesezonowe	777,8 ^b	30,4
w tym do:		
Francji	335,5	5,9
Stanów Zjednoczonych Ameryki	46,4	5,6
Kanady	100,0	2,4
Argentyny	113,1	5,5
Palestyny	73,7	6,3

a Osoby, które emigrowały parokrotnie, np. robotnicy sezonowi, liczone są tyle razy, ile razy emigrowały. b W tym 0,2 tys. paszportów wydanych na terenie Wolnego Miasta Gdańska.

Źródło: [17].

Białystok, Planty

Źródło:
Ze zbiorów J. Murawiejskiego
[http://ciekawepodlasie.pl/
/archiwalne_podlasie/](http://ciekawepodlasie.pl/archiwalne_podlasie/)

Województwo białostockie 1919–1939

Tablica 1.17. Ludność cywilna według działów zawodu w 1921 r.^a

Działy zawodu	Polska ^b	Województwo białostockie
	na 1000 ludności cywilnej w danej grupie	
Czynni zawodowo i utrzymywani członkowie rodzin ^c		
Rolnictwo i leśnictwo wraz z hodowlą, ogrodnictwem i rybactwem	664	723
Górnictwo i przemysł	139	114
Handel i ubezpieczenia	64	50
Komunikacja i transport	33	27
Służba publiczna, wolne zawody i prace pomocnicze przy wolnych zawodach	30	26
Armia, marynarka i lotnictwo wojskowe	5	3
Służba domowa i inne usługi osobiste	13	10
Bezrobotni i osoby niewykonujące pracy zawodowej	28	23
Bez bliższego określenia i bez podania zawodu	24	24
w tym czynni zawodowo		
Rolnictwo i leśnictwo wraz z hodowlą, ogrodnictwem i rybactwem	755	807
Górnictwo i przemysł	93	73
Handel i ubezpieczenia	38	28
Komunikacja i transport	18	15
Służba publiczna, wolne zawody i prace pomocnicze przy wolnych zawodach	24	20
Armia, marynarka i lotnictwo wojskowe	4	4
Służba domowa i inne usługi osobiste	21	14
Bezrobotni i osoby niewykonujące pracy zawodowej	29	22
Bez bliższego określenia i bez podania zawodu	18	17

a Dane Pierwszego Powszechnego Spisu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 września 1921 r. b Bez Górnego Śląska oraz m. Wilna i powiatów Ziemi Wileńskiej: Wilno-Troki, Oszmiana, Świąciany. c Podziału ludności dokonano dla czynnych zawodowo według przedsiębiorstw, zakładów, warsztatów, instytucji itd., w których lub dla których zawód wykonują, a dla utrzymywanych członków rodzin – według zawodu utrzymujących ich osób.

Źródło: [32, 33].

Województwo białostockie 1919–1939

Tablica 1.18. Ludność cywilna według działów zawodu w 1931 r.^a

Działy zawodu	Polska	Województwo białostockie
	na 1000 ludności cywilnej w danej grupie	
Czynni i bierni zawodowo		
Rolnictwo	606	699
Ogrodnictwo, rybactwo i leśnictwo	7	10
Górnictwo i przemysł	194	141
Handel i ubezpieczenia	61	45
Komunikacja i transport	36	29
Służba publiczna, kościół, organizacje i instytucje społeczne	22	20
Szkolnictwo, oświata i kultura	11	9
Lecznictwo i higiena, utrzymywanie czystości oraz zakłady opieki społecznej	9	7
Służba domowa	14	8
Pozostałe działy ^b	40	32
w tym czynni zawodowo poza rolnictwem^c		
Ogrodnictwo, rybactwo i leśnictwo	15	27
Górnictwo i przemysł	476	459
Handel i ubezpieczenia	152	149
Komunikacja i transport	64	70
Służba publiczna, kościół, organizacje i instytucje społeczne	55	69
Szkolnictwo, oświata i kultura	34	38
Lecznictwo i higiena, utrzymywanie czystości oraz zakłady opieki społecznej	28	28
Służba domowa	78	65
Pozostałe działy ^b	97	95

a Dane Drugiego Powszechnego Spisu Ludności z dnia 9 grudnia 1931 r. b Utrzymujący się bez pracy zarobkowej oraz osoby o zawodzie nieokreślonym, osoby wykolejone i osoby o zawodzie niewiadomym. c Podziału na czynnych i biernych zawodowo w rolnictwie nie podaje się ze względu na trudności metodyczne jego przeprowadzenia.

Źródło: [4].

Województwo białostockie 1919–1939

Tablica 1.19. Nieruchomości, budynki i mieszkania w 1921 r.^a

Wyszczególnienie	Polska ^b	Województwo białostockie
Nieruchomości w tys.	3297,0 ^c	189,8
Budynki z przeznaczenia mieszkalne w tys.	3422,5	194,6
w tym niezamieszkane	26,0	3,7
murowane	571,3	12,1
drewniane	2480,9	181,4
z gliny i innych materiałów	356,9	1,0
z niewiadomego materiału	13,4	0,2
Budynki inne zamieszkane w tys.	69,3	4,9
służące głównie dla innych celów (biura, szkoły, więzienia, szpitale, fabryki itp.)	10,0	0,4
gospodarcze (szopy, stodoły, chlewy itp.)	29,2	2,8
tymczasowe i ruchome (baraki, ziemianki, namioty, wagony, wozy itp.)	30,0	1,8
Mieszkania w budynkach z przeznaczenia mieszkalnych w tys.	4842,0	248,0
Liczba ludności na 1 budynek zamieszkały	7,3	6,7
Przeciętna liczba mieszkań na 1 budynek	1,4	1,3

a Dane Pierwszego Powszechnego Spisu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 września 1921 r. b Bez Górnego Śląska oraz m. Wilna i powiatów Ziemi Wileńskiej: Wilno-Troki, Oszmiana, Święciany. c Ponadto liczba nieruchomości spisanych przez władze wojskowe wynosiła 2,2 tys.

Źródło: [30, 31].

Panorama Augustowa

Źródło:
„Letniska na ziemiach wschodnich”,
1938 r.

Tablica 1.20. Budynki i mieszkania w 1931 r.^a

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
Budynki mieszkalne w tys.	4330,8	244,2
miasta	621,2	41,5
wieś	3709,6	202,7
Mieszkania w tys.	6402,5	321,5
miasta	1930,3	88,5
wieś	4472,2	233,0
Izby w tys.	11790,7	644,6
miasta	4226,6	209,8
wieś	7564,1	434,9
Ludność w mieszkaniach w tys.	31620,5	1630,4
miasta	8523,8	387,3
wieś	23096,7	1243,1
Na 1 izbę przypadało osób w mieszkaniach	2,7	2,5
miasta	2,0	1,8
wieś	3,1	2,9

a Dane Drugiego Powszechnego Spisu Ludności z dnia 9 grudnia 1931 r.; bez mieszkań zajętych przez zakładowe gospodarstwa domowe i bez ludności w nich zamieszkałej.

Źródło: [3, 4, 5].

Kościół św. Rocha, Białystok

Źródło:
 fot. 7alaskan
 Wikimedia Commons

Województwo białostockie 1919–1939

Tablica 1.21. Szkolnictwo powszechne w roku szkolnym 1920/21

Wyszczególnienie	Polska ^a	Województwo białostockie
Szkoły	26100	1276
Szkoły na 100 km ²	7,4	3,9
Na 100 szkół:		
szkoły publiczne	79,6	75,3
szkoły w miastach	8,8	9,9
jednoklasowe	.	56,6
dwuklasowe	.	10,3
siedmio- i więcej klasowe	.	2,7
Nauczyciele w tys.	53,0	2,2
Na 100 sił nauczycielskich – kobiet	58	59
Na 100 nauczycieli jest miejskich	29	29
Uczniowie:		
w tysiącach	3141,2	103,0
na 1000 ludności	120	79
Na 100 uczniów uczyło się w miastach	23	25
Na 100 dziewcząt chłopców	.	112

a Ziemia Wileńska nie jest objęta; cyfry przybliżone z powodu luk w statystyce tego roku.
Źródło: [73].

Tablica 1.22. Szkolnictwo średnie w roku szkolnym 1921/22

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
Szkoły	780	30
w tym państwowe	245	11
Nauczyciele w tys.	11,3	0,4
Uczniowie:		
w tysiącach	227,6	7,9
na 10 tys. ludności	84	61
chłopcy w %	55,7	53,5

Źródło: [65, 73].

Tablica 1.23. Szkolnictwo w roku szkolnym 1937/38

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
Liczba przedszkoli, szkół		
Przedszkola	1659	48
Szkoły początkowe ^a	28882	1803
Szkoły średnie ogólnokształcące:		
gimnazja	769	34
licea ^b	691	30
Szkoły kształcenia nauczycieli	74	3
Szkoły zawodowe ^c	764	31
Szkoły ludowe rolnicze	169	6
Szkoły zawodowe doksztalające	628	13
Szkoły wyższe	28	–
Wychowankowie, uczniowie ^d w tys.		
Przedszkola	83,3	1,6
Szkoły początkowe ^a	4877,4	271,0
Szkoły średnie ogólnokształcące:		
gimnazja	181,3	8,1
licea ^b	40,1	1,5
Szkoły kształcenia nauczycieli	4,8	0,1
Szkoły zawodowe ^c	106,4	4,7
Szkoły ludowe rolnicze	6,7	0,2
Szkoły zawodowe doksztalające	110,1	1,6
Szkoły wyższe	48,0	–

a Szkoły powszechne, szkoły ćwiczeń i szkoły specjalne. b I klasa liceum łącznie z VIII klasą dawnego ustroju.

c łącznie z kursami. d W przypadku szkół wyższych – studenci i wolni słuchacze.

Źródło: [17, 70].

Tablica 1.24. Lekarze i akuszerki w końcu 1921 r.

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
Lekarze	4978 ^a	180
mężczyźni	4122	156
kobiety	422	24
na 1000 km ²	13,4	5,5
na 100 tys. mieszkańców	19,0	13,8
Akuszerki	5503	130
na 1000 km ²	12,3	4,0
na 100 tys. mieszkańców	17,5	10,0

a Dla 434 lekarzy podział według płci niewiadomy.
Źródło: [65].

Tablica 1.25. Szpitale i łóżka w szpitalach w roku 1920/1921

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
Szpitale	594	42
Łóżka w szpitalach	47502	2098
w tym państwowych ^a	13622	1357
z ogólnej liczby łóżek przypada na szpitale czasowe	5992	662
Przeciętna liczba łóżek na 100 tys. mieszkańców	187	161

a Liczba łóżek w szpitalach państwowych była wyjątkowo duża z powodu panującej w roku 1920/1921 epidemii duru plamistego.
Źródło: [65].

Tablica 1.26. Szpitale epidemiczne Naczelnego Nadzwyczajnego Komisariatu do walki z epidemią w 1920 r.

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
Szpitale	115	5
Łóżka	7796	440
Liczba chorych	35396	858

Źródło: [65].

Tablica 1.27. Lekarze w 1938 r.

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
Lekarze	12917	427
w tym kobiety	2034	54
wielkie miasta ^a	6853	104
inne miasta	4598	262
wieś	1466	61
Lekarze na 10 tys. mieszkańców	3,7	2,3
w tym w wielkich miastach ^a	17,3	9,8

a Miasta liczące 100 tys. i więcej mieszkańców.

Źródło: [17].

Tablica 1.28. Szpitale i łóżka w szpitalach^a w 1938 r.

Stan w dniu 1 stycznia

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
Szpitala	677	34
Łóżka w szpitalach	74999	2333
na 10 tys. mieszkańców	21,7	12,9

a Bez szpitali i sanatoriów wojskowych.

Źródło: [17].

Białystok,
w szpitalu

Źródło:
fot. B. Augustis
<http://albom.pl>

Województwo białostockie 1919–1939

Na początku lipca 1922 r. w Polsce było zarejestrowanych 1255 czasopism, z czego 25 wydawano w województwie białostockim. W kraju 891 czasopism ukazywało się w języku polskim, 154 – w żydowskim, a 70 – w niemieckim. W województwie białostockim 17 czasopism wychodziło w języku polskim, 3 – w żydowskim i 3 – w białoruskim. Najwięcej czasopism zarówno w Polsce, jak i w województwie białostockim ukazywało się raz w tygodniu (odpowiednio 356 i 11). Codziennie wychodziły 163 czasopisma w kraju, w tym 4 – w województwie białostockim.

Źródło: [65].

Tablica 1.29. Biblioteki oświatowe w roku szkolnym 1937/38

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
Biblioteki samorządowe		
ruchome: centrale	149	12
oddziały	5383	628
stałe	884	91
Tomy w tys.	1700,1 ^a	124,6
Czytelnicy w tys.	357,3 ^a	30,5
Wypożyczenia w tys.	4544,1 ^a	318,5
Biblioteki społeczne		
ruchome: centrale	280	14
oddziały	5139	169
stałe	8096	150
Tomy w tys.	4817,1	171,0
Czytelnicy w tys.	617,9	16,6
Wypożyczenia w tys.	8675,8	249,3

a Bez województwa stanisławowskiego.

Źródło: [17].

Tablica 1.30. Kinematografy w 1938 r.

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
Kinematografy	807	26
w tym dźwiękowe	789	26
Miejsca w tys.	288,4	9,3
Dni widowiskowe:		
w tysiącach	199,6	6,7
przeciętnie na 1 kinematograf	253	259

Źródło: [17].

Tablica 1.31. Radioabonenci w 1938 r.

Stan w dniu 1 kwietnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
Ogółem:		
w tysiącach	922,4	32,0
na 1000 mieszkańców	29	19
Udział – w % – radioabonentów posiadających aparaty:		
lampowe	62,6	53,3
bezlampowe	37,4	46,7

Źródło: [17].

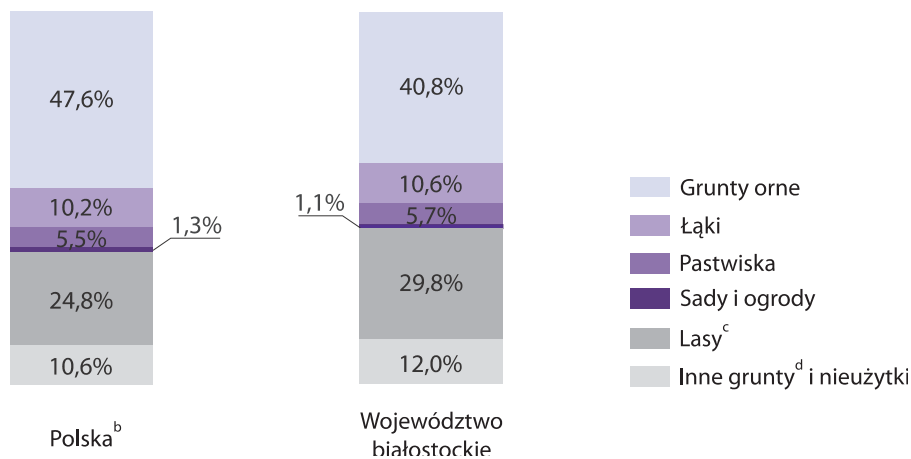
W dniu 1 kwietnia 1939 r. funkcjonowało w Polsce 175 muzeów publicznych, z czego 5 znajdowało się na terenie województwa białostockiego.

Źródło: [17].

Województwo białostockie 1919–1939

Wykres 4.

Struktura powierzchni użytków w 1921 r.^a

a Dane Pierwszego Powszechnego Spisu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 września 1921 r.; na wykresie nie są uwzględnione grunty wspólne; ze względu na braki w przeprowadzonym spisie gospodarstw wiejskich, powierzchnia ogólna nie pokrywa się z powierzchnią administracyjną. b Bez Górnego Śląska oraz m. Wilna i powiatów Ziemi Wileńskiej: Wilno-Troki, Oszmiana, Święciany. c Lasy państwowe zaliczono całkowicie do tego województwa, w którym leżała siedziba nadleśnictwa (w związku z tym do województwa białostockiego, powiat Grodno nie zaliczono 6706 ha nadleśnictwa państwowego Różanka, którego Zarząd znajdował się w powiecie Lida w województwie nowogródzkim. Obszar całego nadleśnictwa wynosił 13756 ha). d Do innych gruntów zaliczone zostały: wody i torfowiska, grunty pod zabudowaniami i drogi.

Źródło: [67].

Tablica 1.32.

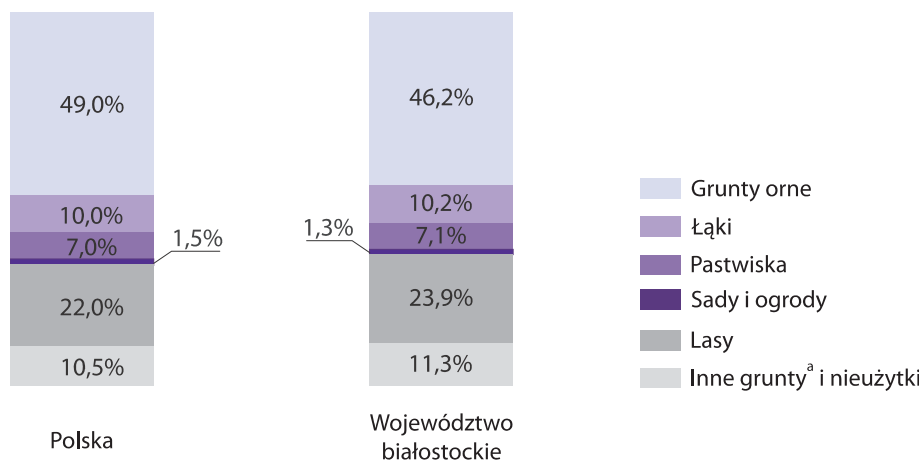
Gospodarstwa wiejskie według powierzchni ogólnej w 1921 r.^a

Powierzchnia ogólna gospodarstwa	Polska ^b	Województwo białostockie
	w tysiącach	
Ogółem	3261,9	183,3
Do 1 ha	605,8	16,2
1–5	1504,8	59,3
5–10	733,3	61,0
10–20	311,5	36,5
20–50	76,4	8,7
50–100	11,2	0,7
100 ha i więcej	18,9	1,0

a Dane Pierwszego Powszechnego Spisu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 września 1921 r. b Bez Górnego Śląska oraz m. Wilna i powiatów Ziemi Wileńskiej: Wilno-Troki, Oszmiana, Święciany.

Źródło: [67].

Wykres 5. Struktura użytkowania gruntów w 1931 r.

a Do innych gruntów zaliczone zostały: wody, grunty pod zabudowaniami, podwórzami i drogami, cmentarzami itp.
Źródło: [68].

Tablica 1.33. Gospodarstwa (zespoły rolnicze^a) na wsi według powierzchni użytków rolnych w 1931 r.^b

Powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwie	Polska	Województwo białostockie
	w tysiącach	
Ogółem	3309,8	204,4
Poniżej 2 ha	788,0	17,5
2–5	1170,8	59,5
5–10	743,9	73,0
10–15	195,1	26,6
15–50	121,5	15,4
50 ha i więcej	16,2	0,8
Niewiadoma	274,3	11,6

a Za zespół rolniczy przyjęto gospodarstwo domowe, w którego skład wchodził rolnik-właściciel lub dzierżawca w zawładnięciu głównym; liczba zespołów odpowiada w przybliżeniu liczbie takich gospodarstw rolnych, których posiadanie lub dzierżawienie było dla ich właścicieli lub dzierżawców głównym a nie pobocznym źródłem utrzymania. b Dane Drugiego Powszechnego Spisu Ludności z dnia 9 grudnia 1931 r.
Źródło: [5, 6].

Tablica 1.34. Zasiwy i zbiory głównych ziemiopłodów w latach 1920/21

Ziemiopłody	Polska	Województwo białostockie
Obszar uprawny w tys. ha		
Pszenica	846,8	27,0
Żyto	3588,0	224,7
Jęczmień	991,7	48,6
Owies	1923,7	122,0
Ziemniaki	1940,7	108,7
Zbiory w tys. q		
Pszenica	10181,2	283,7
Żyto	42582,0	2385,6
Jęczmień	12237,2	487,7
Owies	21814,2	1172,8
Ziemniaki	167995,6	8321,7
Zbiory z 1 ha w q		
Pszenica	12,0	10,5
Żyto	11,9	10,6
Jęczmień	12,3	10,0
Owies	11,3	9,6
Ziemniaki	86,6	76,5

Źródło: [65].

Wołkowysk

Źródło:
Autor nieznany
Wikimedia Commons

Tablica 1.35. Powierzchnia zasiewów i zbiory głównych ziemiopłodów w 1938 r.

Ziemiopłody	Polska	Województwo białostockie
Powierzchnia w tys. ha		
Pszenvica	1754,3	77,4
Żyto	5894,9	462,4
Jęczmień	1177,8	63,3
Owies	2277,0	193,2
Ziemniaki	3029,8	209,4
Ogólny zbiór w tys. q		
Pszenvica	21718,9	748,6
Żyto	72534,1	4993,6
Jęczmień	13713,3	589,7
Owies	26564,7	1938,9
Ziemniaki	345582,3	22608,8
Plon z 1 ha w q		
Pszenvica	12,4	9,7
Żyto	12,3	10,8
Jęczmień	11,6	9,3
Owies	11,7	10,0
Ziemniaki	114	108

Źródło: [69].

Siemiatycze, ul. 3 maja

Źródło:
[http://ciekawepodlasie.pl/
 /archiwalne_podlasie](http://ciekawepodlasie.pl/archiwalne_podlasie)

„Przystępując do oceny liczb odnośnie inwentarza żywego należy mieć na uwadze warunki powojenne, w jakich spis [w 1921 r.] się odbywał. Warunki te wpłynęły ujemnie na wiarygodność wyników spisu wogóle, w szczególności zaś na wartość danych dotyczących żywego inwentarza. Ludność miała żywo w pamięci czasy wojny i okupacji, żywiła nieufność do spisu, obawiając się, że nałoży na nią nowe ciężary. Autorytet władzy był podówczas słaby. Wielokrotnie stwierdzono, że posiadany żywy inwentarz ludność starała się ukrywać, podając liczby mniejsze od rzeczywistych, albo też uchylając się od podawania liczb wogóle”.

Źródło: [11].

Tablica 1.36. Inwentarz żywy w 1921 r.

Wyszczególnienie	Polska ^a	Województwo białostockie
	w tysiącach sztuk	
Konie	3280,6	213,1
Bydło rogate	7897,4	391,8
Owce	2179,2	277,0
Trzoda chlewna	5174,7	317,6
Kozy	384,4	3,9
Ule	734,7	37,0
Drób	25197,0	821,0

a Bez Górnego Śląska oraz m. Wilna i powiatów Ziemi Wileńskiej: Wilno-Troki, Oszmiana, Święciany.

Źródło: [66].

Plac M. Konopnickiej
Suwałki

Źródło:
[http://ciekawepodlasie.pl/
/archiwalne_podlasie](http://ciekawepodlasie.pl/archiwalne_podlasie)

Łomża, port rzeczny

Źródło:
Deptuła J., „Łomża
i województwo: krajobraz i architektura”,
Warszawa, 1984

Tablica 1.37. Inwentarz żywy w 1938 r.^a

Stan w dniu 30 czerwca

Wyszczególnienie	Polska ^b	Województwo białostockie
	w tysiącach sztuk	
Konie	3916,2	318,8
Bydło rogate	10553,7	663,4
Trzoda chlewna	7525,1	608,3
Owce	3410,9	390,5
Kozy	419,6	1,3

a Dane Pierwszego Spisu Powszechnego z dnia 30 września 1921 r. b Z wyłączeniem inwentarza żywego znajdującego się w instytucjach, zakładach i przedsiębiorstwach wojskowych.

Źródło: [69].

Tablica 1.38. Powierzchnia lasów w 1937 r.

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
W tysiącach hektarów	8623,9	790,9
lasy państwowe ^a	3338,6	532,4
lasy niepaństwowe ^b	5285,3	258,5
W % ogólnej powierzchni	22,2	24,4

a Stan w dniu 1 października. b Stan w dniu 31 grudnia.

Źródło: [17].

Województwo białostockie 1919–1939

W 1922 r. w województwie białostockim było 2342 km dróg lądowych, z tego 1529 km dróg państwowych oraz 813 km dróg wojewódzkich. Na 100 km² powierzchni przypadało 7,2 km dróg.

Źródło: [73].

Tablica 1.39. Instytucje pocztowo-telegraficzne w 1922 r.
Stan w początku października

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
Urzędy pocztowe	2867	106
urzędy	1562	83
stacje	262	11
agencje	1043	12
Urzędy telegraficzne	1503	83
Telefony międzymiastowe	1803	85
Na 100 tys. mieszkańców było:		
urzędów pocztowych	11,3	8,1
urzędów telegraficznych	5,8	6,4
telefonów międzymiastowych	7,0	6,5

Źródło: [65].

Rynek Kościuszki, Białystok

Źródło:
Ze zbiorów J. Murawiejskiego
http://www.ciekawepodlasie.pl/archiwalne_podlasie

Tablica 1.40. Sieć komunikacyjna

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
Linie kolejowe ^a w km (stan w dniu 31 grudnia 1937 r.)	20118	1377
na 100 km ²	5,2	4,2
na 10 tys. mieszkańców	5,8	7,7
Drogi o twardej nawierzchni w km (stan w dniu 1 kwietnia 1938 r.)	63169	3642
państwowe	14709	1352
wojewódzkie i powiatowe	34333	1570
gminne	14127	720
na 100 km ²	16,2	11,2
na 10 tys. mieszkańców	19,6	22,2
Liczba instytucji pocztowych (stan w dniu 31 marca 1939 r.)	5035	225
na 100 km ²	1,3	0,7
na 10 tys. mieszkańców	1,6	1,4

a Normalnotorowe i wąskotorowe (bez dojazdowych samorządowych i prywatnych).

Źródło: [17].

Tablica 1.41. Zarejestrowane^a samochody, motocykle i rowery w 1939 r.

Stan w dniu 1 stycznia

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
Samochody ^b	41948	762
w tym:		
osobowe	31804	512
w tym:		
taksówki	5216	80
autobusy	2038	67
ciężarowe	8609	213
na 10 tys. mieszkańców	12,1	4,6
Motocykle	12061	415
Rowery	1336119	53988

a Bez wojskowych. b Wliczono cysterny pożarnicze, sikawki, traktory, sanitarki itd.

Źródło: [17].

Województwo białostockie 1944–1975

Po wojnie, w 1945 r., województwo białostockie straciło na rzecz ZSRR tereny położone na wschodzie, obejmujące większą część powiatów grodzieńskiego i wołkowyskiego oraz skrawki powiatów sokólskiego i augustowskiego. Obszar województwa powiększono natomiast o powiat łomżyński oraz trzy powiaty z włączonej do Polski części Prus Wschodnich, tj.: etki, gołdapski, olecki [22, 84].

W 1946 r. województwo białostockie zajmowało powierzchnię 22552 km², tj. 7,2% ogólnej powierzchni kraju. Zamieszkiwało je 918 tys. ludności, z czego 19,2% stanowili mieszkańcy miast. Udział ludności województwa białostockiego w ogólnej liczbie mieszkańców Polski wynosił wówczas 3,9%.

W latach 1950–1975 doszło w Polsce do wielu zmian w podziale administracyjnym kraju. Nie były to reformy o charakterze ogólnokrajowym, lecz regionalnym. W odniesieniu do zmian granic województw dotyczyły one najczęściej wyłączenia pojedynczych miejscowości lub gmin z jednego województwa i włączenia ich do innego. Polegały również na tworzeniu nowego powiatu lub gminy w ramach dwóch województw, co wymagało „przesunięcia” kilku miejscowości z jednego województwa do drugiego. W przypadku województwa białostockiego do takich zmian dochodziło w latach: 1954, 1957 oraz 1958 [2].

1946 r.

1958 r.

Zmiany terytorialne w województwie białostockim dotyczyły również podziału wewnętrznego, głównie za sprawą powstawania nowych powiatów. W 1948 r. najpierw utworzono powiat kolneński, a potem – powiat grajewski (z obszaru zniesionego powiatu szczuczynskiego), w 1952 r. – siemiatycki, w 1953 r. – hajnowski i moniecki, w 1954 r. – łapski i zambrowski, a w 1955 r. – dąbrowski i sejneński. Na skutek tych zmian województwo objęło 20 powiatów, w tym jeden miejski [22].

W 1974 r. województwo białostockie zajmowało powierzchnię 23153 km², tj. 7,4% ogólnej powierzchni kraju. Zamieszkiwało je 1206 tys. osób, czyli 3,6% ludności Polski. W miastach województwa mieszkało 39,8% ludności, podczas gdy w kraju mieszkańcy miast stanowili 54,1% ogółu ludności.

W takim kształcie województwo przetrwało do czasu reformy administracyjnej w 1975 r.

Województwo białostockie 1944–1975

Tablica 2.1. Powierzchnia i podział administracyjny w 1947 r.

Stan w dniu 1 kwietnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
Powierzchnia ^a w km ²	311730	22552
Liczba jednostek administracyjnych:		
powiaty	299	12
w tym grodzkie	29	1
miasta	703	30
gminy wiejskie	3006	128

a Powierzchnia ogólna według danych Głównego Urzędu Pomiarów Kraju; powierzchnię niektórych województw ustalono szacunkowo.

Źródło: [41].

Tablica 2.2. Powierzchnia i podział administracyjny kraju w 1974 r.

Stan w dniu 1 stycznia

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
Powierzchnia w km ²	312677	23207
Liczba jednostek administracyjnych:		
powiaty ogółem	392	20
w tym miejskie ^a	78	1
z liczby ogółem – powiaty i miasta stanowiące powiaty o wspólnych urzędach	15	–
dzielnice ^b	33	–
miasta ^c	836	35
gminy	2365	133
w tym posiadające wspólne z miastami urzędy	375	18

a Miasta stanowiące powiaty miejskie. b Dzielnice miast, które posiadały urzędy dzielnicowe. c Łącznie z miastami wyłączonymi z województw i miastami stanowiącymi powiaty miejskie.

Źródło: [43, 80].

Województwo białostockie 1944–1975

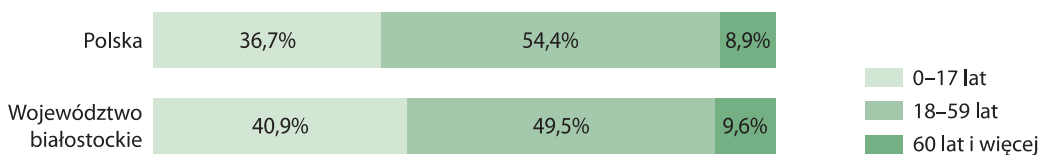
Tablica 2.3. Ludność cywilna w 1946 r.^a

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
Ludność	23625435^b	917563
mężczyźni	10667152	431231
kobiety	12958283	486332
miasta	7424589	176321
mężczyźni	3216535	77683
kobiety	4208054	98638
wieś	16200846	741242
mężczyźni	7450617	353548
kobiety	8750229	387694
ziemie dawne	18803360	881094
ziemie odzyskane	4822075	36469
Na 100 mężczyzn przypadało kobiet	121	113
miasta	131	127
wieś	117	110
Ludność na 1 km ²	76	41
Ludność w miastach w % ogółu	31,4	19,2

a Dane Powszechnego Sumarycznego Spisu Ludności z dnia 14 lutego 1946 r.; według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 1 kwietnia 1947 r. b Ponadto liczba ludności spisanej przez władze wojskowe wynosiła 304322 osoby.

Źródło: [35].

Wykres 6. Struktura ludności cywilnej według wieku w 1946 r.^a

a Dane Powszechnego Sumarycznego Spisu Ludności z dnia 14 lutego 1946 r.; według podziału administracyjnego obowiązującego w dniu 1 kwietnia 1947 r.

Źródło: [35].

Województwo białostockie 1944–1975

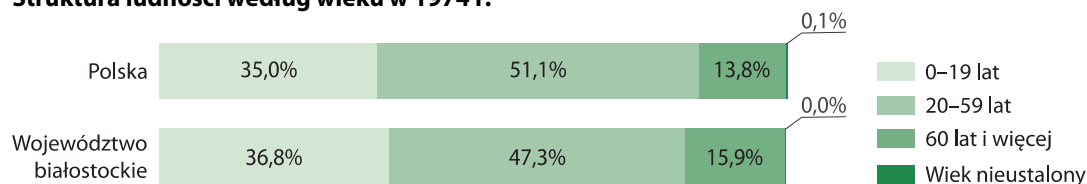
Tablica 2.4. Ludność w 1974 r.^a

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
Ludność	33635933	1206482
mężczyźni	16312730	590632
kobiety	17323203	615850
miasta	18213241	480722
mężczyźni	8704115	226292
kobiety	9509126	254430
wieś	15422692	725760
mężczyźni	7608615	364340
kobiety	7814077	361420
Kobiety na 100 mężczyzn	106	104
miasta	109	112
wieś	103	99
Ludność na 1 km ²	108	52
Ludność w miastach w % ogółem	54,1	39,8

a Dane spisu ludności i mieszkań metodą reprezentacyjną z dnia 30 marca 1974 r.

Źródło: [74, 75].

Wykres 7. Struktura ludności według wieku w 1974 r.^a

a Dane spisu ludności i mieszkań metodą reprezentacyjną z dnia 30 marca 1974 r.

Źródło: [74, 75].

W końcu marca 1974 r. w Polsce ludność w wieku produkcyjnym (jako granicę wieku zdolności do pracy przyjęto: dla mężczyzn 18–64 lata, dla kobiet 18–59 lat) liczyła 19605 tys. osób, natomiast w województwie białostockim – 639 tys. osób. Liczba osób w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym wynosiła 72,6 w Polsce i 87,3 w województwie białostockim.

Źródło: [43].

Województwo białostockie 1944–1975

Tablica 2.5. Struktura ludności w wieku 7 lat i więcej według posiadanego wykształcenia w 1960 r.^a

Poziom wykształcenia	Polska	Województwo białostockie
	w odsetkach	
Ogółem	100,0	100,0
Wyższe	2,6	1,1
Średnie (ogólnokształcące i zawodowe) lub zasadnicze zawodowe	17,2	11,7
Podstawowe	74,4	76,8
Samoucy	1,8	3,1
Nie umiejący pisać	1,1	2,7
Nie umiejący pisać ani czytać	2,7	4,4
Brak informacji o poziomie wykształcenia	0,2	0,2

a Dane Spisu Powszechnego z dnia 6 grudnia 1960 r.

Źródło: [14, 15].

Tablica 2.6. Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według posiadanego wykształcenia w 1974 r.^a

Poziom wykształcenia	Polska	Województwo białostockie
	w odsetkach	
Ogółem	100,0	100,0
Wyższe	3,2	1,9
Policealne	0,7	0,7
Niepełne wyższe po średnim:		
ogólnokształcącym	0,9	0,5
zawodowym	0,5	0,3
Średnie ogólnokształcące	4,9	3,8
Średnie zawodowe	8,8	6,7
Zasadnicze zawodowe	12,6	7,5
Niepełne średnie ogólnokształcące	2,3	2,2
Niepełne średnie zawodowe	2,9	2,8
Podstawowe	43,3	38,3
Niepełne podstawowe i bez wykształcenia	18,8	34,5
Nieustalone	1,1	0,8

a Dane spisu ludności i mieszkań metodą reprezentacyjną z dnia 30 marca 1974 r.

Źródło: [74, 75].

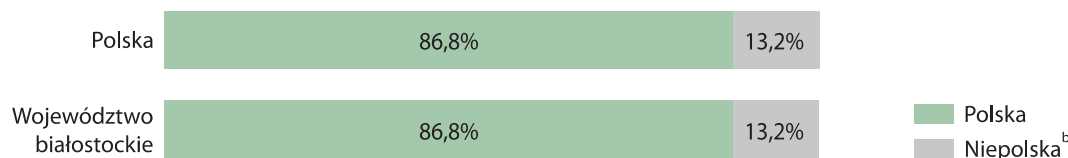
Województwo białostockie 1944–1975

Tablica 2.7. Struktura ludności cywilnej według narodowości w 1946 r.^a

Narodowość	Polska	Województwo białostockie
	w odsetkach	
Ogółem	100,0	100,0
Polacy	86,8	86,8
Niemcy	9,7	0,3
Osoby, co do których toczyło się postępowanie rehabilitacyjne lub weryfikacyjne	1,8	0,2
Inni	1,7	12,7

a Dane Powszechnego Sumarycznego Spisu Ludności z dnia 14 lutego 1946 r.
Źródło: [35].

Wykres 8. Struktura ludności cywilnej według narodowości w 1946 r.^a

a Dane Powszechnego Sumarycznego Spisu Ludności z dnia 14 lutego 1946 r. b Łącznie z osobami, co do których toczyło się postępowanie rehabilitacyjne lub weryfikacyjne.
Źródło: [35].

Dane zaprezentowane w tablicy 2.7. i na wykresie 8. nie odzwierciedlają składu narodowościowego ludności Polski w późniejszym okresie 1946 r., ze względu na trwającą od chwili spisu:

- repatriację Niemców z Polski do Niemiec,
- repatriację Polaków ze wschodu i z zachodu,
- akcję przesiedleńczą ludności ukraińskiej, białoruskiej i litewskiej,
- akcję osiedleńczą na ziemiach odzyskanych z ziem dawnych.

Ogółem od chwili spisu do 31 grudnia 1946 r. wyjechało z Polski 1616,6 tys. Niemców.

Wskutek repatriacji ludności ukraińskiej, białoruskiej i litewskiej z Polski do ZSRR od początku akcji do dnia 31 grudnia 1946 r. przesiedlono 13,0 tys. rodzin (518,2 tys. osób) z Polski, w tym 10,0 tys. rodzin (34,4 tys. osób) z terenu województwa białostockiego. Repatriacja ludności ukraińskiej, białoruskiej i litewskiej z Polski do ZSRR została w zasadzie zakończona dnia 2 sierpnia 1946 r.

Źródło: [35, 41].

Rzeka Biała, Białystok

Źródło:
Ze zbiorów
J. Murawiejskiego
[http://ciekawepodlasie.pl/
/archiwalne_podlasie](http://ciekawepodlasie.pl/archiwalne_podlasie)

Tablica 2.8. Ruch naturalny ludności w 1974 r.

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
W tysiącach		
Małżeństwa	319,6	10,4
Urodzenia żywe	621,1	22,9
Zgony	277,1	10,2
w tym zgony niemowląt	14,6	0,5
w tym noworodki	9,7	0,3
Przyrost naturalny	344,0	12,7
Na 1000 ludności		
Małżeństwa	9,5	8,7
Urodzenia	18,4	19,1
Zgony	8,2	8,5
w tym zgony niemowląt ^a	23,7	23,5
w tym noworodki	15,7	14,8
Przyrost naturalny	10,2	10,6

a Na 1000 urodzeń żywych.

Źródło: [43].

Województwo białostockie 1944–1975

Tablica 2.9 Ludność czynna i bierna zawodowo w 1974 r.^a

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
Ogółem w tys.	33635,9	1206,5
Czynni zawodowo	17506,6	644,9
poza rolnictwem	11566,1	288,7
w rolnictwie	5940,5	356,2
Bierni zawodowo	16129,4	561,6
poza rolnictwem	12508,4	324,4
w rolnictwie	3621,0	237,2
Współczynnik aktywności zawodowej w %	52,0	53,5
poza rolnictwem	48,0	47,1
w rolnictwie	62,1	60,0

a Dane spisu ludności i mieszkań metodą reprezentacyjną z dnia 30 marca 1974 r.

Źródło: [74, 75].

Tablica 2.10. Struktura czynnych zawodowo według działów gospodarki narodowej w 1974 r.^a

Działy gospodarki narodowej	Polska	Województwo białostockie
	w odsetkach	
Ogółem	100,0	100,0
Poza rolnictwem	66,1	44,8
przemysł	30,2	15,3
budownictwo	7,1	4,7
leśnictwo	0,6	1,4
transport i łączność	5,8	5,3
handel	6,8	5,6
gospodarka mieszkaniowa i komunalna	2,5	1,5
nauka	0,5	0,0
oświata i wychowanie	3,9	3,3
kultura i sztuka	0,8	0,5
ochrona zdrowia, opieka społeczna i kultura fizyczna	3,3	2,9
finanse i ubezpieczenia	0,5	0,6
administracja państwowa i wymiar sprawiedliwości	1,2	1,2
pozostałe działy gospodarki narodowej	1,1	1,2
dział nieustalony	1,8	1,3
W rolnictwie	33,9	55,2

a Dane spisu ludności i mieszkań metodą reprezentacyjną z dnia 30 marca 1974 r.

Źródło: [74, 75].

Województwo białostockie 1944–1975

Tablica 2.11. Szacunek zniszczeń wojennych w nieruchomościach miejskich i zagrodach wiejskich

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
Nieruchomości miejskie zniszczone lub uszkodzone ^a		
Ogółem:		
liczba nieruchomości w tys.	295,4	20,6
kubatura w tys. m ³	526900	14258
suma strat w mln zł z 1939 r.	9540	205
w tym ziemie odzyskane:		
liczba nieruchomości w tys.	147,8	2,1
kubatura w tys. m ³	305085	3082
suma strat w mln zł z 1939 r.	4836	54
Zagrody wiejskie zniszczone lub uszkodzone ^b		
Ogółem:		
liczba zagród w tys.	466,9	47,0
suma strat w mln zł z 1939 r.	2484	207
w tym ziemie odzyskane:		
liczba zagród w tys.	123,8	4,3
suma strat w mln zł z 1939 r.	910	20

a Uwzględniono budynki uszkodzone powyżej 10% z wyłączeniem komunikacyjnych i wojskowych oraz większości przemysłowych; nie uwzględniono wartości zabytkowej budynków. b Uwzględniono zagrody o zniszczeniu powyżej 15%.

Źródło: [41].

Dworzec kolejowy,
Białystok

Źródło:
um. G. Kossakowski
[http://ciekawepodlasie.pl/
/archiwalne_podlasie](http://ciekawepodlasie.pl/archiwalne_podlasie)

Województwo białostockie 1944–1975

Tablica 2.12. Zasoby mieszkaniowe zamieszkane^a w 1974 r.

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
Ogółem		
Mieszkania w tys.	8547,9	295,9
Izby w tys.	25431,2	904,7
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	438931,1	15516,0
Przeciętna:		
powierzchnia użytkowa mieszkania w m ² na osobę	13,4	13,1
liczba osób na izbę	1,29	1,31
liczba gospodarstw domowych na 100 mieszkań	115,8	111,8
miasta		
Mieszkania w tys.	4967,6	124,8
Izby w tys.	14193,8	360,9
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	234194,4	5562,8
Przeciętna:		
powierzchnia użytkowa mieszkania w m ² na osobę	13,4	12,1
liczba osób na izbę	1,23	1,27
liczba gospodarstw domowych na 100 mieszkań	118,5	118,2
wieś		
Mieszkania w tys.	3580,3	171,1
Izby w tys.	11237,4	543,8
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	204736,7	9953,2
Przeciętna:		
powierzchnia użytkowa mieszkania w m ² na osobę	13,4	13,8
liczba osób na izbę	1,36	1,33
liczba gospodarstw domowych na 100 mieszkań	112,0	107,1

^a Dane spisu ludności i mieszkań metodą reprezentacyjną z dnia 30 marca 1974 r.

Źródło: [43].

Panorama Łomży

Źródło:
 fot. Arkadiusz Zarzecki
 Wikimedia Commons

Tablica 2.13. Ruch budowlany w miastach powyżej 20 tys. mieszkańców w 1946 r. Budynki rozpoczęte^a

Wyszczególnienie	Polska ^b	Województwo białostockie
Ogółem		
Budynki	3297	31
Kubatura w m ³	3915773	36449
Izby mieszkalne	20295	157
Izby niemieszkalne	8215	103
nowe budynki		
Budynki	1400	21
Kubatura w m ³	964591	12015
Izby mieszkalne	3942	72
Izby niemieszkalne	2809	63
odbudowa		
Budynki	1588	10
Kubatura w m ³	2696101	24434
Izby mieszkalne	15441	85
Izby niemieszkalne	4768	40
przebudowa, nadbudowa, dobudowa		
Budynki	309	–
Kubatura w m ³	255081	–
Izby mieszkalne	912	–
Izby niemieszkalne	638	–

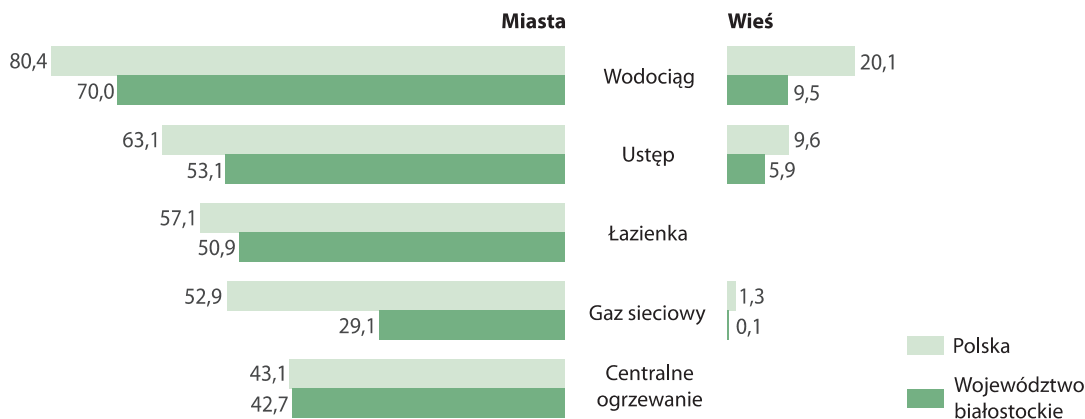
a Dane tymczasowe; dla niektórych województw niekompletne. b Bez województwa olsztyńskiego oraz miast: w województwie warszawskim: Żyrardowa i Płocka, w województwie lubelskim: Chełma, w województwie poznańskim: Leszna Poznańskiego, w województwie wrocławskim: Jeleniej Góry, Kłodzka, Legnicy i Świdnicy, w województwie śląskim: Bytomia, Gliwic i Raciborza, w województwie rzeszowskim: Rzeszowa.

Źródło: [41].

Województwo białostockie 1944–1975

Wykres 9.

Mieszkania wyposażone w instalacje w % ogółu mieszkań zamieszkałych w 1974 r.^a

^a Dane spisu ludności i mieszkań metodą reprezentacyjną z dnia 30 marca 1974 r.
Źródło: [43].

Tablica 2.14.

Mieszkania oddane do użytku w 1974 r.

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
Mieszkania	249845	8539
w tym miasta	194210	5986
w tym gospodarka uspołeczniona	192606	5549
Izby	895400	32558
w tym miasta	675072	21996
w tym gospodarka uspołeczniona	640766	18867
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	14002	524
w tym miasta	9718	313
w tym gospodarka uspołeczniona	8865	249
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania – w m ² – w gospodarce:		
uspołecznionej	46,0	44,9
nieuspołecznionej	89,7	92,0

Źródło: [43].

Tablica 2.15. Wybrane informacje o szkolnictwie w roku szkolnym 1945/46

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
Przedszkola, szkoły, kursy		
Przedszkola	2287	23
Szkoły:		
powszechne ^a	18397	1089
średnie ogólnokształcące	705	27
średnie ogólnokształcące dla dorosłych	215	4
Kursy dokształcające i szkoły powszechne dla dorosłych	5827	218
w tym kursy repolonizacyjne ^b	479	1
Uniwersytety powszechne, ludowe i niedzielne	75	1
Wychowankowie, uczniowie, słuchacze w tys.		
Przedszkola	137,5	1,3
Szkoły:		
powszechne ^a	3004,0	124,3
średnie ogólnokształcące	212,8	7,0
średnie ogólnokształcące dla dorosłych	34,5	0,8
Kursy dokształcające i szkoły powszechne dla dorosłych	190,9	5,4
w tym kursy repolonizacyjne ^b	25,6	0,02
Uniwersytety powszechne, ludowe i niedzielne	4,1 ^c	0,03

a Ze szkołami ćwiczeń. b Kursy przeznaczone były dla osób narodowości polskiej, niewładających dostatecznie dobrze językiem polskim. c Dane częściowo niekompletne.

Źródło: [41].

Dawna żydowska szkoła rzemieślnicza, Białystok

Źródło:
 fot. Grzegorz Koronkiewicz
 Wikimedia Commons

Tablica 2.16. Szkolnictwo w roku szkolnym 1974/75

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
Szkoły podstawowe	18300	1063
w tym dla niepracujących	16770	905
Uczniowie w tys.	4605,8	185,0
w tym szkół dla niepracujących	4542,1	182,0
Licea ogólnokształcące	1255	48
w tym dla niepracujących	895	35
Uczniowie w tys.	648,5	25,6
w tym szkół dla niepracujących	483,2	18,9
Szkoły zawodowe	10038	369
w tym:		
niepełne średnie	4478	171
średnie i policealne	5394	191
Uczniowie w tys.	2013,3	61,2
w tym szkół:		
niepełnych średnich	947,7	27,2
średnich i policealnych	1031,7	33,0
Szkoły wyższe	89	2
Studenci szkół wyższych ^a w tys.	426,7	4,0

a Zgodnie z siedzibą szkół wyższych; łącznie z filiami i punktami konsultacyjnymi.
Źródło: [43].

Kruszewo, szkoła podstawowa

Źródło:
fot. Nexusdx
Wikimedia Commons

Województwo białostockie 1944–1975

Tablica 2.17. Personel lekarski^a w 1946 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
Lekarze	7732	116
na 10 tys. ludności	3,3	1,3
Lekarze dentyści	1581	21
na 10 tys. ludności	0,7	0,2
Pielęgniarki	5840 ^b	122
na 10 tys. ludności	2,7	1,3
Położne	6311	152
na 10 tys. ludności	2,7	1,7
Felczyerzy	644	68
Technicy dentyści	1756	6

a Bez sanitarnego personelu wojskowego. b Bez województwa krakowskiego.

Źródło: [41].

Tablica 2.18. Szpitale i łóżka w szpitalach^a w 1946 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
Szpitale	631	25
Łóżka szpitalne	90948	2069
na 10 tys. ludności	38,5	22,5
w tym na oddziałach:		
wewnętrznych	18118	433
chirurgicznych	21759	504
ginekologiczno-położniczych	9231	196
zakaźnych	16831	479
dziecięcych	3597	89
gruźliczych ^b	3825	128
psychiatrycznych	10335	30

a Bez sanatoriów i łóżek w sanatoriach oraz bez szpitali i sanatoriów wojskowych i łóżek w nich. b Wraz z łózkami dla dzieci chorych na gruźlicę.

Źródło: [41].

Województwo białostockie 1944–1975

Tablica 2.19. Personel służby zdrowia w 1974 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
Lekarze	56949	2055
na 10 tys. ludności	16,8	17,2
Lekarze dentyści	15656	388
na 10 tys. ludności	4,6	3,2
Farmaceuci	14398	296
Felczerzy	4606	147
Pielęgniarki	124649	3852
na 10 tys. ludności	36,8	32,2
Położne	13813	695
na 10 tys. ludności	4,1	5,8

Źródło: [18, 43].

Tablica 2.20. Szpitale w 1974 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
Zakłady	677	27
Łóżka ^a	221864	7253
na 10 tys. ludności	65,6	60,6
w tym w szpitalach ogólnych ^b	54,4	50,5
w tym na oddziałach:		
wewnętrznych ^c	37627	1200
chirurgicznych ^d	43721	1398
dziecięcych	19158	824
ginekologiczno-położniczych	26458	1036
zakaźnych ^e	12762	484
gruźliczych ^e	14006	415
psychiatrycznych	39368	1210

a Bez łóżek dla noworodków i wcześniaków; łącznie z łózkami na oddziałach szpitalnych przy stacjach pogotowia ratunkowego i przychodniach. b Bez szpitali psychiatrycznych. c łącznie z łózkami na oddziałach kardiologicznych. d Chirurgia: ogólna, dziecięca, klatki piersiowej, neurochirurgia oraz ortopedia z chirurgią urazową; łącznie z łózkami na oddziałach urologicznych. e łącznie z łózkami dziecięcymi.

Źródło: [43].

Województwo białostockie 1944–1975

Tablica 2.21. Biblioteki powszechne i wypożyczalnie dochodowe w latach 1945/46^a

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
Biblioteki powszechne:		
samorządowe	426	5
tomy w tys.	1065,9	22,0
społeczne ^b	1251	32
tomy w tys.	765,2	9,3
Wypożyczalnie dochodowe	221	1
tomy w tys.	371,8	0,7

a Dane częściowo niekompletne oparte na materiale bibliotek, które dokonały rejestracji w Naczelnej Dyrekcji Bibliotek. b Własność organizacji i instytucji społecznych.

Źródło: [41].

Tablica 2.22. Biblioteki publiczne w 1974 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
Biblioteki	2898	153
Filie	6052	249
Punkty biblioteczne	31112	2680
Księgozbiór w wol.:		
w tysiącach	70479	2848
na 1000 ludności	2082	2380
Czytelnicy ^a :		
w tysiącach	7223	322
na 1000 ludności	214	270
Wypożyczenia ^a :		
w tysiącach	141923	2312
na 1000 ludności	4213	5459

a W ciągu roku.

Źródło: [43].

Województwo białostockie 1944–1975

W 1946 r. w Okręgu Zarządu Kina Białostok funkcjonowało 1 kino ruchome, w którym odbyło się 130 seansów. Uczestniczyło w nich 26,3 tys. widzów.

Źródło: [41].

Tablica 2.23. Kina^a w 1974 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
Kina	2750	118
Miejsca na widowni w kinach stałych:		
w tysiącach	572,7	17,5
na 1000 ludności	16,9	14,6
Seanse ^b w tys.	1470,3	48,9
Widzowie ^b :		
w tysiącach	142747,0	4098,6
na 1000 ludności	4237	3432

a Bez kin oświatowych. b W ciągu roku; dane dotyczą seansów i widzów na filmach długo-, średnio- i krótkometrażowych.

Źródło: [43].

Tablica 2.24. Miejsca noclegowe w obiektach turystycznych w 1974 r.

Stan w dniu 31 lipca

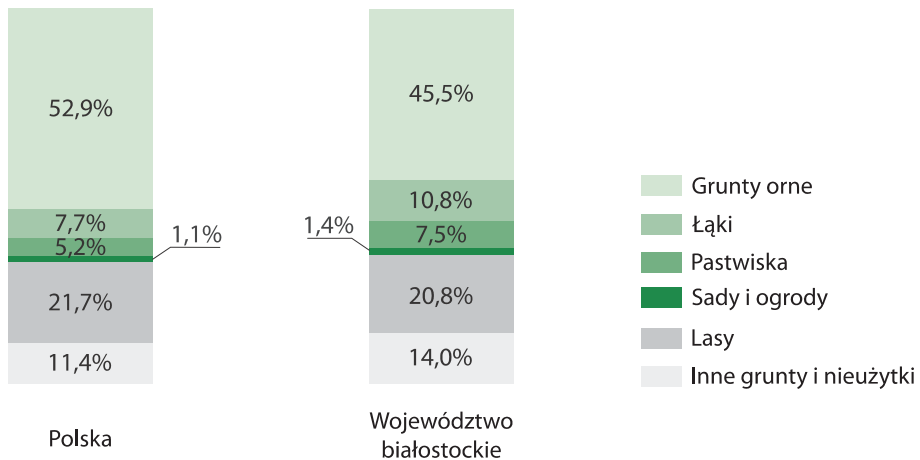
Obiekty turystyczne	Polska	Województwo białostockie
Ogółem	321740	9091
na 10 tys. ludności	95,5	76,1
Hotele	43469	1427
Motele i domy wycieczkowe	30697	1215
Schroniska	8224	419
Schroniska młodzieżowe	35567	1306
Kempingi i pola biwakowe	96272	1774
Pokoje gościnne ^a	94780	2950
Inne obiekty ^b	12731	–

a Głównie zarejestrowane kwatery będące w gestii hoteli i biur zakwaterowań turystów (umeblowane lokale mieszkalne osób prywatnych); bez kwater wynajętych przez organizatorów wczasów. b Obiekty o podstawowym przeznaczeniu nie związanym z turystyką, wykorzystywane okresowo jako pomieszczenia dla turystów (domy studenckie, internaty itp.).

Źródło: [43].

Województwo białostockie 1944–1975

Wykres 10. Struktura użytkowania gruntów w 1949 r.^a

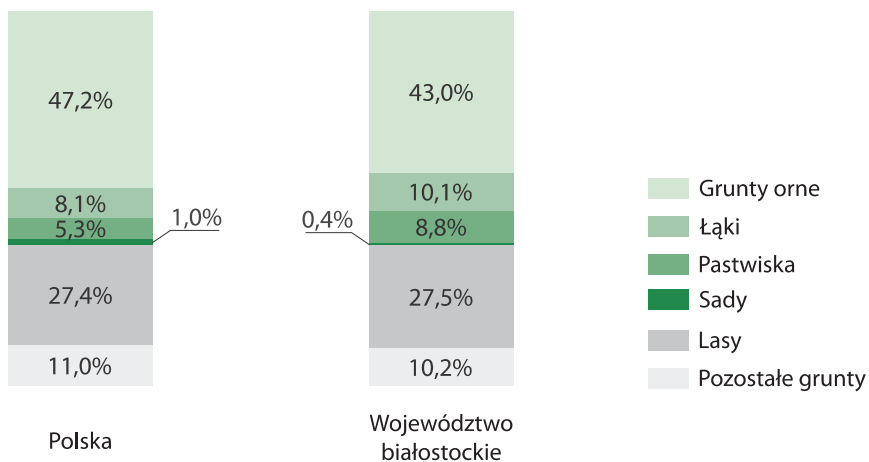

a Powierzchnia użytków rolnych przeliczona jest dla ziem dawnych z danych z 1931 r., dla ziem odzyskanych – z danych z 1938 r.; powierzchnia lasów oparta jest o dane Ministerstwa Leśnictwa z 1949 r.

Źródło: [42].

Wykres 11. Struktura użytkowania gruntów w 1974 r.

Stan w czerwcu

Źródło: [18].

Tablica 2.25. Powierzchnia użytków rolnych w 1974 r.

Stan w czerwcu

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
Ogółem w tys. ha	19257,0	1447,5
w tym – w % ogółem – grunty:		
Państwowe ^a	17,5	9,7
Spółdzielni produkcyjnych	1,5	0,4
Gospodarstw indywidualnych	80,2	89,1

a Łącznie z gruntami państwowymi niestanowiącymi gospodarstw rolnych.

Źródło: [43].

Tablica 2.26. Struktura gospodarstw indywidualnych^a według powierzchni ogólnej w 1974 r.

Stan w czerwcu

Powierzchnia ogólna gospodarstwa	Polska	Województwo białostockie
	w odsetkach	
Ogółem	100,0	100,0
Poniżej 0,5 ha	15,1	8,4
0,5–2	24,1	9,0
2–5	26,3	16,3
5–7	11,7	13,1
7–10	11,6	19,7
10 ha i więcej	11,2	33,5

a Dane dotyczą gospodarstw indywidualnych na gruntach własnych i niewłasnych oraz innych gruntach (służbowych, deputatowych) użytkowanych rolniczo przez osoby prywatne.

Źródło: [43].

Tablica 2.27. Powierzchnia zasiewów, zbiory i plony ważniejszych ziemiopłodów w 1946 r.^a

Ziemiopłody	Polska	Województwo białostockie
Powierzchnia zasiewów w tys. ha		
Pszenvica	700,4	15,4
Żyto	3083,1	141,3
Jęczmień	747,9	30,0
Owies	1100,3	55,5
Ziemniaki	1665,1	80,5
Zbiory w tys. q		
Pszenvica	6186	108
Żyto	27629	1084
Jęczmień	6737	207
Owies	10170	350
Ziemniaki	187095	8491
Plony z 1 ha w q		
Pszenvica	8,8	7,0
Żyto	9,0	7,7
Jęczmień	9,0	6,9
Owies	9,2	6,3
Ziemniaki	112	105

^a Dane szacunkowe.

Źródło: [41].

Łapy

Źródło:
fot. M. Plichta
<http://wirtualnelapy.pl>

Województwo białostockie 1944–1975

Tablica 2.28. Powierzchnia zasiewów, zbiory i plony ważniejszych ziemiopłodów w 1974 r.

Ziemiopłody	Polska	Województwo białostockie
Powierzchnia zasiewów ^a w tys. ha		
Pszenica	2021,9	69,2
Żyto	3137,5	244,1
Jęczmień	1230,3	94,5
Owies	1181,7	139,5
Ziemniaki	2683,9	191,8
Zbiory w tys. t		
Pszenica	6409	186
Żyto	7881	564
Jęczmień	3908	262
Owies	3244	351
Ziemniaki	48519	2929
Plony z 1 ha w q		
Pszenica	31,7	26,9
Żyto	25,1	23,1
Jęczmień	31,8	27,7
Owies	27,5	25,2
Ziemniaki	181	153

a Stan w czerwcu.

Źródło: [43].

Michałowo

Źródło:
fot. Krzysztof Kundzicz
Wikimedia Commons

Województwo białostockie 1944–1975

Tablica 2.29. Zwierzęta gospodarskie^a w 1946 r.
Stan w dniu 30 czerwca

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
	w tysiącach sztuk	
Konie	1729,5	108,3
Bydło rogate	3910,5	144,6
Trzoda chlewna	2674,1	124,9
Owce	727,1	85,4
Kozy	547,0	2,4

a Dane szacunkowe.

Źródło: [41].

Tablica 2.30. Zwierzęta gospodarskie w 1974 r.
Stan w czerwcu

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
	W tysiącach sztuk	
Bydło	13023,0	819,2
Trzoda chlewna	21496,3	1522,0
Owce	3022,5	266,2
Konie	2311,9	197,9
Na 100 ha użytków rolnych w szt.		
Bydło	67,6	56,6
Trzoda chlewna	111,6	105,1
Owce	15,7	18,4
Konie	12,0	13,7

Źródło: [43].

Województwo białostockie 1944–1975

Tablica 2.31. Powierzchnia lasów w 1946 r.

Stan w dniu 1 października

Wyszczególnienie	Dyrekcje	
	ogółem	białostocka
	w tysiącach hektarów	
Ogółem	7083,1	434,8
Lasy państwowe	6021,5	380,0
powierzchnia leśna ^a	5408,1	329,8
powierzchnia nieleśna	613,4	50,2
Lasy samorządowe	319,7	2,7
Lasy prywatne ^b	741,9	52,1

a W tym w skali kraju około 1 mln ha drzewostanów zniszczonych w czasie okupacji. b Poniżej 25 ha.

Źródło: [41].

Tablica 2.32. Powierzchnia leśna w 1974 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
Powierzchnia leśna w tys. ha	8538,7	641,5
lasy państwowe	6887,5	426,7
lasy niepaństwowe	1651,2	214,8
spółdzielni produkcyjnych	9,0	0,5
gminne	48,7	0,5
wspólne	71,0	10,7
indywidualne	1522,5	203,1
Lesistość w %	27,3	27,6

Źródło: [43].

Województwo białostockie 1944–1975

W 1974 r. produkcja globalna przemysłu uspołecznionego (w cenach porównywalnych z 1971 r.) w województwie białostockim stanowiła 1,8% jej ogólnej wartości w kraju.

Źródło: [43].

Tablica 2.33. Struktura produkcji globalnej przemysłu uspołecznionego^a według branż przemysłu w 1974 r.

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
	w odsetkach	
Ogółem	100,0	100,0
przemysł:		
Metalowy	5,2	4,2
Maszynowy	8,2	6,0
Środków transportu	9,4	2,2
Elektrotechniczny i elektroniczny	5,4	2,8
Materiałów budowlanych	3,1	4,7
Drzewny	3,6	8,9
Włókienniczy	7,3	17,4
Odzieżowy	3,4	5,7
Skórzany	2,0	2,7
Spożywczy	16,7	36,4
Paszowy i utylizacyjny	2,4	4,9
Pozostałe branże	33,3	4,1

^a W cenach porównywalnych z 1971 r.

Źródło: [43].

Białystok, dawna fabryka Biruna

Źródło:
fot. Mariag36
Wikimedia Commons

Województwo białostockie 1944–1975

Tablica 2.34. Drogi o twardej nawierzchni^a w 1946 r.

Stan w dniu 1 września

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
	w kilometrach	
Ogółem	94583	3143
na 100 km ²	30,3	13,9
Państwowe	17015	1019
w tym autostrady	348	–
Wojewódzkie	20413	743
Powiatowe	34159	993
Gminne	22996	388

a Dane prowizoryczne.

Źródło: [41].

Tablica 2.35. Linie kolejowe eksploatowane i drogi publiczne o twardej nawierzchni w 1974 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
	w kilometrach	
Linie kolejowe eksploatowane ^a	26709	1035
w tym normalnotorowe	23773	987
w tym zelektryfikowane	5118	–
na 100 km ²	8,5	4,5
Drogi publiczne o twardej nawierzchni ^b	140576	7489
w tym o nawierzchni ulepszonej	95247	3610
na 100 km ²	45,2	32,3
państwowe	65042	3123
w tym o nawierzchni ulepszonej	60707	2701
lokalne	75534	4366
w tym o nawierzchni ulepszonej	34540	909

a PP „Polskie Koleje Państwowe”. b Dane częściowo szacunkowe.

Źródło: [43].

Województwo białostockie 1944–1975

Tablica 2.36. Samochody i motocykle zarejestrowane^a w 1947 r.

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
	w sztukach	
Samochody	59950	889
osobowe	23036	219
ciężarowe ^b	36914	670
Motocykle	18768	257

a Bez wojskowych; faktyczna liczba pojazdów mogła być mniejsza ze względu na przypadki niewycofywania z rejestru pojazdów zużytych. b Wliczono autobusy, cysterny pożarnicze, sikawki, traktory, sanitarki itd.

Źródło: [41].

Tablica 2.37. Pojazdy samochodowe^a w 1974 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
	w tysiącach sztuk	
Ogółem^b	3722,9	156,5
w tym:		
Samochody osobowe	920,3	23,1
na 1000 ludności w szt.	27,2	19,3
w tym prywatne	886,2	22,2
Autobusy	48,9	1,3
Samochody ciężarowe ^c	386,0	12,3
w tym prywatne	51,9	1,5
Motocykle i skutery	1933,3	99,7
w tym prywatne	1924,1	99,3

a Zarejestrowane w wydziałach komunikacji urzędów wojewódzkich i miast wyłączonych z województw. b Łącznie z samochodami specjalnymi. c Łącznie z samochodami ciężarowymi o nadwoziach specjalizowanych.

Źródło: [43].

Supraśl, Dom Ogrodnika (Stara Karczma lub Poczta)

Źródło:

http://ciekawepodlasie.pl/archiwalne_podlasie

Tablica 2.38. Placówki pocztowo-telekomunikacyjne, doręczyciele i abonenci telefoniczni w 1974 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwo białostockie
Placówki pocztowo-telekomunikacyjne	7949	356
w tym w miastach	2482	65
na 100 tys. ludności było placówek	23,5	29,8
miasta	13,4	13,4
wieś	35,6	40,8
Doręczyciele ^a	25886	1070
w tym w miastach	10002	240
na 10 tys. ludności było doręczycieli	7,6	8,9
w tym w miastach	5,4	5,0
Abonenci telefoniczni:		
w tysiącach	1371,4	33,3
w tym osoby prywatne ^b	795,8	16,1
w tym w miastach	1204,6	24,9
w tym osoby prywatne ^b	746,4	13,1
na 1000 ludności	40,5	27,8
miasta	65,2	51,4
wieś	10,9	11,7

a Przeciętna liczba w grudniu. b Abonenci posiadający aparaty telefoniczne zainstalowane w mieszkaniach prywatnych.

Źródło: [43].

Województwa białostockie, łomżyńskie i suwalskie 1975–1998

W 1975 r. nastąpiło kolejne ważne wydarzenie związane ze zmianą podziału administracyjnego kraju. Układ trójstopniowy zastąpiony został dwustopniowym, w wyniku czego uległy likwidacji jednostki szczebla powiatowego. 17 województw podzielono na 49 jednostek wojewódzkich. Formujące się od ponad pół wieku województwo białostockie zostało podzielone na trzy mniejsze, tj.: białostockie, łomżyńskie i suwalskie [2, 82].

Nowe województwo białostockie w 1975 r. zajmowało obszar 10053 km², co stanowiło 3,2% powierzchni Polski i pod względem powierzchni było czwartym w kraju. Obejmowało swym zasięgiem dawne powiaty: białostocki, bielski, dąbrowski, hajnowski, łapski, moniecki, siemiatycki oraz sokólski. Zamieszkiwało je 618 tys. osób (co stanowiło 1,8% ludności Polski) i pod względem liczby ludności zajmowało dziewiętnaste miejsce w kraju. Na wsi mieszkało ponad 316 tys. osób, tj. 51,1% ogółu ludności województwa. Białostockie liczyło prawie dwukrotnie więcej mieszkańców niż łomżyńskie oraz prawie o 50% więcej niż suwalskie [2].

W zasięgu nowo powstałego województwa łomżyńskiego znalazła się zachodnia część dotychczasowego województwa białostockiego, czyli powiaty: łomżyński, grajewski, kolneński, wysokomazowiecki, zambrowski, jak również 5 gmin z powiatów: łapskiego, monieckiego i siemiatyckiego oraz 4 gminy z województwa warszawskiego. W 1975 r. województwo łomżyńskie zajmowało obszar 6709 km², co stanowiło 2,1% powierzchni kraju. Ludność województwa liczyła 320 tys. osób, z czego 87 tys. mieszkało w miastach, natomiast 233 tys. – na wsi. Udział mieszkańców województwa łomżyńskiego w ogólnej liczbie ludności kraju wynosił 0,9% [2].

Nowo powstałe województwo suwalskie zajmowało w 1975 r. obszar 10490 km² (3,4% powierzchni kraju). W jego granicach administracyjnych znalazły się zlikwidowane powiaty: augustowski, elcki, gołdapski, sejneński, suwalski oraz część dąbrowskiego (gmina Lipsk) – z dotychczasowego województwa białostockiego, jak również powiaty: giżycki, piski, węgorzewski i część mrągowskiego (miasto i gmina Mikołajki) – z województwa olsztyńskiego. Zamieszkiwało je 415 tys. osób, co stanowiło 1,2% ludności kraju. Większość ludności (244 tys., tj. 58,7% ogółu) mieszkała na wsi [2].

Tablica 3.1. Powierzchnia i podział administracyjny w 1975 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
Powierzchnia w km ²	312677	10053	6709	10490
Liczba jednostek administracyjnych:				
miasta	810	17	12	14
gminy	2327	54	46	50

Źródło: [51].

Tablica 3.2. Powierzchnia i podział administracyjny w 1998 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
Powierzchnia ^a w km ²	312685	10055	6684	10490
Liczba jednostek administracyjnych:				
miasta	875	20	12	15
gminy	2489	55	46	48
w tym miejskie	318 ^b	5	5	5

a Według ewidencji geodezyjnej; obszar lądowy (łącznie z wodami śródlądowymi) oraz część morskich wód wewnętrznych. b W tym 11 gmin miasta stołecznego Warszawy.

Źródło: [54].

Ratusz w Pisz

Źródło:
fot. Alina Zienowicz
Wikimedia Commons

Tablica 3.3. Ludność w 1975 r.

Stan w dniu 31 grudnia

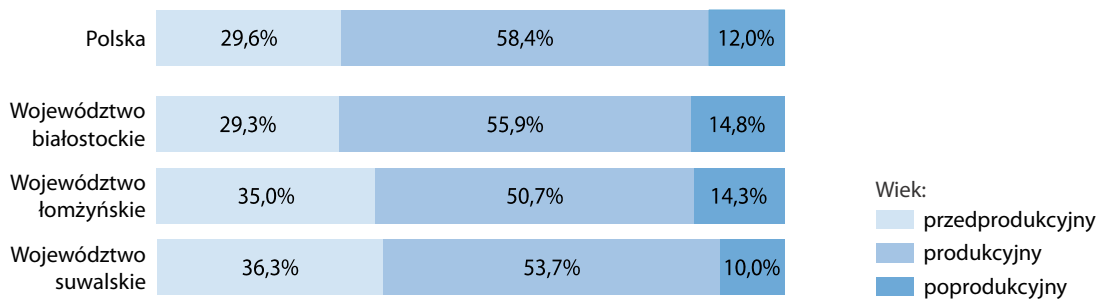
Wyszczególnienie	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
Ludność	34184738	618046	320168	414718
mężczyźni	16633115	299360	158348	205843
kobiety	17551623	318686	161820	208875
miasta	19030007	302417	87292	171183
wieś	15154731	315629	232876	243535
Kobiety na 100 mężczyzn	106	106	102	102
miasta	108	114	113	108
wieś	102	100	98	97
Ludność na 1 km ²	109	62	48	40
Ludność w miastach w % ogółem	56	49	27	41

Źródło: [40, 57, 59, 64].

Wykres 12.

Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku^a w 1975 r.

Stan w dniu 31 grudnia

a Ludność w wieku przedprodukcyjnym obejmuje osoby w wieku 0–17 lat, w wieku produkcyjnym – mężczyzn w wieku 18–64 lata i kobiety – 18–59 lat, w wieku poprodukcyjnym – mężczyzn w wieku 65 lat i więcej oraz kobiety – 60 lat i więcej.

Źródło: [51].

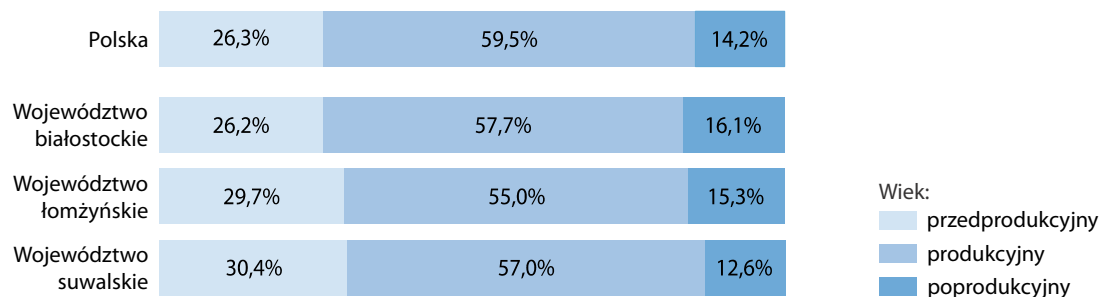
Tablica 3.4. Ludność^a w 1998 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
Ludność	38666983	701373	352929	489245
mężczyźni	18798257	341475	176559	243485
kobiety	19868726	359898	176370	245760
miasta	23922781	453004	150598	280037
wieś	14744202	248369	202331	209208
Kobiety na 100 mężczyzn	106	105	100	101
miasta	109	109	106	106
wieś	100	98	95	95
Ludność na 1 km ²	124	70	53	47
Ludność w miastach w % ogółem	62	65	43	57

a Na podstawie bilansów.

Źródło: [39].

Wykres 13. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku^a w 1998 r.
Stan w dniu 31 grudnia

a Ludność w wieku przedprodukcyjnym obejmuje osoby w wieku 0–17 lat, w wieku produkcyjnym – mężczyzn w wieku 18–64 lata i kobiety – 18–59 lat, w wieku poprodukcyjnym – mężczyzn w wieku 65 lat i więcej oraz kobiety – 60 lat i więcej.

Źródło: [53].

Tablica 3.5. Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według poziomu wykształcenia w 1978 r.^a

Poziom wykształcenia	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
	w odsetkach			
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0
Wyższe	4,5	3,7	1,8	2,5
Średnie (ogólnokształcące i zawodowe) ^b	19,8	18,8	11,8	15,7
Zasadnicze zawodowe ^c	19,4	13,8	12,1	14,2
Podstawowe ^d	43,5	38,5	44,5	45,3
Niepełne podstawowe, bez wykształcenia oraz nieustalony poziom wykształcenia	12,8	25,2	29,8	22,3

a Dane Narodowego Spisu Powszechnego z dnia 7 grudnia 1978 r. b–d łącznie z: b – niepełnym wyższym po średnim ogólnokształcącym i średnim zawodowym oraz policealnym; c – niepełnym średnim zawodowym; d – niepełnym średnim ogólnokształcącym.

Źródło: [24, 25, 26, 27].

Drewniany dom katolicki w Lipsku

Źródło:
fot. Yarl
Wikimedia Commons

Tablica 3.6. Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według poziomu wykształcenia w 1988 r.^a

Poziom wykształcenia	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
	w odsetkach			
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0
Wyższe	6,5	6,2	3,5	4,5
Średnie	24,7	25,0	18,0	22,0
Zasadnicze zawodowe	23,6	17,6	17,3	18,0
Podstawowe	38,8	37,4	45,8	44,2
Niepełne podstawowe i bez wykształcenia	6,1	13,5	15,0	11,0
Nieustalony poziom wykształcenia	0,3	0,3	0,4	0,3

^a Dane Narodowego Spisu Powszechnego z dnia 6 grudnia 1988 r.

Źródło: [28].

Suraż, Narew

Źródło:
fot. Krzysztof Dudzik
Wikimedia Commons

Tablica 3.7. Ruch naturalny ludności w 1975 r.

Wyszczególnienie	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
W liczbach bezwzględnych				
Małżeństwa	330848	5386	2957	3847
Urodzenia żywe	643772	10951	6480	8769
Zgony	296896	5390	2893	2972
w tym niemowląt	16001	281	154	204
Przyrost naturalny	346876	5561	3587	5797
Na 1000 ludności				
Małżeństwa	9,7	8,7	9,2	9,3
Urodzenia żywe	18,9	17,8	20,2	21,2
Zgony	8,7	8,8	9,0	7,2
w tym zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	25,1	25,8	23,8	23,1
Przyrost naturalny	10,2	9,0	11,2	14,0

Źródło: [38].

Tablica 3.8. Ruch naturalny ludności w 1998 r.

Wyszczególnienie	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
W liczbach bezwzględnych				
Małżeństwa	209430	3574	1984	2665
Urodzenia żywe	395619	6740	4269	5736
Zgony	375354	7158	3474	4077
w tym niemowląt	3776	71	30	53
Przyrost naturalny	20265	-418	795	1659
Na 1000 ludności				
Małżeństwa	5,4	5,1	5,6	5,4
Urodzenia żywe	10,2	9,6	12,0	11,6
Zgony	9,7	10,2	9,7	8,3
w tym zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	9,5	10,5	7,0	9,2
Przyrost naturalny	0,5	-0,6	2,2	3,4

Źródło: [39].

Tablica 3.9. Migracje ludności na pobyt stały w 1975 r.

Wyszczególnienie	Polska ^a	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
Migracje wewnętrzne:				
napływ ^b	863488	18751	8477	15669
odpływ ^c	863488	20073	12490	19293
Migracje zagraniczne:				
imigracja	1763	35	30	21
emigracja	9592	82	32	216
Saldo migracji	-7829	-1369	-4015	-3819
wewnętrznych	x	-1322	-4013	-3624
zagranicznych	-7829	-47	-2	-195
Ogólne saldo migracji na 1000 ludności	-0,2	-2,2	-12,5	-9,2

a Bez ruchu między dzielnicami miast: Warszawy, Krakowa, Łodzi i Wrocławia. b Zameldowania. c Wymeldowania. Źródło: [38].

Tablica 3.10. Migracje ludności na pobyt stały w 1998 r.

Wyszczególnienie	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
Migracje wewnętrzne:				
napływ ^a	474370	9204	4034	5988
odpływ ^b	474370	8663	5258	7305
Migracje zagraniczne:				
imigracja	8916	103	102	120
emigracja	22177	111	154	185
Saldo migracji	-13261	533	-1276	-1382
wewnętrznych	x	541	-1224	-1317
zagranicznych	-13261	-8	-52	-65
Ogólne saldo migracji na 1000 ludności	-0,3	0,8	-3,6	-2,8

a Zameldowania. b Wymeldowania. Źródło: [39].

Tablica 3.11. Zatrudnienie^a w gospodarce uspołecznionej w 1975 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Działu gospodarki narodowej	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
Ogółem w tys.	11810,7	180,0	55,8	114,9
w tym – w % ogółem:				
Przemysł	40,2	33,2	29,2	25,5
Budownictwo	11,3	10,1	6,8	8,5
Rolnictwo	6,9	6,5	12,3	18,9
Transport i łączność	9,0	11,4	10,6	9,6
Handel	9,3	10,5	11,8	9,2
Gospodarka mieszkaniowa i komunalna	3,9	3,6	3,3	3,4
Oświata i wychowanie	6,3	7,6	10,0	7,6
Ochrona zdrowia, opieka społeczna i kultura fizyczna	5,0	7,1	5,6	5,4

a Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy – bez uczniów, pracownicy pełnozatrudnieni łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo oraz niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy.

Źródło: [51].

Tablica 3.12. Pracujący^a w gospodarce nieuspołecznionej poza rolnictwem w 1975 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
Ogółem w tys.	472,4	9,1	4,5	3,9
w tym – w % ogółem:				
przemysł	43,5	34,5	38,5	35,4
budownictwo	18,1	19,6	31,9	31,9
handel	6,5	3,7	2,5	4,7
gospodarka mieszkaniowa i komunalna	10,5	7,7	3,6	6,0
W odsetkach:				
właściciele, współwłaściciele i członkowie rodzin	61,1	61,5	74,4	67,7
pracownicy najemni	38,9	38,5	25,6	32,3

a Bez uczniów; dane częściowo szacunkowe.

Źródło: [51].

Tablica 3.13. Pracujący^a w 1997 r.
Stan w dniu 30 września

Sekcje EKD	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
Ogółem w tys.	15940,8	288,6	150,4	169,4
w tym – w % ogółem:				
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	27,4	39,0	60,3	39,4
Przemysł ^b	23,6	1,7	11,1	16,1
Budownictwo	5,9	4,6	2,9	4,5
Handel i naprawy ^c	12,9	11,5	6,7	9,9
Hotele i restauracje	1,3	0,8	0,5	1,3
Transport, składowanie i łączność ^c	5,4	5,1	2,3	4,7
Pośrednictwo finansowe	1,9	1,7	1,4	1,8
Obsługa nieruchomości i firm ^c	4,3	2,6	1,6	3,1
Administracja publiczna i obrona narodowa ^c	2,7	2,8	2,4	4,1
Edukacja	5,7	5,8	4,8	6,4
Ochrona zdrowia i opieka socjalna	6,5	7,1	4,7	6,5

a Dane według faktycznego (stałego) miejsca pracy. b Grupa sekcji. c Nazwa skrócona.
Źródło: [53].

Giżycko

Źródło:
fot. Mukkmag
Wikimedia Commons

Tablica 3.14. Sieć wodociągowa, kanalizacyjna i gazowa w 1975 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
Sieć rozdzielcza ^a w km:				
wodociągowa	40063,0	528,2	164,6	504,3
kanalizacyjna ^b	17714,8	195,3	48,9	176,3
gazowa	16931,0	101,0	–	115,3
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych ^c w szt.:				
wodociągowe	915409	14010	2918	7996
kanalizacyjne	407966	2220	793	3173
gazowe	373220	750	–	2429
Zdroje uliczne	39538	738	347	823

a Bez połączeń prowadzących do budynków i innych obiektów. b Łącznie z kolektorami. c Łącznie z połączeniami prowadzącymi do budynków zbiorowego zakwaterowania.

Źródło: [51].

Tablica 3.15. Ludność w miastach korzystająca z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w 1975 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
w % ogółu ludności miast				
Ludność w miastach korzystająca z sieci:				
wodociągowej	81,8	72,5	53,3	77,6
kanalizacyjnej	71,3	48,0	44,5	61,8
gazowej	56,6	36,3	–	42,7

Źródło: [51].

Tablica 3.16. Sieć wodociągowa, kanalizacyjna i gazowa w 1997 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
Sieć rozdzielcza ^a w km:				
wodociągowa	183353,4	3868,2	2226,7	3217,4
kanalizacyjna ^b	39223,4	591,4	232,4	492,9
gazowa	87543,5	641,8	32,5	256,6
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych w szt. ^c :				
wodociągowe	3372542	75619	34676	34078
kanalizacyjne	855220	14403	3997	8005
gazowe	1657760	14010	826	6073

a Bez połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów. b Łącznie z kolektorami. c Łącznie z połączeniami prowadzącymi do budynków zbiorowego zamieszkania.

Źródło: [53].

Tablica 3.17. Ludność w miastach korzystająca z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w 1997 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
w % ogółu ludności miast				
Ludność w miastach korzystająca z sieci:				
wodociągowej	91,3	89,9	83,1	90,9
kanalizacyjnej	82,3	75,0	73,6	78,7
gazowej	76,7	58,4	4,0	51,7

Źródło: [53].

Tablica 3.18. Zasoby mieszkaniowe zamieszkane i niezamieszkane w 1975 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
Ogółem				
Mieszkania w tys.	9299,2	168,9	80,5	100,4
Izby w tys.	27505,3	511,8	244,6	328,5
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	479104,2	8665,6	4389,7	5621,0
Przeciętna:				
powierzchnia użytkowa mieszkania w m ²	51,5	51,3	54,5	56,0
powierzchnia użytkowa mieszkania w m ² na osobę	14,4	14,3	13,9	13,9
liczba osób na izbę	1,21	1,18	1,29	1,23
miasta				
Mieszkania w tys.	5450,0	81,1	23,4	42,2
Izby w tys.	15702,0	243,5	69,7	130,9
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	258846,1	3661,0	1080,8	2038,7
Przeciętna:				
powierzchnia użytkowa mieszkania w m ²	47,5	45,1	46,2	48,3
powierzchnia użytkowa mieszkania w m ² na osobę	14,2	12,6	12,8	12,5
liczba osób na izbę	1,16	1,19	1,21	1,25
wieś				
Mieszkania w tys.	3849,2	87,8	57,1	58,2
Izby w tys.	11803,3	268,3	174,9	197,6
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	220258,1	5004,6	3308,9	3582,3
Przeciętna:				
powierzchnia użytkowa mieszkania w m ²	57,2	57,0	57,9	61,6
powierzchnia użytkowa mieszkania w m ² na osobę	14,6	15,9	14,3	14,8
liczba osób na izbę	1,27	1,17	1,33	1,23

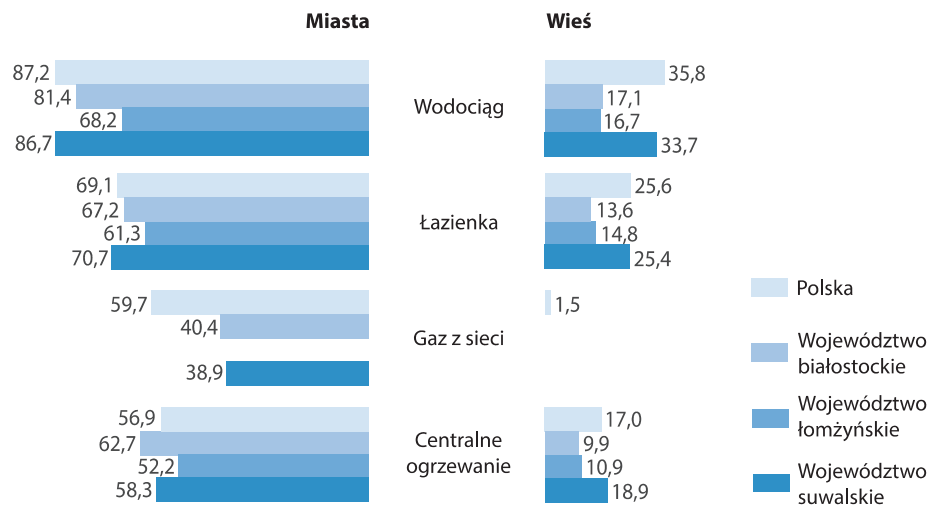
Źródło: [51].

Tablica 3.19. Zasoby mieszkaniowe zamieszkane w 1997 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
Ogółem				
Mieszkania w tys.	11612,8	227,6	97,6	137,4
Izby w tys.	40188,0	830,6	372,5	510,8
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	706700	13897	6966	8626
Przeciętna:				
powierzchnia użytkowa mieszkania w m ²	60,9	61,1	71,4	62,8
powierzchnia użytkowa mieszkania w m ² na 1 osobę	18,6	20,2	20,0	18,1
liczba osób na izbę	0,94	0,83	0,94	0,93
miasta				
Mieszkania w tys.	7763,0	146,8	44,3	82,0
Izby w tys.	26087,9	535,4	164,3	300,6
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	431582	8230	2689	4690
Przeciętna:				
powierzchnia użytkowa mieszkania w m ²	55,6	56,1	60,7	57,2
powierzchnia użytkowa mieszkania w m ² na 1 osobę	18,5	18,8	18,3	17,5
liczba osób na izbę	0,89	0,82	0,89	0,89
wieś				
Mieszkania w tys.	3849,8	80,8	53,3	55,4
Izby w tys.	14100,1	295,2	208,2	210,2
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	275118	5667	4277	3936
Przeciętna:				
powierzchnia użytkowa mieszkania w m ²	71,5	70,2	80,2	71,1
powierzchnia użytkowa mieszkania w m ² na 1 osobę	18,8	22,8	21,2	18,8
liczba osób na izbę	1,04	0,84	0,97	1,00

Źródło: [53].

Wykres 14. Mieszkania wyposażone w instalacje w % ogółu mieszkań zamieszkałych w 1978 r.^a

a Dane Narodowego Spisu Powszechnego z dnia 7 grudnia 1978 r.

Źródło: [23].

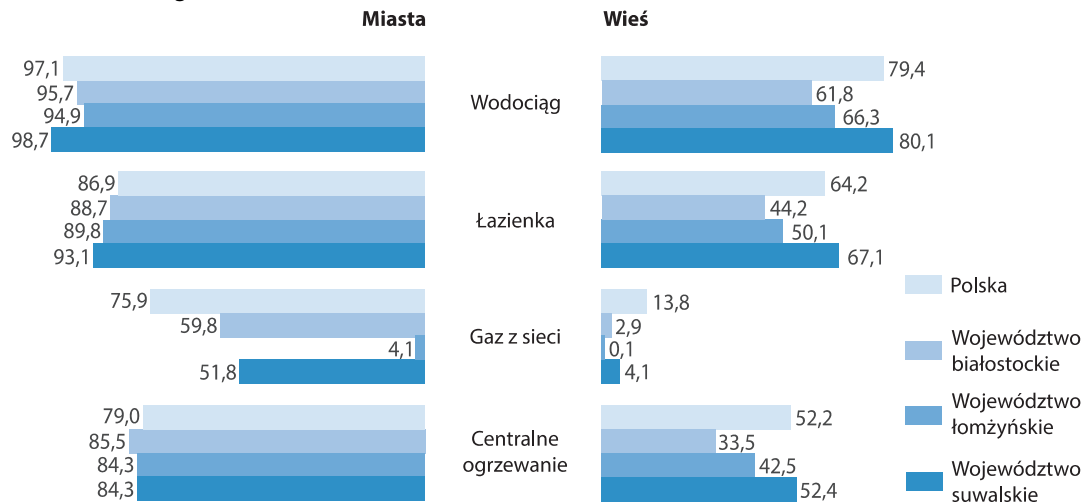
Tablica 3.20. Mieszkania oddane do użytku w 1975 r.^a

Wyszczególnienie	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
Mieszkania	263980	5061	1735	3228
na 100 ludności	7,8	8,2	5,4	7,8
miasta	207882	3958	930	2241
wieś	56098	1103	805	987
Izby	959914	20189	7177	11829
miasta	733648	15589	3575	8110
wieś	226266	4600	3602	3719
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	14988,1	304,8	129,7	184,4
miasta	10652,5	218,3	53,6	118,6
wieś	4335,6	86,5	76,1	65,8
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w m ²	56,8	60,2	74,8	57,1
miasta	51,2	55,2	57,7	52,9
wieś	77,3	78,4	94,5	66,7

a Bez uzysku nowych mieszkań z kapitalnych remontów budynków mieszkalnych w gospodarce społecznej.

Źródło: [51].

Wykres 15. Mieszkania wyposażone w instalacje^a w % ogółu mieszkań zamieszkałych w 1997 r.
Stan w dniu 31 grudnia

a Dane szacunkowe.

Źródło: [47].

Tablica 3.21. Mieszkania oddane do użytku w 1997 r.

Wyszczególnienie	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
Mieszkania	73706	3051	969	1136
na 1000 ludności	1,9	4,4	2,7	2,3
miasta	55200	2696	743	994
wieś	18506	355	226	142
Izby	327951	12022	4635	4594
miasta	228077	10155	3206	3754
wieś	99874	1867	1429	840
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	6880,5	225,0	102,9	83,9
miasta	4656,6	179,7	69,7	65,6
wieś	2223,8	45,3	33,2	18,2
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w m ²	93,3	73,8	106,2	73,8
miasta	84,4	66,7	93,8	66,0
wieś	120,2	127,6	147,0	128,3

Źródło: [53].

Tablica 3.22. Szkolnictwo w roku szkolnym 1975/76^a

Wyszczególnienie	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
Placówki przedszkolne, szkoły				
Placówki przedszkolne:				
przedszkola ^b	12188	162	112	141
ogniska przedszkolne	12531	334	245	341
Szkoły podstawowe	16849	408	293	391
Licea ogólnokształcące	1268	25	11	18
Szkoły zawodowe:				
artystyczne I stopnia	172	2	2	4
niepełne średnie	4141	71	41	64
średnie	4981	100	24	61
policealne	803	20	4	15
Szkoły wyższe, filie i punkty konsultacyjne	232	7	–	1
Wychowankowie, uczniowie, studenci w tys.				
Placówki przedszkolne:				
przedszkola ^b	727,4	11,5	5,2	7,8
ogniska przedszkolne	215,2	4,8	3,6	4,4
Szkoły podstawowe	4447,5	82,1	52,5	69,6
Licea ogólnokształcące	622,0	13,7	5,8	7,9
Szkoły zawodowe:				
artystyczne I stopnia	35,3	0,4	0,2	0,6
niepełne średnie	924,2	15,1	5,3	10,6
średnie	991,3	20,1	4,2	10,9
policealne	107,4	2,2	0,3	1,2
Szkoły wyższe, filie i punkty konsultacyjne	468,1	8,2	–	0,2

a Dane dotyczące szkolnictwa ogólnokształcącego i zawodowego oraz wychowania przedszkolnego podano według stanu z początku roku szkolnego, a dotyczące szkolnictwa wyższego – według stanu w dniu 31 grudnia.
b Informacje o przedszkolach obejmują przedszkola: typu miejskiego i wiejskiego, Towarzystwa Przyjaciół Dzieci, oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych oraz przedszkola specjalne.

Źródło: [51].

Tablica 3.23. Szkolnictwo w roku szkolnym 1997/98^a

Wyszczególnienie	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
Placówki wychowania przedszkolnego, szkoły				
Placówki wychowania przedszkolnego	20576	358	317	293
w tym przedszkola	8976	123	43	70
Szkoły podstawowe ^b	18502	308	302	306
Szkoły średnie ^b	8999	157	91	161
licea ogólnokształcące	1824	38	12	21
techniczne i zawodowe	7175	119	79	140
w tym zasadnicze	2217	42	20	35
Szkoły policealne	1831	48	11	31
w tym dzienne ^b	963	20	7	11
Szkoły wyższe, filie i wydziały zamiejscowe oraz punkty konsultacyjne ^c	322	11	4	5
Wychowankowie, uczniowie, studenci w tys.				
Placówki wychowania przedszkolnego	979,5	18,6	8,3	12,4
w tym w wieku 6 lat	520,7	9,8	5,6	8,0
Szkoły podstawowe ^{bd}	4815,6	88,6	50,2	72,2
Szkoły średnie ^b	2287,8	43,4	17,7	30,0
licea ogólnokształcące	756,6	17,4	4,9	9,3
techniczne i zawodowe	1531,2	26,0	12,8	20,8
w tym zasadnicze	633,8	9,1	5,3	8,0
Szkoły policealne	190,8	4,4	0,8	2,8
Szkoły wyższe, filie i wydziały zamiejscowe oraz punkty konsultacyjne ^c	1082,6	29,6	1,1	3,6

a Dane dotyczące wychowania przedszkolnego oraz szkolnictwa (poza wyższym) podano według stanu na początku roku szkolnego, a dotyczące szkolnictwa wyższego – według stanu w dniu 31 grudnia. b Bez szkół specjalnych. c Bez szkół resortu obrony narodowej i resortu spraw wewnętrznych. d Bez wychowania przedszkolnego dzieci w wieku 6 lat objętych edukacją.

Źródło: [53].

Tablica 3.24. Personel służby zdrowia w 1975 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
Lekarze	58226	1593	265	455
na 10 tys. ludności	17,0	25,8	8,3	11,0
Lekarze dentyści	15949	253	77	120
na 10 tys. ludności	4,7	4,1	2,4	2,9
Farmaceuci	14496	187	48	85
Felczerzy	4409	74	37	55
Pielęgniarki	129690	2635	811	1312
na 10 tys. ludności	37,9	42,6	25,3	31,6
Położne	14061	407	160	196
na 10 tys. ludności	4,1	6,6	5,0	4,7

Źródło: [51].

Tablica 3.25. Szpitale i łóżka w szpitalach w 1975 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
Szpitale	682	13	7	10
Łóżka w szpitalach ^a	226708	5105	1169	2048
na 10 tys. ludności	66,3	82,6	36,5	49,4
w tym na oddziałach:				
wewnętrznych ^b	38704	727	322	354
chirurgicznych ^c	44886	852	290	423
dziecięcych	19462	431	184	277
ginekologiczno-położniczych	27152	603	232	362
zakaźnych ^d	12770	322	68	161
gruźliczych ^d	13830	294	73	53
psychiatrycznych	40086	1210	–	305

a Bez łóżek dla noworodków i wcześniaków; łącznie z łózkami na oddziałach szpitalnych przy działach pomocy doraźnej i przychodniach. b łącznie z łózkami na oddziałach kardiologicznych. c Chirurgia: ogólna, dziecięca, klatki piersiowej, neurochirurgia, ortopedia z chirurgią urazową oraz urologia. d łącznie z łózkami dziecięcymi.

Źródło: [51].

Tablica 3.26. Pracownicy medyczni cywilnej służby zdrowia w 1997 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
Lekarze	91121	2419	580	849
na 10 tys. ludności	23,6	34,5	16,4	17,4
Lekarze stomatolodzy	17624	465	109	193
na 10 tys. ludności	4,6	6,6	3,1	4,0
Farmaceuci	20652	289	92	154
Felczerzy	1028	11	9	10
Pielęgniarki	217190	4667	1603	2572
na 10 tys. ludności	56,2	66,5	45,4	52,6
Położne	24828	546	324	312
na 10 tys. ludności	6,4	7,8	9,2	6,4

Źródło: [53].

Tablica 3.27. Szpitale i łóżka w szpitalach w 1997 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
Szpital ogólny	717	16	7	10
Łóżka w szpitalach ogólnych	209961	4214	1419	1957
na 10 tys. ludności	54,3	60,1	40,2	40,1
w tym na oddziałach:				
wewnętrznych	40713	779	399	391
chirurgicznych	51233	947	336	482
dziecięcych	17450	442	196	260
położniczo-ginekologicznych	29222	519	289	356
zakaźnych	8848	286	113	127
gruźlicy i chorób płuc	12337	271	69	59
Szpital psychiatryczne	48	1	–	2
Łóżka w szpitalach psychiatrycznych	27798	1050	–	339

Źródło: [53].

Tablica 3.28. Żłobki^a i domy małych dzieci w 1975 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
Żłobki stałe	1206	17	6	13
dzielnicowe	769	14	4	13
zakładowe	437	3	2	–
Domy małych dzieci	62	1	–	–
Miejsca w:				
żłobkach stałych	82116	1565	580	910
dzielnicowych	53949	1345	380	910
zakładowych	28167	220	200	–
domach małych dzieci ^b	5141	180	–	–
Dzieci przebywające ^c w:				
żłobkach stałych	165972	2760	1118	1694
domach małych dzieci ^d	7638	252	–	–

a łącznie ze żłobkami tygodniowymi. b łącznie z miejscami dla matek. c W ciągu roku. d łącznie z przebywającymi matkami.

Źródło: [51].

Tablica 3.29. Żłobki w 1997 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
Żłobki	506	5	1	3
Oddziały żłobkowe	128	5	–	–
Miejsca w żłobkach ^a	33703	631	50	202
Dzieci przebywające w żłobkach ^{ab}	64851	1268	90	354
na 1000 dzieci w wieku do 3 lat	25,1	29,6	2,8	9,8

a łącznie z oddziałami. b W ciągu roku.

Źródło: [53].

Tablica 3.30. Biblioteki publiczne w 1975 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
Biblioteki i filie	8974	181	122	152
Punkty biblioteczne	29625	1042	927	935
Oddziały dla dzieci	488	14	7	12
Księgozbiór w wol.:				
w tysiącach	73759	1444	794	1159
na 1000 ludności	2158	2337	2480	2794
Czytelnicy ^a :				
w tysiącach	7126	147	102	112
na 1000 ludności	209	238	318	270
Wypożyczenia ^a w tys.	140299,8	2829,8	2038,7	2408,9

a W ciągu roku.

Źródło: [51].

Tablica 3.31. Biblioteki publiczne w 1997 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
Biblioteki i filie	9230	127	95	131
Punkty biblioteczne	3565	113	50	41
Liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną	3021	2924	2436	2840
Księgozbiór w wol.:				
w tysiącach	135867	2256	1271	1876
na 1000 ludności	3514	3216	3599	3834
Czytelnicy ^a :				
w tysiącach	7222	114	51	88
na 1000 ludności	187	163	145	181
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika ^a w wol.	21,3	22,5	23,2	21,5

a W ciągu roku.

Źródło: [47, 53, 58, 60].

Tablica 3.32. Muzea i kina w 1975 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
Muzea – obiekty	380	5	3	3
Zwiedzający muzea w tys. ^{ab}	21358,4	245,1	95,2	52,7
Kina ^c	2639	55	27	57
w tym stałe	2188	43	23	46
Miejsca na widowni w kinach stałych ^c	553114	7936	4181	8522
Widzowie w kinach stałych i ruchomych ^{ac} :				
w tysiącach	140797,1	2164,2	706,9	1938,5
na 1000 ludności	4138	3512	2204	4681

a W ciągu roku. b Wystawy stałe i czasowe oraz wystawy oświatowe i objazdowe. c Bez kin oświatowych.

Źródło: [44, 51].

Tablica 3.33. Muzea i kina w 1997 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
Muzea	608	13	4	11
Zwiedzający muzea i wystawy muzealne ^{ab} w tys.	16054	196	114	70
Kina stałe i ruchome	686	13	6	13
Miejsca na widowni w kinach stałych	199999	3350	1485	2838
Widzowie w kinach stałych i ruchomych ^b :				
w tysiącach	24329,8	451,7	57,6	149,2
na 1000 ludności	629	644	163	306

a Bez wystaw objazdowych. b W ciągu roku.

Źródło: [47, 53, 58, 60].

Tablica 3.34. Teatry i instytucje muzyczne w 1975 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
Teatry i instytucje muzyczne	137	4	–	–
w tym teatry	97	3	–	–
Miejsca na widowni w stałej sali	61744	1619	–	–
w tym w teatrach	38261	1219	–	–
Przedstawienia i koncerty ^a	50905	1106	241	320
w tym w teatrach	29780	704	113	128
Widzowie i słuchacze ^a w tys.	18832,6	354,6	63,7	93,5
w tym w teatrach	10010,8	201,5	33,1	39,5
Widzowie i słuchacze ^a na 1000 ludności	554	575	198	226
w tym w teatrach	294	327	103	95

a Dane dotyczą rzeczywistej działalności na terenie poszczególnych województw; łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze; w ciągu roku.

Źródło: [51].

Tablica 3.35. Teatry i instytucje muzyczne w 1997 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
Teatry i instytucje muzyczne	188	3	2	1
w tym teatry dramatyczne ^a	127	2	1	1
Miejsca na widowni w stałej sali	67729	1539	370	–
w tym w teatrach dramatycznych ^a	39580	995	120	–
Przedstawienia i koncerty ^b	50704	1847	248	454
w tym w teatrach dramatycznych ^a	29564	783	145	338
Widzowie i słuchacze ^b w tys.	10534	343	36	42
w tym w teatrach dramatycznych ^a	5634	134	18	22

a łącznie z lalkowymi. b Dane dotyczą działalności prowadzonej na terenie poszczególnych województw; łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze; w ciągu roku.

Źródło: [53].

Tablica 3.36. Miejsca noclegowe w obiektach turystycznych w 1975 r.

Stan w dniu 31 lipca

Obiekty noclegowe turystyki	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
Ogółem	332740	3325	753	25216
na 10 tys. ludności	98	54	23	609
w tym:				
Hotele	46521	915	336	705
Motele	1740	–	–	68
Domy wycieczkowe	28891	184	52	1399
Schroniska	7329	–	–	651
Kempingi i pola biwakowe	119646	645	211	18069
Pokoje gościnne ^a	81021	819	154	2497
Inne obiekty ^b	13548	250	–	650

a Głównie zarejestrowane kwatery będące w gestii hoteli i biur zakwaterowań turystów (umeblowane lokale mieszkalne osób prywatnych); bez kwater wynajętych przez organizatorów wczasów. b Obiekty o podstawowym przeznaczeniu nie związanym z turystyką, wykorzystywane okresowo jako pomieszczenia dla turystów (domy studenckie, internaty itp.).

Źródło: [51].

Tablica 3.37. Miejsca noclegowe w obiektach noclegowych turystyki w 1997 r.

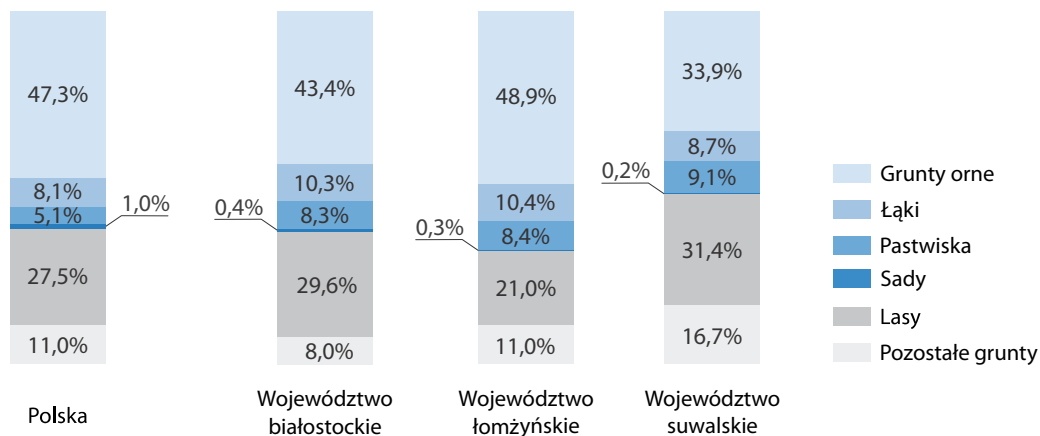
Stan w dniu 31 lipca

Obiekty noclegowe turystyki	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
Ogółem	757792	6146	3492	35944
na 10 tys. ludności	196	88	98	736
Hotele, motele i pensjonaty	111316	897	643	2689
w tym hotele	85990	879	504	1950
Pozostałe obiekty	646476	5249	2849	33255
ośrodki wczasowe	251171	679	1109	8542
schroniska młodzieżowe	24154	237	295	906
kempingi i pola biwakowe	101370	240	340	14794
pokoje gościnne	73333	1511	62	945
domy wycieczkowe	16987	676	40	639
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	45325	216	389	3830

Źródło: [53].

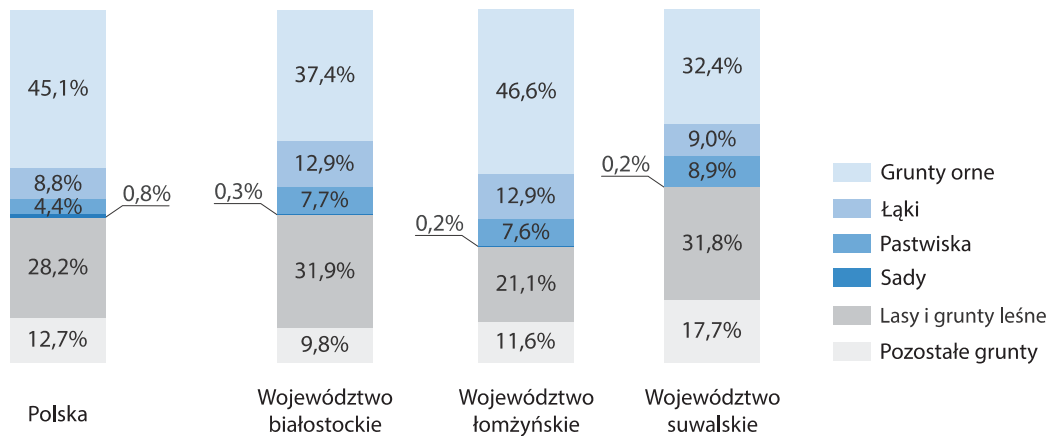
Wykres 16. Struktura użytkowania gruntów w 1975 r.

Stan w czerwcu

Źródło: [51].

Wykres 17. Struktura użytkowania gruntów według siedziby użytkownika w 1996 r.^a

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego z dnia 12 czerwca 1996 r.

Źródło: [37].

Tablica 3.38. Powierzchnia użytków rolnych w 1975 r.

Stan w czerwcu

Wyszczególnienie	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
Ogółem w tys. ha	19208,7	627,2	456,4	544,0
w tym – w % ogółem – grunty:				
Gospodarstw państwowych	17,1	3,3	2,5	29,9
Spółdzielni produkcyjnych	1,7	1,0	0,0	0,2
Kółek rolniczych	1,2	1,5	0,2	1,4
Gospodarstw indywidualnych	79,0	93,0	96,8	67,2

Źródło: [51].

Tablica 3.39. Gospodarstwa indywidualne^a w 1975 r.

Stan w czerwcu

Wyszczególnienie	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
Ogółem w tys.	3059,2	82,7	55,4	39,5
w odsetkach – o powierzchni ogólnej:				
0,5–2 ha	27,1	10,2	8,0	14,1
2–5	31,3	20,3	17,4	12,0
5–7	13,9	16,0	14,7	6,8
7–10	13,8	23,3	21,1	15,2
10–20	12,5	27,2	32,6	44,5
20 ha i więcej	1,4	3,0	6,2	7,4

a Przyjęto na podstawie wyników badania zaopatrzenia rolnictwa w wodę, przeprowadzonego w ramach czerwcowego spisu rolniczego.

Źródło: [51].

Tablica 3.40. Powierzchnia użytków rolnych w 1996 r.^a

Wyszczególnienie	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
Ogółem w tys. ha	18474,1	588,0	452,8	522,5
w odsetkach – grunty:				
Sektora publicznego	8,8	5,8	1,6	12,0
Sektora prywatnego	91,2	94,2	98,4	88,0
w tym gospodarstw indywidualnych	82,1	90,4	98,1	81,7

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego z dnia 12 czerwca 1996 r.

Źródło: [37].

Tablica 3.41. Gospodarstwa rolne w 1996 r.^a

Wyszczególnienie	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
Liczba gospodarstw w tys.	3066,5	66,9	44,1	37,7
w tym indywidualne gospodarstwa rolne	2041,4	52,3	38,8	27,4
Przeciętna powierzchnia użytków rolnych na 1 gospodarstwo w ha	5,7	8,3	10,1	13,4
w tym indywidualne gospodarstwa rolne	7,0	9,6	11,3	15,1

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego z dnia 12 czerwca 1996 r.

Źródło: [45].

Tablica 3.42. Struktura indywidualnych gospodarstw rolnych według powierzchni użytków rolnych w 1996 r.^a

Grupy obszarowe użytków rolnych	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
		w odsetkach		
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0
1–2 ha	22,7	11,3	5,8	10,0
2–5	32,7	18,8	14,0	13,2
5–7	12,8	12,4	11,5	6,8
7–10	12,7	18,8	18,8	12,5
10–15	10,6	21,6	25,8	22,9
15 ha i więcej	8,5	17,1	24,1	34,6

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego z dnia 12 czerwca 1996 r.

Źródło: [37].

Tablica 3.43. Zasiwy i zbiory głównych ziemiopłodów w 1975 r.

Ziemiopłody	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
Powierzchnia ^a w tys. ha				
Pszenica	1842,1	23,1	21,5	23,6
Żyto	2791,9	109,1	86,3	34,0
Jęczmień	1335,1	36,2	32,0	59,1
Owies	1291,2	80,4	43,6	35,2
Ziemniaki	2580,9	82,3	72,4	42,4
Zbiory w tys. t				
Pszenica	5207	42	48	47
Żyto	6270	210	186	73
Jęczmień	3638	70	72	118
Owies	2920	132	87	63
Ziemniaki	46429	1737	1597	855
Plony z 1 ha w q				
Pszenica	28,3	18,4	22,2	19,9
Żyto	22,5	19,3	21,5	21,6
Jęczmień	27,3	19,3	22,5	19,9
Owies	22,6	16,4	20,1	17,8
Ziemniaki	180	211	221	202

a Stan w czerwcu.

Źródło: [51].

Goniądz

Źródło:
fot. Piotr Wassermann
Wikimedia Commons

Tablica 3.44. Zasiewy i zbiory głównych ziemiopłodów w 1997 r.

Ziemiopłody	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
Powierzchnia ^a w tys. ha				
Pszenvica	2555,1	47,8	22,9	37,8
Żyto	2297,9	68,1	70,6	31,5
Jęczmień	1242,0	14,1	8,6	31,4
Owies	625,6	38,3	16,5	13,1
Ziemniaki	1306,4	33,0	51,8	22,4
Zbiory w tys. t				
Pszenvica	8192,7	136,4	64,3	118,7
Żyto	5299,5	147,3	159,6	77,7
Jęczmień	3866,1	36,3	22,1	86,5
Owies	1630,0	86,7	37,9	33,0
Ziemniaki	20775,6	535,2	828,5	363,6
Plony z 1 ha w dt				
Pszenvica	32,1	28,5	28,1	31,4
Żyto	23,1	21,6	22,6	24,6
Jęczmień	31,1	25,8	25,9	27,5
Owies	26,1	22,6	22,9	25,2
Ziemniaki	159	162	160	163

a Stan w czerwcu.

Źródło: [53].

Ryn

Źródło:
 fot. Dakorps
 Wikimedia Commons

Tablica 3.45. Zwierzęta gospodarskie w 1975 r.

Stan w czerwcu

Wyszczególnienie	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
W tysiącach sztuk				
Bydło	13254,3	345,0	282,6	361,3
Trzoda chlewna	21310,8	567,5	529,4	491,1
Owce	3174,5	136,7	62,0	91,3
Konie	2237,2	79,2	71,6	55,8
Na 100 ha użytków rolnych w szt.				
Bydło	69,0	55,0	61,9	66,4
Trzoda chlewna	110,9	90,5	116,0	90,3
Owce	16,5	21,8	13,6	16,8
Konie	11,6	12,6	15,7	10,2

Źródło: [51].

Tablica 3.46. Zwierzęta gospodarskie w 1996 r.^a

Wyszczególnienie	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
W tysiącach sztuk				
Bydło	7136,5	280,5	285,2	244,0
Trzoda chlewna	17963,9	356,8	447,4	391,3
Owce	551,6	28,8	7,0	8,4
Konie	568,8	18,4	13,1	16,4
Na 100 ha użytków rolnych w szt.				
Bydło	38,6	47,7	63,0	46,7
Trzoda chlewna	97,2	60,7	98,8	74,9
Owce	3,0	4,9	1,5	1,6
Konie	3,1	3,1	2,9	3,1

^a Dane Powszechnego Spisu Rolnego z dnia 12 czerwca 1996 r.

Źródło: [52].

Tablica 3.47. Powierzchnia leśna w 1975 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
Powierzchnia leśna w tys. ha	8550,8	300,6	137,5	324,7
lasy państwowe	6917,9	194,3	57,0	296,1
lasy niepaństwowe	1632,9	106,3	80,5	28,6
Lesistość w %	27,3	29,9	20,5	31,0

Źródło: [51].

Drohiczyn,
widok na Górę Zamkową

Źródło:
fot. Jarosław Bryła
Wikimedia Commons

Tablica 3.48. Powierzchnia lasów w 1997 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
Powierzchnia lasów w tys. ha	8801,7	322,8	141,6	334,4
lasy państwowe	7297,8	233,8	63,3	305,3
lasy niepaństwowe	1503,9	89,1	78,3	29,1
Lesistość w %	28,1	32,1	21,2	31,9

Źródło: [53].

W 1975 r. wartość produkcji globalnej przemysłu uspołecznionego (w cenach porównywalnych z 1971 r.) w województwie białostockim stanowiła 1,1%, w łomżyńskim – 0,3%, a w suwalskim – 0,7% jej ogólnej wartości w Polsce.

Źródło: [51].

Tablica 3.49. Struktura produkcji globalnej przemysłu uspołecznionego^a według grup gałęzi przemysłu w 1975 r.

Wyszczególnienie	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
	w odsetkach			
Ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0
przemysł:				
Paliwowo-energetyczny	8,8	0,6	0,0	0,1
Metalurgiczny	10,3	0,1	–	–
Elektromaszynowy	30,8	21,9	10,7	11,3
Chemiczny	9,7	1,9	0,9	0,4
Mineralny	3,8	4,7	2,1	6,5
Drzewno-papierniczy	4,9	9,1	5,9	18,6
Lekki	12,5	28,1	43,7	7,5
Spożywczy	16,0	28,3	29,6	49,5
Pozostałe gałęzie	3,2	5,3	7,1	6,1

a W cenach porównywalnych z 1971 r.

Źródło: [51].

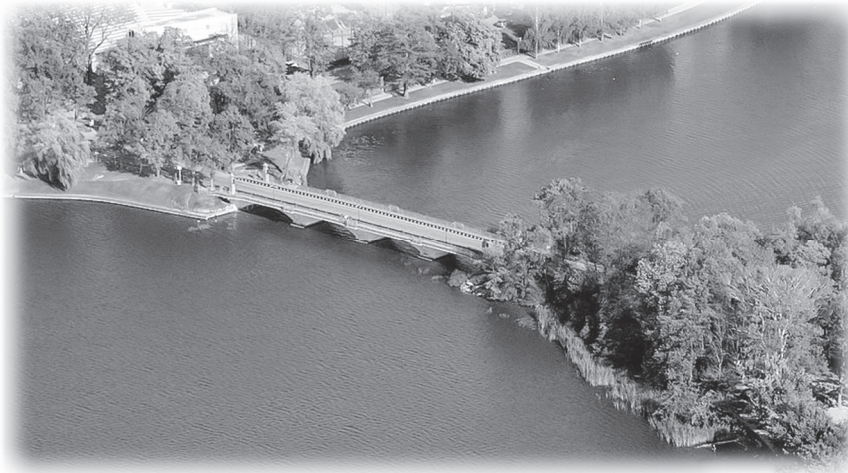
W 1975 r. województwo białostockie miało znaczący udział w produkcji krajowej wyrobów przemysłowych takich jak: chłodziarki i zamrażarki domowe (9,5% ich krajowej produkcji), tkaniny bawełniane i bawełnopodobne, bez surowych (7,8%). W tym samym roku w województwie łomżyńskim powstało 4,3% ogólnokrajowej produkcji tkanin bawełnianych i bawełnopodobnych, bez surowych oraz 2,3% piwa. W województwie suwalskim wyprodukowano natomiast 33,5% ogółu płyt stolarskich w kraju oraz 8,2% płyt pilśniowych.

Źródło: [51].

Województwa białostockie, łomżyńskie i suwalskie 1975–1998

W 1997 r. produkcja sprzedana przemysłu (w cenach bieżących) w województwie białostockim stanowiła 1,0%, a w województwach łomżyńskim i suwalskim – po 0,5% jej ogólnej wartości w Polsce.

Źródło: [53].

Elk, most

Źródło:
fot. ZeroJeden
Wikimedia Commons

W 1997 r. województwo białostockie miało znaczący udział w produkcji krajowej wyrobów przemysłowych takich jak: tkaniny wełniane i wełnopodobne, bez surowych (13,5% ich krajowej produkcji), masło (5,6%). W tym samym roku w województwie łomżyńskim wyprodukowano 15,7% ogółu masła w kraju i 15,1% płyt wiórowych, a w województwie suwalskim – 14,9% papierosów (dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 5 osób).

Źródło: [53].

Tablica 3.50. Sieć komunikacyjna w 1975 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
	w kilometrach			
Linie kolejowe eksploatowane ^a	26702	539	179	521
na 100 km ²	8,5	5,4	2,7	5,0
Drogi publiczne o twardej nawierzchni ^b	141858	3328	2459	3328
na 100 km ²	45,6	33,1	36,7	31,7
w tym o nawierzchni ulepszonej	99232	1300	1271	2381
państwowe	65083	1214	970	1659
w tym o nawierzchni ulepszonej	61313	969	907	1547
lokalne	76775	2114	1489	1669
w tym o nawierzchni ulepszonej	37919	331	364	834

a PP „Polskie Koleje Państwowe”; normalnotorowe i wąskotorowe. b Dane częściowo szacunkowe.

Źródło: [51].

Tablica 3.51. Sieć komunikacyjna w 1997 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
	w kilometrach			
Linie kolejowe eksploatowane	23328	559	176	503
na 100 km ²	7,1	5,6	2,6	4,3
Drogi publiczne o twardej nawierzchni ^a	241980	5470	3937	4458
na 100 km ²	77,4	54,4	58,9	42,5
w tym krajowe	45608	1072	733	1156
w tym o nawierzchni ulepszonej	45521	1070	733	1152

a Bez dróg zakładowych.

Źródło: [53].

Tablica 3.52. Pojazdy samochodowe^a w 1975 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
	w tysiącach sztuk			
Ogółem	3917,8	69,9	39,6	66,0
w tym:				
Samochody osobowe	1077,7	15,3	6,0	9,2
w tym prywatne	1041,6	14,6	5,8	8,9
na 1000 ludności w szt.	32	25	19	22
Autobusy	52,0	0,8	0,3	0,5
Samochody ciężarowe	425,0	7,4	2,2	5,5
w tym prywatne	60,6	1,1	0,3	0,5
Motocykle i skutery	1895,4	36,7	24,7	40,0
w tym prywatne	1886,6	36,5	24,6	39,8

a Zarejestrowane w urzędach administracji terenowej uprawnionych do dokonywania rejestracji; łącznie z samochodami specjalnymi.

Źródło: [51].

Tablica 3.53. Pojazdy samochodowe zarejestrowane w 1997 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
	w tysiącach sztuk			
Ogółem	10944,7	151,7	72,4	112,4
Samochody osobowe	8533,4	119,0	58,4	83,6
na 1000 ludności w szt.	221	170	165	172
Autobusy	81,5	1,3	0,5	0,7
Samochody ciężarowe ^a	1487,4	20,8	8,3	13,6
Motocykle i skutery	842,4	10,6	5,2	14,5

a łącznie z ciągnikami siodłowymi i samochodami ciężarowo-osobowymi.

Źródło: [53].

Tablica 3.54. Placówki pocztowo-telekomunikacyjne, abonenci telefoniczni i rozmównice publiczne w 1975 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
Placówki pocztowo-telekomunikacyjne	8074	163	111	148
na 100 km ²	2,6	1,6	1,7	1,4
na 100 tys. ludności	23,6	26,4	34,7	35,7
Abonenci telefoniczni:				
w tysiącach	1466,7	20,8	7,2	12,5
w tym osoby prywatne ^a	869,7	10,7	3,5	5,2
na 1000 ludności	42,9	33,6	22,5	30,2
Rozmównice publiczne	19986	423	159	257
w tym w miastach	14855	298	62	142

a Abonenci posiadający aparaty telefoniczne zainstalowane w mieszkaniach prywatnych.

Źródło: [51].

Ruciane-Nida

Źródło:
fot. Schorle
Wikimedia Commons

Tablica 3.55. Placówki pocztowe i usług telekomunikacyjnych, abonenci telefonii przewodowej oraz aparaty telefoniczne ogólnodostępne samoinkasujące w 1997 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwa		
		białostockie	łomżyńskie	suwalskie
Placówki pocztowe i usług telekomunikacyjnych	8398	185	108	158
liczba ludności przypadająca na 1 placówkę	4603	3793	3270	3092
Abonenci telefoniczni ^a :				
w tysiącach	7464,9	155,3	52,3	83,3
na 1000 ludności	193,1	221,4	148,2	170,5
Aparaty telefoniczne ogólnodostępne samoinkasujące ^a	61255	1498	507	693
liczba ludności przypadająca na 1 aparat samoinkasujący telefonii ogólnodostępnej	631	468	697	705

a Dane dotyczą telefonii przewodowej Telekomunikacji Polskiej S.A.

Źródło: [53].

Mikołajki

Źródło:
fot. Damian Swaciński
Wikimedia Commons

Województwo podlaskie 1999–2018

Podział administracyjny z 1975 r. przetrwał blisko 25 lat. Po długich i pełnych kontrowersji dyskusjach zdecydowano o przeprowadzeniu zasadniczej reformy podziału administracyjnego kraju [82]. 1 stycznia 1999 r., na mocy ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa, ustanowiono obok istniejących już gmin, powiaty i 16 województw samorządowych. Jednym z nich było województwo podlaskie, którego stolicą został Białystok. Objęło ono swym zasięgiem ziemie dotychczasowych województw: białostockiego, łomżyńskiego i suwalskiego, ale bez powiatów mazurskich, tj.: elckiego, oleckiego i gołdapskiego [8].

W województwie podlaskim od momentu jego utworzenia funkcjonuje 118 gmin, 14 powiatów ziemskich i 3 miasta na prawach powiatu: Białystok, Łomża, Suwałki.

W 1999 r. powierzchnia województwa podlaskiego wynosiła 20180 km², co stanowiło 6,5% powierzchni kraju. Zamieszkiwało je 1223 tys. osób, czyli 3,2% ludności Polski. W końcu 1999 r. więcej było mieszkańców miast, przy czym ich udział w ogólnej liczbie ludności województwa wynosił 58,3%.

Niewielka zmiana granicy i powierzchni województwa nastąpiła z dniem 1 stycznia 2004 r. i wynikała z przyłączenia kilku wsi należących wcześniej do województwa mazowieckiego.

W 2017 r. województwo podlaskie zajmowało obszar 20187 km² (6,5% powierzchni kraju). Liczba ludności w końcu 2017 r. ukształtowała się na poziomie 1185 tys. osób, w tym mieszkańcy miast stanowili 60,7%. Udział ludności województwa podlaskiego w ogólnej liczbie mieszkańców kraju wynosił w tym okresie 3,1%.

Aktualnie województwo podlaskie sąsiaduje z trzema województwami. Na północy przylega do warmińsko-mazurskiego – na długości 225 km, na zachodzie do mazowieckiego – na długości 358 km, zaś na południu do lubelskiego – na długości 4 km. Na północnym wschodzie graniczy z Litwą, z okręgami mariampolskim i olickim, na długości 104 km, a na wschodzie z Białorusią, z obwodami brzeskim i grodzieńskim, na długości 246 km. Granica województwa stanowi wewnętrzną granicę Unii Europejskiej – z Litwą i zewnętrzną – z Białorusią [8, 9].

Tablica 4.1. Powierzchnia i podział administracyjny w 1999 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
Powierzchnia ^a w km ²	312685	20180
Jednostki podziału terytorialnego:		
powiaty	308	14
miasta na prawach powiatu	65	3
gminy	2489	118
miejskie	318 ^b	13
wiejskie	1604	82
miejsko-wiejskie	567	23
Miasta	875	36
Miejscowości wiejskie	56786	3947
Sołectwa	40057	3305

a Według ewidencji geodezyjnej; obszar lądowy (łącznie z wodami śródlądowymi) oraz część morskich wód wewnętrznych. b W tym 11 gmin miasta stołecznego Warszawy.

Źródło: [55].

Tablica 4.2. Powierzchnia i podział administracyjny w 2018 r.

Stan w dniu 1 stycznia

Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
Powierzchnia ^a w km ²	312695	20187
Jednostki podziału terytorialnego:		
powiaty	314	14
miasta na prawach powiatu	66	3
gminy	2478	118
miejskie	302	13
wiejskie	1548	78
miejsko-wiejskie	628	27
Miasta	930	40
Miejscowości wiejskie	52497	3758
Sołectwa ^b	40725	3281

a Według ewidencji geodezyjnej; obszar lądowy (łącznie z wodami śródlądowymi) oraz część morskich wód wewnętrznych. b Stan w dniu 31 grudnia 2017 r.

Źródło: [34, 83 – data dostępu: 11.06.2018 r.].

Tablica 4.3. Ludność w 1999 r.

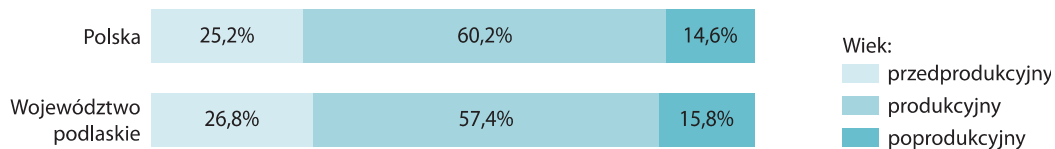
Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
Ludność	38653559	1222709
mężczyźni	18783424	600931
kobiety	19870135	621778
miasta	23894136	713444
wieś	14759423	509265
Kobiety na 100 mężczyzn	106	103
miasta	109	109
wieś	100	97
Ludność na 1 km ²	124	61
Ludność w miastach w % ogółu ludności	61,8	58,3

Źródło: [12, 48, 55, 61].

Wykres 18. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku^a w 1999 r.

Stan w dniu 31 grudnia

a Ludność w wieku przedprodukcyjnym obejmuje osoby w wieku 0–17 lat, w wieku produkcyjnym – mężczyzn w wieku 18–64 lata i kobiety – 18–59 lat, w wieku poprodukcyjnym – mężczyzn w wieku 65 lat i więcej oraz kobiety – 60 lat i więcej.

Źródło: [83 – data dostępu: 04.07.2018 r.].

Centrum Suwałk

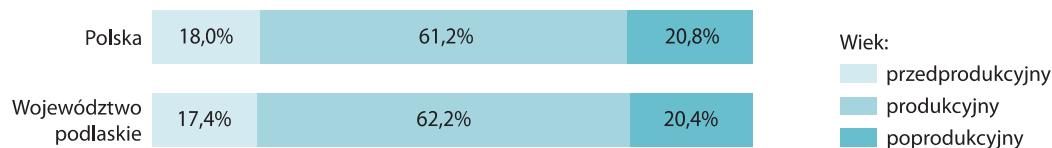
Źródło:
 fot. Fotoexplorer
 Wikimedia Commons

Tablica 4.4. Ludność w 2017 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
Ludność	38433558	1184548
mężczyźni	18593175	577406
kobiety	19840383	607142
miasta	23109253	719151
wieś	15324305	465397
Kobiety na 100 mężczyzn	107	105
miasta	111	110
wieś	101	98
Ludność na 1 km ²	123	59
Ludność w miastach w % ogółu ludności	60,1	60,7

Źródło: [83 – data dostępu: 30.07.2018 r.].

Wykres 19. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku^a w 2017 r.
Stan w dniu 31 grudnia

a Ludność w wieku przedprodukcyjnym obejmuje osoby w wieku 0–17 lat, w wieku produkcyjnym – mężczyzn w wieku 18–64 lata i kobiety – 18–59 lat, w wieku poprodukcyjnym – mężczyzn w wieku 65 lat i więcej oraz kobiety – 60 lat i więcej.

Źródło: [83 – data dostępu: 15.06.2018 r.].

Pomnik – ławeczka Hanki Bielickiej,
Łomża

Źródło:
fot. Arkadiusz Zarzecki
Wikimedia Commons

Tablica 4.5. Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według poziomu wykształcenia^a w 1999 r.

Poziom wykształcenia	Polska	Województwo podlaskie
	w odsetkach	
Ogółem	100,0	100,0
Wyższe	8,4	8,6
Policealne oraz średnie zawodowe	22,7	22,3
Średnie ogólnokształcące	7,7	7,8
Zasadnicze zawodowe	26,9	20,1
Gimnazjalne, podstawowe i niższe	34,2	41,1

a Na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności; przeciętne w roku.

Źródło: [83 – data dostępu: 05.07.2018 r.].

Tablica 4.6. Struktura ludności w wieku 15 lat i więcej według poziomu wykształcenia^a w 2017 r.

Poziom wykształcenia	Polska	Województwo podlaskie
	w odsetkach	
Ogółem	100,0	100,0
Wyższe	23,7	23,1
Policealne oraz średnie zawodowe	23,8	24,5
Średnie ogólnokształcące	9,9	10,0
Zasadnicze zawodowe	24,2	19,7
Gimnazjalne, podstawowe i niższe	18,3	22,7

a Na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności; przeciętne w roku.

Źródło: [83 – data dostępu: 05.07.2018 r.].

Dworzec kolejowy,
Mońki

Źródło:
fot. Henryk Borawski
Wikimedia Commons

Tablica 4.7. Struktura ludności według języka używanego w domu w 2011 r.^a

Język	Polska	Województwo podlaskie
	w odsetkach	
Ogółem	100,0	100,0
Wyłącznie polski	96,2	94,7
Polski i niepolSKI	2,0	2,6
Wyłącznie niepolSKI	0,5	0,8
Nieustalony	1,4	1,9

a Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z dnia 30 marca 2011 r.

Źródło: [13, 16].

Podczas spisu w 2011 r. 2,5% mieszkańców Polski i 3,4% ludności województwa podlaskiego **posługiwało się w kontaktach domowych językiem** innym niż polski. W kraju najczęściej używane były języki: śląski, kaszubski, angielski i niemiecki, a w województwie podlaskim: białoruski (25,5 tys. wskazań), litewski (4,9 tys.), angielski (2,8 tys.) i ukraiński (2,1 tys.). Języki te mogły być używane łącznie z innymi (w tym z polskim).

Język niepolSKI był **językiem ojczystym** dla 0,9% mieszkańców Polski i 2,1% ludności województwa podlaskiego. Do najczęściej deklarowanych języków ojczystych innych niż polski wśród ogółu ludności kraju należały: śląski, niemiecki i ukraiński, a w przypadku mieszkańców województwa: białoruski (15,1 tys. wskazań), litewski (4,5 tys.) i ukraiński (1,2 tys.).

Źródło: [13, 16].

Tablica 4.8. Struktura ludności według deklarowanej przynależności do wyznania religijnego w 2011 r.^a

Przynależność wyznaniowa	Polska	Województwo podlaskie
	w odsetkach	
Ogółem	100,0	100,0
Należący do wyznania	88,9	91,7
w tym: Kościół Rzymskokatolicki	87,6	81,3
Kościół Prawosławny	0,4	10,0
innego	0,9	0,5
Nienależący do żadnego wyznania	2,4	0,9
Odmawiający odpowiedzi na pytanie o wyznanie	7,1	5,2
Nie ustalono	1,6	2,3

a Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z dnia 30 marca 2011 r.

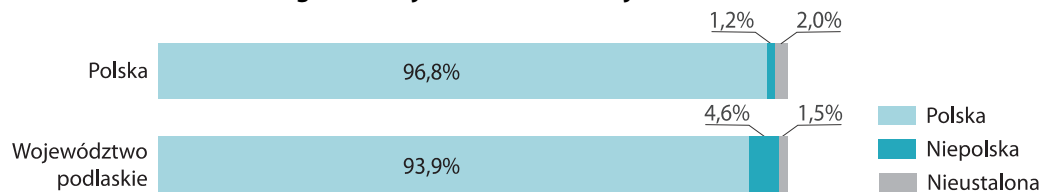
Źródło: [13, 71].

Tablica 4.9. Struktura ludności według deklaracji narodowościowej w 2002 r.^a

Deklarowana narodowość	Polska	Województwo podlaskie
	w odsetkach	
Ogółem	100,0	100,0
Polska	96,8	93,9
Niepolska	1,2	4,6
w tym:		
białoruska	0,1	3,8
litewska	0,0	0,4
rosyjska	0,0	0,1
ukraińska	0,1	0,1
Nieustalona	2,0	1,5

a Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z dnia 20 maja 2002 r.
Źródło: [79].

Wykres 20. Struktura ludności według deklaracji narodowościowej w 2002 r.^a

a Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z dnia 20 maja 2002 r.
Źródło: [79].

Skatepark i pumptrack w Kolnie

Źródło:
fot. Pan SG
Wikimedia Commons

Tablica 4.10. Struktura ludności według identyfikacji narodowo-etnicznych w 2011 r.^a

Identyfikacja narodowo-etniczna	Polska	Województwo podlaskie
	w odsetkach	
Ogółem	100,0	100,0
Wyłącznie polska	94,8	93,8
Polska i niepolska	2,3	1,4
Wyłącznie niepolska	1,5	2,9
Nieustalona ^b	1,4	1,9

a Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z dnia 30 marca 2011 r. b Lub bez przynależności narodowo-etnicznej.

Źródło: [49, 62].

Wykres 21. Struktura ludności według identyfikacji narodowo-etnicznych w 2011 r.^a

a Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z dnia 30 marca 2011 r. b Lub bez przynależności narodowo-etnicznej.

Źródło: [49, 62].

Podczas spisu w 2011 r. 3,8% ludności Polski oraz 4,3% mieszkańców województwa podlaskiego zadeklarowało przynależność do narodu innego niż polski. W kraju do najczęściej wskazywanych innych niż polska identyfikacji narodowo-etnicznych należały: śląska, kaszubska i niemiecka. W województwie podlaskim ludność najliczniej (oprócz narodowości polskiej) identyfikowała się z narodowością białoruską, litewską i ukraińską. Liczba osób deklarujących przynależność do narodu białoruskiego wyniosła 39,1 tys., litewskiego – 4,9 tys., a ukraińskiego – 2,7 tys. Część spośród tych osób zadeklarowała również przynależność do narodu polskiego.

Źródło: [13, 16].

Tablica 4.11. Ruch naturalny ludności w 1999 r.

Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
W liczbach bezwzględnych		
Małżeństwa	219398	6641
Rozwody	42020	1323
Urodzenia żywe	382002	12322
Zgony	381415	12344
w tym niemowląt	3381	91
Przyrost naturalny	587	-22
Na 1000 ludności		
Małżeństwa	5,7	5,4
Rozwody	1,1	1,1
Urodzenia żywe	9,9	10,1
Zgony	9,9	10,1
w tym niemowląt na 1000 urodzeń żywych	8,9	7,4
Przyrost naturalny	0,0	-0,0

Źródło: [48, 55, 61, 83 – data dostępu: 04.07.2018 r.].

Tablica 4.12. Migracje ludności na pobyt stały w 1999 r.

Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
Migracje wewnętrzne:		
napływ ^a	432434	15536
odpływ ^b	432434	16418
Migracje zagraniczne:		
imigracja	7525	212
emigracja	21536	304
Ogólne saldo migracji	-14011	-974
na 1000 ludności	-0,4	-0,8

a Zameldowania. b Wymeldowania.

Źródło: [55].

Tablica 4.13. Ruch naturalny ludności w 2017 r.

Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
W liczbach bezwzględnych		
Małżeństwa	192576	5912
Separacje	1569	68
Rozwody	65257	1812
Urodzenia żywe	401982	12054
Zgony	402852	12526
w tym niemowląt	1604	57
Przyrost naturalny	-870	-472
Na 1000 ludności		
Małżeństwa	5,0	5,0
Separacje na 100 tys. ludności	4,1	5,7
Rozwody	1,7	1,5
Urodzenia żywe	10,5	10,2
Zgony	10,5	10,6
w tym niemowląt na 1000 urodzeń żywych	4,0	4,7
Przyrost naturalny	-0,02	-0,4

Źródło: [83 – data dostępu: 13.07.2018 r.].

Tablica 4.14. Migracje ludności na pobyt stały w 2017 r.

Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
Migracje wewnętrzne:		
napływ ^a	428166	11227
odpływ ^b	428166	13093
Migracje zagraniczne:		
imigracja	13324	590
emigracja	11888	425
Ogólne saldo migracji	1436	-1701
na 1000 ludności	0,0	-1,4

a Zameldowania. b Wymeldowania.

Źródło: [20, 83 – data dostępu: 18.07.2018 r.].

Tablica 4.15. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej^a w IV kwartale 1999 r.

Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
Ludność ogółem w tys.	30388	1029
aktywni zawodowo	17214	647
pracujący	14573	564
bezrobotni	2641	83
bierni zawodowo	13174	382
Współczynnik aktywności zawodowej w %	56,6	62,9
Wskaźnik zatrudnienia w %	48,0	54,8
Stopa bezrobocia w %	15,3	12,8

a Na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności.
Źródło: [55].

Tablica 4.16. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej^a w I kwartale 2018 r.

Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
Ludność ogółem w tys.	30458	903
aktywni zawodowo	17053	494
pracujący	16344	476
bezrobotni ^b	709	18
bierni zawodowo	13405	410
Współczynnik aktywności zawodowej w %	56,0	54,7
Wskaźnik zatrudnienia w %	53,7	52,7
Stopa bezrobocia w %	4,2	3,6

a Na podstawie Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności. b Osoby w wieku do 74 lat.
Źródło: [83 – data dostępu: 04.07.2018 r.].

Stawiski jesienią

Źródło:
fot. Guziec
Wikimedia Commons

Tablica 4.17. Pracujący^a w 1999 r.
Stan w dniu 30 września

Sekcje EKD	Polska	Województwo podlaskie
Ogółem w tys.	15691,7	509,4
w tym – w % ogółem:		
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	27,5	45,2
Przemysł ^b	21,8	14,4
Budownictwo	5,8	3,7
Handel i naprawy ^c	13,3	10,1
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	5,3	4,4
Obsługa nieruchomości i firm	4,9	2,7
Edukacja	5,8	5,9
Ochrona zdrowia i opieka socjalna	6,2	6,0

a Według faktycznego miejsca pracy. b Grupa sekcji. c Nazwa skrócona.

Źródło: [55].

Tablica 4.18. Pracujący^a w 2016 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Sekcje PKD 2007	Polska	Województwo podlaskie
Ogółem w tys.	14964,4	421,8
w tym – w % ogółem:		
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	16,0	30,1
Przemysł ^b	20,6	15,7
Budownictwo	5,8	5,0
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^c	15,4	13,7
Transport i gospodarka magazynowa	5,5	4,3
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	4,3	5,0
Edukacja	7,7	8,1
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	5,8	6,0

a Według faktycznego miejsca pracy; z pracującymi w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie – dane szacunkowe. b Grupa sekcji. c Nazwa skrócona.

Źródło: [56].

Tablica 4.19. Sieć wodociągowa, kanalizacyjna i gazowa w 1999 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
Sieć rozdzielcza w km:		
wodociągowa	203625,5	8428,5
kanalizacyjna ^a	46752,3	1193,9
gazowa	94676,0	779,6
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych w szt.:		
wodociągowe	3723243	133379
kanalizacyjne	1035403	29460
gazowe	1828995	17829

a Łącznie z kolektorami.

Źródło: [55].

Tablica 4.20. Ludność w miastach korzystająca z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w 1999 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
	w % ogółu ludności miast	
Ludność ^a w miastach korzystająca z:		
wodociągu	91,5	87,7
kanalizacji	82,8	75,7
gazu sieciowego	76,8	41,6

a Na podstawie szacunków.

Źródło: [55].

Tablica 4.21. Sieć wodociągowa, kanalizacyjna i gazowa w 2016 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
Sieć rozdzielcza w km:		
wodociągowa	300989,7	13517,3
kanalizacyjna ^a	154013,7	3507,4
gazowa	127777,7	1256,6
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych w szt.:		
wodociągowe ^b	5576199	196183
kanalizacyjne ^b	3225214	93025
gazowe ^c	2772436	30785

a Łącznie z kolektorami. b–c Łącznie z przyłączami prowadzącymi do budynków: b – zbiorowego zamieszkania, c – niemieszkalnych.

Źródło: [83 – data dostępu: 30.07.2018 r.].

Tablica 4.22. Ludność w miastach korzystająca z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w 2016 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
	w % ogółu ludności miast	
Ludność ^a w miastach korzystająca z:		
wodociągu	96,5	96,7
kanalizacji	90,0	91,5
gazu ^b	71,4	44,1

a Na podstawie szacunków. b Łącznie z korzystającymi z gazomierzy zbiorczych.

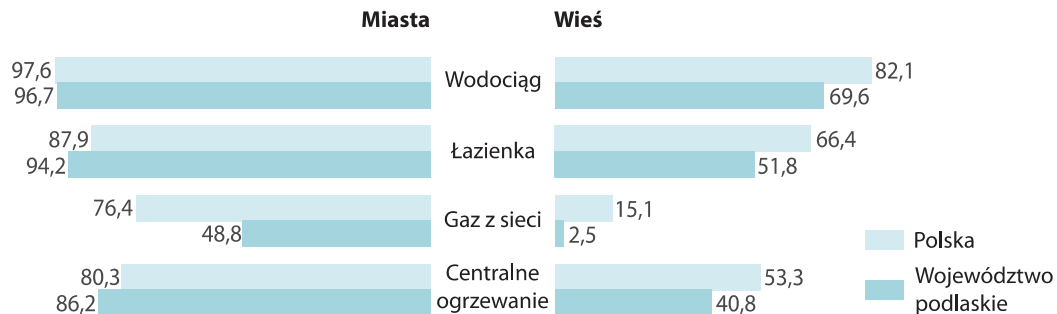
Źródło: [83 – data dostępu: 27.07.2018 r.].

Tablica 4.23. Zasoby mieszkaniowe zamieszkane^a w 1999 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
Mieszkania w tys.	11763,3	380,7
Izby w tys.	40840,9	1415,3
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	720824	24599
Przeciętna:		
liczba izb w mieszkaniu	3,47	3,72
liczba osób na:		
1 mieszkanie	3,22	3,15
1 izbę	0,93	0,85
powierzchnia użytkowa w m ² :		
1 mieszkania	61,3	64,6
na 1 osobę	19,0	20,5

a Na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych.
Źródło: [55].

Wykres 22. Mieszkania wyposażone w instalacje w % ogółu mieszkań zamieszkanyc^a w 1999 r.
Stan w dniu 31 grudnia

a Dane szacunkowe.
Źródło: [55].

Tablica 4.24. Zasoby mieszkaniowe^a w 2016 r.
Stan w dniu 31 grudnia

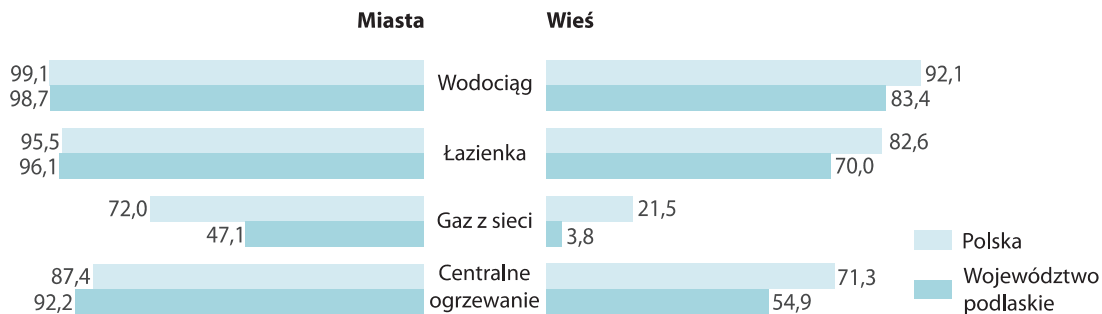
Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
Mieszkania w tys.	14272,0	445,2
Izby w tys.	54558,3	1789,7
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	1053252	34005
Przeciętna:		
liczba izb w mieszkaniu	3,82	4,02
liczba osób na:		
1 mieszkanie	2,69	2,67
1 izbę	0,70	0,66
powierzchnia użytkowa w m ² :		
1 mieszkania	73,8	76,4
na 1 osobę	27,4	28,7

a Zamieszkane i niezamieszkane; na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych.

Źródło: [56].

Wykres 23. Mieszkania wyposażone w instalacje w % ogółu mieszkań w zasobach mieszkaniowych^a w 2016 r.

Stan w dniu 31 grudnia

a Zamieszkanymi i niezamieszkanymi; na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych.

Źródło: [50, 63].

Tablica 4.25. Mieszkania oddane do użytku w 1999 r.

Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
Mieszkania	81979	3940
na 1000 ludności	2,1	3,2
miasta	65567	3392
wieś	16412	548
Izby	334475	14727
miasta	248280	11866
wieś	86195	2861
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	7158,1	290,7
miasta	5141,7	222,7
wieś	2016,4	68,0
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w m ²	87,3	73,8
miasta	78,4	65,7
wieś	122,9	124,0

Źródło: [55].

Kolno – widok z wieży strażackiej

Źródło:
fot. panSG
Wikimedia Commons

Tablica 4.26. Mieszkania oddane do użytkowania w 2017 r.

Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
Mieszkania	178342	5023
na 1000 ludności	4,6	4,2
miasta	118203	3423
wieś	60139	1600
Izby	697057	21393
miasta	383662	12085
wieś	313395	9308
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	16540,3	516,2
miasta	8695,2	275,4
wieś	7845,1	240,8
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w m ²	92,7	102,8
miasta	73,6	80,5
wieś	130,5	150,5

Źródło: [83 – data dostępu: 27.08.2018 r.].

Białystok – osiedle Leśna Dolina

Źródło:
 fot. Henryk Borawski
 Wikimedia Commons

Tablica 4.27. Szkolnictwo w roku szkolnym 1999/2000

Stan na początku roku szkolnego

Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
Placówki przedszkolne, szkoły		
Placówki wychowania przedszkolnego	18885	708
w tym przedszkola	8733	183
Szkoły podstawowe	17743	685
Gimnazja	6121	190
Szkoły ponadgimnazjalne	10222	302
Szkoły policealne	2328	80
Szkoły wyższe ^a	287	19
Szkoły dla dorosłych	2713	107
Wychowankowie, uczniowie, studenci w tys.		
Placówki wychowania przedszkolnego	919,1	28,7
w tym w wieku 6 lat	469,4	16,5
Szkoły podstawowe	3958,0	135,1
Gimnazja	615,3	20,9
Szkoły ponadgimnazjalne	2416,4	78,9
Szkoły policealne	205,5	6,0
Szkoły wyższe ^a	1431,9	40,7
Szkoły dla dorosłych	325,7	11,4

a Stan w dniu 31 XII.

Źródło: [48, 55, 61].

Łomża, Policealna Szkoła Ochrony Zdrowia,
dawniej Szpital św. Ducha

Źródło:
fot. Anetteq
Wikimedia Commons

Tablica 4.28. Edukacja według szczebli kształcenia w roku szkolnym 2016/2017
Stan na początku roku szkolnego

Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
Placówki przedszkolne, szkoły		
Placówki wychowania przedszkolnego	21675	667
w tym przedszkola	11762	257
Szkoły podstawowe	13514	408
Gimnazja	7528	237
Szkoły ponadgimnazjalne	6414	196
Szkoły policealne	2331	76
Szkoły wyższe ^a	390	16
Szkoły dla dorosłych	1769	49
Wychowankowie, uczniowie, studenci w tys.		
Placówki wychowania przedszkolnego	1299,1	36,5
w tym w wieku 6 lat	330,0	9,8
Szkoły podstawowe	2296,5	66,2
Gimnazja	1061,3	32,2
Szkoły ponadgimnazjalne	1181,2	37,3
Szkoły policealne	248,1	9,0
Szkoły wyższe ^a	1348,8	34,6
Szkoły dla dorosłych	165,2	3,9

a Stan w dniu 30 XI.

Źródło: [19, 50, 63].

Uniwersytet w Białymstoku
Wydział Ekonomii i Zarządzania

Źródło:
fot. Nefmm
Wikimedia Commons

Tablica 4.29. Pracownicy medyczni w 1999 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
Lekarze	87524	3356
na 10 tys. ludności	22,6	27,4
Lekarze stomatolodzy	13260	502
na 10 tys. ludności	3,4	4,1
Farmaceuci	20229	524
Felczerzy	501	16
Pielęgniarki	197153	6899
na 10 tys. ludności	51,0	56,4
Położne	22683	938
na 10 tys. ludności	5,9	7,7

Źródło: [55].

Tablica 4.30. Pracownicy medyczni^a w 2016 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
Lekarze	91730	3178
na 10 tys. ludności	23,9	26,8
Lekarze dentyści	13308	503
na 10 tys. ludności	3,5	4,2
Farmaceuci	29268	873
Pielęgniarki	195838	6570
na 10 tys. ludności	51,0	55,4
Położne	22885	790
na 10 tys. ludności	6,0	6,7
Ratownicy medyczni	4597	224
Fizjoterapeuci	26003	625
Diagności laboratoryjni ^b	10602	385

a Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem. b Analitycy medyczni i inni pracownicy z wyższym wykształceniem, np. chemicy, fizycy, mikrobiolodzy.

Źródło: [50, 56, 63, 83 – data dostępu: 25.06.2018 r.].

Tablica 4.31. Szpitale i łóżka w szpitalach ogólnych w 1999 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
Szpitale	715	25
Łóżka w szpitalach	198688	6720
na 10 tys. ludności	51,4	55,0
w tym na oddziałach ^a :		
wewnętrznych	39453	1275
chirurgicznych	49919	1587
dziecięcych	13737	731
położniczo-ginekologicznych	25269	835
zakaźnych	6455	310
gruźlicy i chorób płuc	11574	366

a Informacje o szpitalach podano łącznie z zamiejscowymi oddziałami szpitalnymi; oznacza to, że oddziały te nie są wykazane jako odrębne zakłady, a dane o ich działalności zaliczono do macierzystego szpitala.

Źródło: [55].

Tablica 4.32. Szpitale i łóżka w szpitalach ogólnych w 2016 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
Szpitale ^a	957	37
Łóżka w szpitalach ^b	186607	6025
na 10 tys. ludności	48,6	50,8
w tym na oddziałach:		
chorób wewnętrznych	24943	926
chirurgicznych	41169	1331
pediatrycznych	9807	488
ginekologiczno-położniczych	17883	517
zakaźnych	3259	299
gruźlicy i chorób płuc	7627	305

a Dane dotyczą stacjonarnej opieki zdrowotnej, nie obejmują opieki dziennej. b łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków.

Źródło: [56].

Tablica 4.33. Żłobki^a w 1999 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
Żłobki	469	7
Oddziały żłobkowe	156	8
Miejsca w żłobkach ^b	31956	811
Dzieci przebywające w żłobkach ^b (w ciągu roku)	56873	1316
na 1000 dzieci w wieku do 3 lat	22,6	15,0

a Łącznie z żłobkami tygodniowymi. b Łącznie z oddziałami żłobkowymi.

Źródło: [55].

Tablica 4.34. Żłobki i kluby dziecięce w 2017 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
Żłobki ^a	2485	58
Oddziały żłobkowe	77	2
Kluby dziecięce	558	15
Miejsca w żłobkach ^b i klubach dziecięcych	106473	2948
Dzieci przebywające w żłobkach ^b i klubach dziecięcych (w ciągu roku)	154489	4230
na 1000 dzieci w wieku do 3 lat	86,4	82,2

a Łącznie ze żłobkami przyzakładowymi. b Łącznie z oddziałami żłobkowymi i żłobkami przyzakładowymi.

Źródło: [83 – data dostępu: 04.07.2018 r.].

Plac zabaw w Białymstoku

Źródło:
 fot. Henryk Borawski
 Wikimedia Commons

Tablica 4.35. Biblioteki publiczne w 1999 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
Biblioteki i filie	9046	270
Punkty biblioteczne	2870	155
Liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną	3244	2877
Księgozbiór w wol.:		
w tysiącach	135379	4244
na 1000 ludności	3502	3471
Czytelnicy ^a :		
w tysiącach	7332	198
na 1000 ludności	190	162
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika ^a w wol.	20,3	20,8

a W ciągu roku.

Źródło: [48, 55, 61].

Tablica 4.36. Biblioteki publiczne w 2017 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
Biblioteki i filie	7953	237
Punkty biblioteczne	1210	31
Liczba ludności na 1 bibliotekę	4833	4998
Księgozbiór w wol.:		
w tysiącach	128357	4822
na 1000 ludności	3340	4070
Czytelnicy ^a :		
w tysiącach	6021	142
na 1000 ludności	157	120
Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika ^{ab} w wol.	17,5	19,5

a W ciągu roku, łącznie z punktami bibliotecznymi. b łącznie z wypożyczeniami międzybibliotecznymi.

Źródło: [83 – data dostępu: 30.07.2018 r.].

Tablica 4.37. Muzea i kina w 1999 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
Muzea	623	22
Zwiedzający ^a muzea i wystawy muzealne:		
w tysiącach	16019,1	345,8
na 10 tys. ludności	4144	2828
Kina stałe i ruchome	695	24
Miejsca na widowni w kinach stałych	210809	5823
Seanse ^a w kinach stałych i ruchomych w tys.	408,2	12,1
Widzowie ^a w kinach stałych i ruchomych:		
w tysiącach	27516,2	670,7
na 1000 ludności	712	548

a W ciągu roku.

Źródło: [48, 55, 61, 83 – data dostępu: 18.06.2018 r.].

Tablica 4.38. Muzea i kina w 2017 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
Muzea i oddziały muzealne	949	30
Zwiedzający ^a muzea i wystawy:		
w tysiącach	37503,1	419,0
na 10 tys. ludności	9761	3535
Kina stałe	491	13
Miejsca na widowni w kinach stałych	287948	6768
Seanse ^a w kinach stałych w tys.	2080,2	54,2
Widzowie ^a w kinach stałych:		
w tysiącach	56718,9	1295,4
na 1000 ludności	1476	1093

a W ciągu roku.

Źródło: [83 – data dostępu: 18.06.2018 r.].

Tablica 4.39. Teatry i instytucje muzyczne w 1999 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
Teatry i instytucje muzyczne	190	5
w tym teatry dramatyczne ^a	128	3
Miejsca na widowni w stałej sali	66070	1891
w tym w teatrach dramatycznych ^a	38680	1094
Przedstawienia i koncerty ^b	49559	2049
w tym w teatrach dramatycznych ^a	29439	875
Widzowie i słuchacze ^b w tys.	10667,1	360,1
w tym w teatrach dramatycznych ^a	5577,5	119,8
Widzowie i słuchacze ^b na 1000 ludności	276	294
w tym w teatrach dramatycznych ^a	144	98

a Łącznie z lalkowymi. b Dane dotyczą działalności prowadzonej na terenie województwa; łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze; w ciągu roku.

Źródło: [55, 83 – data dostępu: 05.07.2018 r.].

Tablica 4.40. Teatry i instytucje muzyczne^a w 2017 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
Teatry i instytucje muzyczne	187	8
w tym teatry dramatyczne ^b	111	6
Miejsca na widowni w stałej sali	94706	3555
w tym w teatrach dramatycznych ^b	44464	1117
Przedstawienia i koncerty ^c	65385	2079
w tym w teatrach dramatycznych ^b	35312	1669
Widzowie i słuchacze ^c w tys.	13264,0	300,0
w tym w teatrach dramatycznych ^b	6287,5	186,5
Widzowie i słuchacze ^c na 1000 ludności	345	281
w tym w teatrach dramatycznych ^b	164	141

a Posiadające własny zespół muzyczny. b Łącznie z lalkowymi. c Dane dotyczą działalności prowadzonej na terenie województwa; łącznie z imprezami organizowanymi w plenerze; w ciągu roku.

Źródło: [10].

Tablica 4.41. Miejsca noclegowe w obiektach noclegowych turystyki w 1999 r.

Stan w dniu 31 lipca

Obiekty noclegowe turystyki	Polska	Województwo podlaskie
Ogółem	770351	18284
na 10 tys. ludności	199	150
Hotele, motele i pensjonaty	120285	2365
w tym hotele	91853	2022
Pozostałe obiekty	650066	15919
w tym:		
ośrodki wczasowe	206934	3928
schroniska młodzieżowe	23354	971
kempingi i pola biwakowe	91766	3236
domy wycieczkowe	14328	890
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	48370	1601

Źródło: [48, 55, 61].

Tablica 4.42. Miejsca noclegowe w obiektach noclegowych turystyki^a w 2017 r.

Stan w dniu 31 lipca

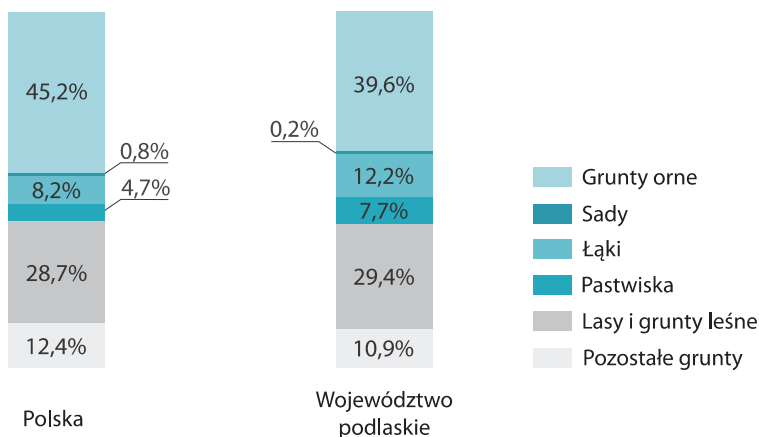
Obiekty noclegowe turystyki	Polska	Województwo podlaskie
Ogółem	773957	14022
na 10 tys. ludności	201	118
Obiekty hotelowe ^b	335917	6743
w tym hotele	261508	4653
Pozostałe obiekty	438040	7279
w tym:		
schroniska młodzieżowe	19775	406
kempingi i pola biwakowe	44795	466
ośrodki wczasowe	122657	686
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	44797	1626

a Dane dotyczą obiektów posiadających 10 i więcej miejsc noclegowych. b Hotele, motele, pensjonaty i inne obiekty hotelowe.

Źródło: [83 – data dostępu: 18.06.2018 r.].

Wykres 24. Struktura użytkowania gruntów według siedziby użytkownika w 1999 r.

Stan w czerwcu

Źródło: [46, 55].

Tablica 4.43. Struktura użytkowania gruntów w gospodarstwach rolnych według siedziby użytkownika w 2017 r.

Stan w czerwcu

Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
	w odsetkach	
Powierzchnia ogólna	100,0	100,0
Użytki rolne	89,1	84,2
w dobrej kulturze	88,3	83,8
grunty orne	66,4	53,6
uprawy trwałe	2,3	0,4
w tym sady	2,2	0,4
ogrody przydomowe	0,2	0,1
łąki trwałe	17,0	26,0
pastwiska trwałe	2,3	3,6
pozostałe	0,8	0,4
Lasy i grunty leśne	6,0	11,5
Pozostałe grunty	5,0	4,3

Źródło: [76].

Tablica 4.44. Powierzchnia użytków rolnych w 2002 r.^a

Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
Ogółem w tys. ha	16899,3	1149,8
w odsetkach – grunty:		
Sektora publicznego	5,5	2,1
w tym gospodarstw państwowych	5,4	2,0
Sektora prywatnego	94,5	97,9
w tym:		
gospodarstw indywidualnych	87,9	96,7
spółdzielni produkcji rolniczej	1,9	0,8

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego z dnia 20 maja 2002 r.
Źródło: [77].

Tablica 4.45. Gospodarstwa rolne w 2002 r.^a

Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
Liczba gospodarstw w tys.	2933,2	120,1
w tym gospodarstwa indywidualne	2928,6	119,9
w odsetkach – o powierzchni użytków rolnych:		
Do 1 ha	33,3	16,8
1,01–1,99	17,6	11,1
2,00–4,99	21,5	15,5
5,00–9,99	14,6	20,4
10,00–14,99	6,2	15,9
15,00–19,99	2,9	9,2
20,00–29,99	2,2	7,4
30,00–49,99	1,1	3,0
50 ha i więcej	0,7	0,7
Średnia powierzchnia użytków rolnych w 1 gospodarstwie w ha	5,76	9,58
W tym gospodarstwa indywidualne	5,07	9,27

a Dane Powszechnego Spisu Rolnego z dnia 20 maja 2002 r.
Źródło: [72, 77].

Tablica 4.46. Powierzchnia użytków rolnych w 2017 r.

Stan w czerwcu

Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
Ogółem w tys. ha	14620,5	1064,1
W tym – w % ogółem – grunty gospodarstw indywidualnych	91,9	98,7

Źródło: [76].

Tablica 4.47. Gospodarstwa rolne w 2016 r.

Stan w czerwcu

Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
Liczba gospodarstw w tys.	1410,7	81,2
w tym gospodarstwa indywidualne	1406,6	81,1
w odsetkach – o powierzchni użytków rolnych:		
Do 1 ha	1,6	1,0
1,01–1,99	19,2	6,6
2,00–4,99	33,0	20,4
5,00–9,99	22,0	26,8
10,00–14,99	9,7	17,4
15,00–19,99	4,7	10,1
20,00–29,99	4,4	9,3
30,00–49,99	2,9	5,5
50 ha i więcej	2,5	2,7
Średnia powierzchnia użytków rolnych w 1 gospodarstwie w ha	10,31	13,48
W tym gospodarstwa indywidualne	9,45	13,25

Źródło: [1].

Tablica 4.48. Powierzchnia zasiewów, zbiory i plony głównych ziemiopłodów w 1999 r.

Ziemiopłody	Polska	Województwo podlaskie
Powierzchnia zasiewów ^a w tys. ha		
Zboża podstawowe	7165,4	346,5
pszenica	2583,0	72,5
żyto	2242,5	144,9
jęczmień	1107,4	32,7
owies	572,4	59,9
pszenżyto	660,1	36,5
Ziemniaki	1267,8	87,3
Buraki cukrowe	371,7	7,7
Rzepak i rzepik	545,3	1,1
Zbiory w tys. t		
Zboża podstawowe	21176,3	802,7
pszenica	9051,3	194,0
żyto	5180,7	303,9
jęczmień	3401,1	78,6
owies	1446,3	124,4
pszenżyto	2096,9	101,8
Ziemniaki	19926,7	1405,2
Buraki cukrowe	12563,6	233,3
Rzepak i rzepik	1131,9	1,8
Plony z 1 ha w dt		
Zboża podstawowe	29,6	23,5
pszenica	35,0	26,7
żyto	23,1	21,0
jęczmień	30,7	24,0
owies	25,3	20,8
pszenżyto	31,8	27,9
Ziemniaki	157	161
Buraki cukrowe	338	304
Rzepak i rzepik	20,8	16,4

a Stan w czerwcu.

Źródło: [55].

Tablica 4.49. Powierzchnia zasiewów, zbiory i plony głównych ziemiopłodów w 2017 r.

Ziemiopłody	Polska	Województwo podlaskie
Powierzchnia zasiewów ^a w tys. ha		
Zboża podstawowe	6062,1	244,6
pszenica	2391,9	54,5
żyto	873,2	50,3
jęczmień	953,8	21,9
owies	491,2	43,8
pszenżyto	1352,0	74,1
Ziemniaki ^b	329,3	17,1
Buraki cukrowe	231,7	0,0
Rzepak i rzepik	914,3	15,5
Zbiory w tys. t		
Zboża podstawowe	24909,0	743,7
pszenica	11665,7	187,7
żyto	2673,6	127,5
jęczmień	3793,0	67,9
owies	1464,6	120,6
pszenżyto	5312,1	239,9
Ziemniaki ^b	9171,7	443,5
Buraki cukrowe	15733,0	0,2
Rzepak i rzepik	2697,3	51,1
Plony z 1 ha w dt		
Zboża podstawowe	41,1	30,4
pszenica	48,8	34,4
żyto	30,6	25,4
jęczmień	39,8	31,0
owies	29,8	27,5
pszenżyto	39,3	32,4
Ziemniaki ^b	279	260
Buraki cukrowe	679	393
Rzepak i rzepik	29,5	32,9

a Stan w czerwcu. b Łącznie z powierzchnią i produkcją w ogrodach przydomowych.

Źródło: [36].

Tablica 4.50. Zwierzęta gospodarskie w 1999 r.

Stan w czerwcu

Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
W tysiącach sztuk		
Bydło	6555,0	685,5
Trzoda chlewna ^a	18537,6	1084,0
Owce	372,0	28,1
Konie	551,5	38,7
Na 100 ha użytków rolnych w szt.		
Bydło	35,6	56,6
Trzoda chlewna ^a	100,6	89,6
Owce	2,0	2,3
Konie	3,0	3,2

a Stan w końcu lipca.

Źródło: [55, 83 – data dostępu: 23.08.2018 r.].

Tablica 4.51. Zwierzęta gospodarskie w 2017 r.

Stan w czerwcu

Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
W tysiącach sztuk		
Bydło	6143,1	1018,3
Trzoda chlewna	11352,7	303,1
Owce	261,2	24,4
Konie ^a	185,5	13,8
Na 100 ha użytków rolnych w szt.		
Bydło	42,0	95,7
Trzoda chlewna	77,7	28,5
Owce	1,8	2,3
Konie ^a	1,3	1,3

a Dane dotyczą 2016 r.

Źródło: [81, 83 – data dostępu: 23.08.2018 r.].

Tablica 4.52. Powierzchnia lasów w 1999 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
Powierzchnia lasów w tys. ha	8850,2	594,6
lasy publiczne	7331,3	410,3
lasy prywatne	1519,0	184,3
Lesistość w %	28,3	29,5

Źródło: [55].

Tablica 4.53. Powierzchnia lasów w 2017 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
Powierzchnia lasów w tys. ha	9242,4	622,2
lasy publiczne	7460,1	418,5
lasy prywatne	1782,3	203,6
Lesistość w %	29,6	30,8

Źródło: [83 – data dostępu: 27.07.2018 r.].

Rezerwat przyrody
„Uroczysko Dzierzbia”,
gmina Stawiski

Źródło:
fot. Guzicz
Wikimedia Commons

Produkcja sprzedana przemysłu (w cenach bieżących) uzyskana w 1999 r. w województwie podlaskim stanowiła 1,7% jej wartości ogólnopolskiej.

W 1999 r. województwo podlaskie miało znaczący udział w kraju w produkcji następujących wyrobów przemysłowych (dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 9 osób):

- masło (23,3% produkcji krajowej),
- tkaniny wełniane i wełnopodobne wykończone (9,6%),
- wędliny mięsne, bez końskich (6,5%),
- tarcica iglasta (6,0%).

Źródło: [55, 61].

Białostocki Park Naukowo-Technologiczny

Źródło:
fot. Andrzej Korolczuk
Wikimedia Commons

W 2016 r. udział województwa podlaskiego w ogólnokrajowej produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach bieżących) wyniósł 1,8%.

W tym czasie Podlaskie specjalizowało się przede wszystkim w produkcji następujących wyrobów przemysłowych (dane dotyczą podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących powyżej 9 osób):

- masło i pozostałe tłuszcze do smarowania (40,0% produkcji krajowej),
- mleko płynne przetworzone, łącznie z mlekiem przerzutowym do dalszej produkcji (31,6%),
- sery i twarogi (26,5%),
- maszyny dla rolnictwa i leśnictwa (10,9%).

Źródło: [63].

Tablica 4.54. Linie kolejowe eksploatowane i drogi publiczne o twardej nawierzchni w 1999 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
	w kilometrach	
Linie kolejowe eksploatowane	22891	854
w tym zelektryfikowane	11967	217
na 100 km ²	7,0	4,2
Drogi publiczne o twardej nawierzchni	248712	10377
w tym dwujezdniowe	2608	38
w tym o nawierzchni ulepszonej	201874	7188
na 100 km ²	79,5	51,4

Źródło: [55].

Tablica 4.55. Linie kolejowe eksploatowane i drogi publiczne o twardej nawierzchni
Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
	w kilometrach	
Linie kolejowe eksploatowane ^a w 2017 r.	19209	734
w tym zelektryfikowane	11854	219
na 100 km ²	6,1	3,6
Drogi publiczne o twardej nawierzchni w 2016 r.	294313	13145
w tym dwujezdniowe	7630	161
w tym o nawierzchni ulepszonej	271706	12020
na 100 km ²	94,1	65,1

a Dane dotyczą sieci PKP oraz innych podmiotów będących zarządcami sieci kolejowej.

Źródło: [56, 83 – data dostępu: 04.09.2018 r.].

Tablica 4.56. Pojazdy samochodowe zarejestrowane w 1999 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
	w tysiącach sztuk	
Ogółem	11848,9	293,8
Samochody osobowe	9282,8	232,0
na 1000 ludności w szt.	240	190
Autobusy	78,7	1,9
Samochody ciężarowe ^a	1682,9	37,9
Motocykle i skutery	804,5	22,0

a Łącznie z ciągnikami siodłowymi i samochodami ciężarowo-osobowymi.

Źródło: [55].

Tablica 4.57. Pojazdy samochodowe zarejestrowane^a w 2016 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
	w tysiącach sztuk	
Ogółem	26685,5	711,3
Samochody osobowe	21675,4	575,7
na 1000 ludności w szt.	564	485
Autobusy	113,1	2,5
Samochody ciężarowe ^b	3541,3	92,6
Motocykle	1355,6	40,4

a Według centralnej ewidencji pojazdów prowadzonej przez Ministerstwo Cyfryzacji. b Łącznie z ciągnikami siodłowymi i samochodami ciężarowo-osobowymi.

Źródło: [83 – data dostępu: 05.07.2018 r.].

Tablica 4.58. Placówki pocztowe i telefonia przewodowa^a w 1999 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
Placówki pocztowe	8379	340
Na 1 placówkę pocztową przypada:		
powierzchni w km ²	37,3	59,4
ludności	4613	3596
Telefonia przewodowa:		
abonenci telefoniczni (standardowe łącza główne): w tysiącach	10076,2	312,0
na 1000 ludności	260,7	255,2
aparaty telefoniczne ogólnodostępne samoinkasujące	90885	3353
liczba ludności przypadająca na 1 aparat telefoniczny ogólnodostępny samoinkasujący	425	365

a Dane dotyczą spółki „Telekomunikacja Polska S.A.” i innych operatorów sieci publicznej.

Źródło: [55].

Tablica 4.59. Placówki pocztowe i telefonia przewodowa^a w 2016 r.

Stan w dniu 31 grudnia

Wyszczególnienie	Polska	Województwo podlaskie
Placówki pocztowe ^b	16112	499
w tym operatora wyznaczonego	7497	325
Na 1 placówkę operatora wyznaczonego przypada:		
powierzchni w km ²	41,7	62,1
ludności	5126	3651
Telefonia przewodowa:		
standardowe łącza główne (abonenci telefonii stacjonarnej): w tysiącach	4059,8	104,9
na 1000 ludności	105,6	88,4
aparaty telefoniczne publiczne samoinkasujące	3830	162
liczba ludności przypadająca na 1 aparat telefoniczny publiczny samoinkasujący	10035	7325

a Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. b Dane dotyczą operatora wyznaczonego i pozostałych (alternatywnych) operatorów pocztowych, obejmują placówki własne i placówki agentów pocztowych.

Źródło: [56, 83 – data dostępu: 21.08.2018 r.].

Bibliografia

Wydawnictwa:

1. Charakterystyka gospodarstw rolnych w 2016 r. Warszawa 2017, GUS.
2. Dzikowski T., Podziały administracyjne Polski w latach 1944–1998. Z badań nad ustrojem ziem polskich w XIX i XX w. Studia Gdańskie. Wizje i rzeczywistość, T. X. Gdańsk 2013, Gdańska Wyższa Szkoła Humanistyczna.
3. Drugi Powszechny Spis Ludności z dnia 9 grudnia 1931 r. Mieszkania i gospodarstwa domowe. Ludność. Polska. Warszawa 1938, GUS.
4. Drugi Powszechny Spis Ludności z dnia 9 grudnia 1931 r. Mieszkania i gospodarstwa domowe. Ludność. Stosunki zawodowe. Polska (dane skrócone). Warszawa 1937, GUS.
5. Drugi Powszechny Spis Ludności z dnia 9 grudnia 1931 r. Mieszkania i gospodarstwa domowe. Ludność. Stosunki zawodowe. Województwo białostockie. Warszawa 1938, GUS.
6. Drugi Powszechny Spis Ludności z dnia 9 grudnia 1931 r. Stosunki zawodowe – ludność w rolnictwie. Polska. Warszawa 1938, GUS.
7. Jemielity W., Podziały administracyjne powiatów białostockich i monieckiego w latach 1919–1990, Studia Teologiczne 11(1993). Białystok, Drohiczyn, Łomża 1993, Muzeum Historii Polski.
8. Kietliński M., Niespełnione nadzieje, [w:] Historia województwa podlaskiego, A. Dobroński (red.). Białystok 2010, Instytut Wydawniczy Kreator.
9. Kietliński M., W suwerennej Polsce, [w:] Historia województwa podlaskiego, A. Dobroński (red.). Białystok 2010, Instytut Wydawniczy Kreator.
10. Kultura w 2017 r., Warszawa 2018, GUS.
11. Kwartalnik statystyczny, rok 1924, tom 1, zeszyt 2/3. Warszawa 1924, GUS.
12. Ludność wg płci, wieku, województw, powiatów, miast i gmin. Stan w dniu 31 XII 1999. Warszawa 2000, GUS.
13. Ludność w województwie podlaskim. Stan i struktura demograficzno-społeczna. Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011. Białystok 2013, Urząd Statystyczny w Białymstoku.
14. Ludność, gospodarstwa domowe: Polska, Spis Powszechny z dnia 6 grudnia 1960 r., wyniki ostateczne. Warszawa 1965, GUS.
15. Ludność, gospodarstwa domowe: woj. białostockie cz. I, Spis Powszechny z dnia 6 grudnia 1960 r., wyniki ostateczne. Warszawa 1965, GUS.
16. Ludność. Stan i struktura demograficzno-społeczna. Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011, Warszawa 2013, GUS.
17. Mały Rocznik Statystyczny 1939. Warszawa 1939, GUS.
18. Mały Rocznik Statystyczny 1975. Warszawa 1975, GUS.
19. Mały Rocznik Statystyczny Polski 2017. Warszawa 2017, GUS.
20. Mały Rocznik Statystyczny Polski 2018. Warszawa 2018, GUS.
21. Małżeństwa, urodzenia i zgony 1931, 1932. Statystyka Polski. Warszawa 1939, GUS.
22. Milewski J. J., Województwo białostockie. Zarys dziejów (1919–1975). Białystok 2011, Polskie Towarzystwo Historyczne – Oddział w Białymstoku.
23. NSP z dnia 7 XII 1978, Ludność, gospodarstwa domowe i warunki mieszkaniowe. Statystyka Polski Nr 128. Warszawa 1980, GUS.

Bibliografia

24. NSP z dnia 7 XII 1978 wyniki ostateczne. Struktura demograficzna i społeczno-zawodowa ludności cz. I. Polska. Warszawa 1980, GUS.
25. NSP z dnia 7 XII 1978 wyniki ostateczne. Struktura demograficzna i społeczno-zawodowa ludności cz. I. Województwo białostockie. Warszawa 1980, GUS.
26. NSP z dnia 7 XII 1978 wyniki ostateczne. Struktura demograficzna i społeczno-zawodowa ludności cz. I, Województwo łomżyńskie. Warszawa 1979, GUS.
27. NSP z dnia 7 XII 1978 wyniki ostateczne. Struktura demograficzna i społeczno-zawodowa ludności cz. I, Województwo suwalskie. Warszawa 1980, GUS.
28. NSP z dnia 6 XII 1988 r. Struktura demograficzna i społeczno-zawodowa ludności. Polska. Warszawa 1990, GUS.
29. NSP z dnia 6 XII 1988. Warunki mieszkaniowe. Polska. Warszawa 1990, GUS.
30. Pierwszy Powszechny Spis Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 września 1921 r. Budynek. Tablice. Warszawa 1926, GUS.
31. Pierwszy Powszechny Spis Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 września 1921 r. Budynek. Analiza. Warszawa 1928, GUS.
32. Pierwszy Powszechny Spis Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 września 1921 r. Mieszkania. Ludność. Stosunki. zawodowe. Warszawa 1927, GUS.
33. Pierwszy Powszechny Spis Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 września 1921 r. Mieszkania. Ludność. Stosunki zawodowe. Województwo białostockie. Warszawa 1927, GUS.
34. Powierzchnia i ludność w przekroju terytorialnym w 2018 r. Warszawa 2018, GUS.
35. Powszechny Sumaryczny Spis Ludności z dnia 14 lutego 1946 r. Warszawa 1947, GUS.
36. Produkcja upraw rolnych i ogrodnich w 2017 r. Warszawa 2018, GUS.
37. PSR z dnia 12 czerwca 1996. Użytkowanie gruntów i powierzchnia zasiewów. Warszawa 1997, GUS.
38. Rocznik Demograficzny 1976. Statystyka Polski nr 79. Warszawa 1976, GUS.
39. Rocznik Demograficzny 1999. Warszawa 1999, GUS.
40. Rocznik Demograficzny 2004. Warszawa 2004, GUS.
41. Rocznik Statystyczny 1947. Warszawa 1947, GUS.
42. Rocznik Statystyczny 1950. Warszawa 1951, GUS.
43. Rocznik Statystyczny 1975. Warszawa 1975, GUS.
44. Rocznik Statystyczny 1976. Warszawa 1976, GUS.
45. Rocznik Statystyczny Rolnictwa 1998. Warszawa 1999, GUS.
46. Rocznik Statystyczny Rolnictwa 2001. Warszawa 2002, GUS.
47. Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 1998. Warszawa 1998, GUS.
48. Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2000. Warszawa 2000, GUS.
49. Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2013. Warszawa 2013, GUS.
50. Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2017. Warszawa 2017, GUS.
51. Rocznik Statystyczny Województw 1976. Warszawa 1976, GUS.
52. Rocznik Statystyczny Województw 1997. Warszawa 1997, GUS.
53. Rocznik Statystyczny Województw 1998. Warszawa 1998, GUS.
54. Rocznik Statystyczny Województw 1999. Warszawa 1999, GUS.
55. Rocznik Statystyczny Województw 2000. Warszawa 2000, GUS.
56. Rocznik Statystyczny Województw 2017. Warszawa 2017, GUS.
57. Rocznik Statystyczny Województwa Białostockiego 1976. Białystok 1976, Wojewódzki Urząd Statystyczny w Białymstoku.

Bibliografia

58. Rocznik Statystyczny Województwa Białostockiego 1998. Białystok 1998, Urząd Statystyczny w Białymstoku.
59. Rocznik Statystyczny Województwa Łomżyńskiego 1977. Łomża 1977, Wojewódzki Urząd Statystyczny w Łomży.
60. Rocznik Statystyczny Województwa Łomżyńskiego 1998. Łomża 1998, Urząd Statystyczny w Łomży.
61. Rocznik Statystyczny Województwa Podlaskiego 2000. Białystok 2000, Urząd Statystyczny w Białymstoku.
62. Rocznik Statystyczny Województwa Podlaskiego 2013. Białystok 2013, Urząd Statystyczny w Białymstoku.
63. Rocznik Statystyczny Województwa Podlaskiego 2017. Białystok 2017, Urząd Statystyczny w Białymstoku.
64. Rocznik Statystyczny Województwa Suwalskiego 1977. Suwałki 1977, Wojewódzki Urząd Statystyczny w Suwałkach.
65. Rocznik statystyki Rzeczypospolitej Polskiej 1920/22. Część II. Warszawa 1923, GUS.
66. Rocznik statystyki Rzeczypospolitej Polskiej 1924. Warszawa 1925, GUS.
67. Rocznik Statystyki Rzeczypospolitej Polskiej 1925/1926. Warszawa 1927, GUS.
68. Statystyka rolnicza 1933. Warszawa 1934, GUS.
69. Statystyka rolnicza 1938. Warszawa 1939, GUS.
70. Statystyka szkolnictwa 1937/38. Warszawa 1939, GUS.
71. Struktura narodo-etniczna, językowa i wyznaniowa ludności Polski: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011. Warszawa 2015, GUS.
72. Systematyka i charakterystyka gospodarstw rolnych 2002. Warszawa 2003, GUS.
73. Tablice statystyczne Polski 1923. Warszawa – Bydgoszcz 1923, Instytut Wydawniczy „Biblioteka Polska”.
74. Tablice wynikowe – Spis ludności i mieszkań metodą reprezentacyjną. Stan w dniu 30 marca 1974 r. Ludność – część I Polska. Warszawa, kwiecień 1975, GUS.
75. Tablice wynikowe – Spis ludności i mieszkań metodą reprezentacyjną. Stan w dniu 30 marca 1974 r. Ludność – część I Woj. białostockie. Warszawa, kwiecień 1975, GUS.
76. Użytkowanie gruntów i powierzchnia zasiewów w 2017 r. Warszawa 2018, GUS.
77. Użytkowanie gruntów, powierzchnia zasiewów i pogłowie zwierząt gospodarskich 2002. Warszawa 2003, GUS.
78. Weinfeld I., Rocznik Polski 1922. Wydanie Drugie. Warszawa – Lwów MXMXXII, Książnica Polska T. S. N. W.
79. Województwo podlaskie w świetle spisów powszechnych. Białystok 2014, Urząd Statystyczny w Białymstoku.
80. Wykaz powierzchni jednostek podziału terytorialnego dla potrzeb statystycznych. Stan w dniu 1 I 1974. Warszawa 1974, GUS.
81. Zwierzęta gospodarskie w 2017 r. Warszawa 2018, GUS.
82. Żółtowska J. E., Podziały polityczno-administracyjne na ziemi podlaskiej w ciągu tysiąclecia, Roczniki Nauk Społecznych, tom 3(39), Lublin 2011, Towarzystwo Naukowe KUL i Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II.

Strony internetowe:

83. <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start>
84. <http://www.wrotapodlasia.pl>